

ΠΑΝΔΩΡΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟ ΜΗΝΟΣ.

Συντάκται: Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ, ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ, Ν. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ. κ.λ.

ΤΟΜΟΣ Α.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ Κ'. ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ. 1851.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ. Ὁ ἀδάμας, διήγημα, ὑπὸ 'Ρ. ἐξ Α. Κ. — Ὁ Λόρδος Κλίβης, ὁ θεμελιωτὴς τοῦ ἐν τῇ Ἰνδικῇ Βρετανικοῦ κράτους (τέλος.) Μετάρρασις, ὑπὸ Κ. Π. — Μαυρογεώργης, ὁ τῶν Σέρβων ἡγέμων, ὑπὸ Κ. Π. — Τὸ Ἐρεχθεῖον, ὑπὸ 'Ρ. — Ἡλεκτρικὸς Τηλέγραφος. — Μετέγχυσις αἵματος. — Θανατικὴ ποινὴ εἰς Κίνα. — Κλιματικὴ ἀνωμαλία. — Βιβλιογραφία. — Δίμημα. — Ριένζης, (συνέχεια), ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ὑπὸ Ν. Δ.

ΕΙΚΟΝΕΣ. Αὐθέντης, ὡς πρὸ τῶν 1821. — Μαυρογεώργης. — Ἐρεχθεῖον.

Αἱ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, παρὰ τοῖς Συντάκταις, καὶ παρὰ τῷ Τυπογράφῳ Κ. Χρ. Δούκα.

ΕΝ Τῇ ΔΟΥΠῃ: ΕΛΛΑΔΙ, παρὰ τοῖς ΚΚ. ἐπιστάταις τῶν ταχυδρομικῶν.

ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, παρὰ τοῖς ΚΚ. ἑλλ. προίενοις.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, παρὰ τῷ Κ. Γ. Σταυρίδῃ

ΕΝ ΣΜΥΡΝῃ, παρὰ τῷ Κ. Ι. Μαγ.η

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΠΡΟΠΛΗΡΕΤΕΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ δρ 16, ἐλευθέρᾳ Ταχυδρομικῶν.

ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ: γρσοι 80, ἐλευθέρᾳ Ταχυδρομικῶν.

ΕΝ ΔΑΚΙΑ: Δίστηλα 3 1/2 δμ.

ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ: Ρούβλ. ἀργ. 7, δμ.

ΕΝ Τῇ ΙΟΝΙῳ: ΠΟΛΙΤΕΙΑ: Δίστη. 3, δμ.

ΑΛΛΑΧΘΓ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ Φράγκ. 16. Τὰ Ταχυδρομικὰ εἰς βάρος τῶν Συνδρομητῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΧΡ. ΑΝΑΣΤ. ΔΟΥΚΑ.

1851

Α Γ Γ Ε Λ Ι Α .

Εἰς τὸ ἐξώφυλλον τῆς ἡ Πανδώρα θέλει ἀναγγέλλει πάντα τὰ ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδόμενα βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν προσέτι δὲ καὶ προσοχῆς τινος ἄξια ξένα βιβλία, τὰ ὁποσδήποτε ἀφορῶντα τὴν ἀρχαίαν ἢ νέαν Ἑλλάδα.

Εἰς τὸ αὐτὸ δὲ ἐξώφυλλον δέχεται νὰ καταχωρίζῃ καὶ παντὸς εἶδους φιλολογικῆς ἀγγελίας, πρὸς 20 λεπτά τὴν γραμμὴν διὰ δημοσίευσιν εἰς ἓν μόνον φυλλάδιον, πρὸς 40 λ. δὲ διὰ τρεῖς ἄλληπαλλήλους δημοσιεύσεις.

GROTE

History of Greece. 8 τόμοι. Ἐκατὸς τιμᾶται Σελίνια 16.

Ὁ 4. τόμος μετεφράσθη ἤδη καὶ εἰς τὸ Γερμανικόν, καὶ τιμᾶται δραχμ. 13.

Δύο ἀντίτυπα τῆς μεταφράσεως ταύτης ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα πωλούμενα.

W. MURE of Caldwell

A critical History of the language and history of Ancient Greece. 3 Vol. London, 1850.

ΔΙΩΝ ΚΑΣΣΙΟΣ

Ἐκδ. Bekker. Τόμοι 2. Τιμὴ ἀμφοτέρων δεδεμένων δραχμ. 32, 60.

ΑΡΜΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Νέα ἐκδοσις ὑπὸ Heimbach κατὰ τὰ νέα χειρόγραφα καὶ μὲ πολλὰς σημειώσεις
Τόμος 1 ἐκ 1000 περίπου σελίδων.

ΤΙΜΑΤΑΙ δρ. 20.

Τὴν ἐκδοσιν ταύτην ἐπεχείρησεν ὁ κύριος Heimbach προτροπῇ τοῦ κυρίου

Ε. Σγούτα ἐκδότου τῆς Θέμιδος, παρ' ᾧ καὶ εὑρίσκονται ἀντίτυπα.

Ἐν Γερμανίᾳ τιμᾶται th 5 1/2

Δ Ε Κ Ι Γ Α Λ Λ Α

ΓΕΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΘΗΡΑΣ,

Ἐν Ἐρμούπολει 1850.

ΦΥΛΛ. 20

TOM. A.

Η ΠΑΝΔΡΑ.

Ο ΑΔΑΜΑΣ.

— 'Ιδέ, φιλότατη Ζωή, τὸν χρυσοῦν οὐρανόν, ἔλεγεν ὁ Δημήτριος, ἀπὸ τοῦ δώματος μ' αὐτῶν οἰκιῶν τῆς Σύρου δεικνύων ἀνατέλλουσαν τὴν πανσέληνον. 'Ιδέ τὴν γλαυκὴν θάλασσαν. Τί θέλομεν πλοῦτον; δι' ἡμᾶς ὅλαι αἱ ἀδάπανοι ἀπολαύσεις! Ὁ ἀμοιβαῖος ἡμῶν ἔρως εἶναι ὁ ἡμέτερος πλοῦτος. Ἡ καλύβη πλησίον σου μοὶ εἶναι πολυτελής· ὡς ἀνάκτορον· ὁ ξηρὸς ἄρτος μετὰ σοῦ μοὶ εἶναι γλυκύπερος ἀμβροσίας. Ὁ ἔμπορος παρ' ᾧ ὑπηρετῶ θέλει νὰ τὸν συνοδεύω εἰς τὴν Βλαχίαν, ὅπου ἴσως κέρδη μὲ περιμένουν· ἀλλὰ δὲν ὑπάγω. Τὰ κέρδη τῆς καρδίας σου εἶναι τὰ μέγιστον δι' ἐμέ.

Τόμος Α'.

Καὶ ἡ Ζωὴ ἀπεκρίθη μ' ἐν βλέμμα πληγῆς πάντες. ἠγωνίᾳ καὶ χυθροσίᾳ καὶ ἔρωτος.

— Παιδιά, παιδιά μου, εἶπεν ὁ γέροντος Εὐστάθιος, ττηριζόμενος εἰς τὴν βιβλὸν σου, καλὴ εἶναι ἡ καλύβη, καὶ γλυκὺς ὁ ξηρὸς ἄρτος εἰς τὸν τυρλὸν ἔρωτα καὶ εἰς τὴν ἀμεριμνοῦσαν νεότητα. Ἀλλὰ, πιστεύσατε τὴν πεῖσά μου, ὁ ἔρως μέχρι τέλους αἰῶν δ βλέπει, καὶ ἡ νεότης παρερχομένη, ὑπενδύεται τῆς ζωῆς τὰς μερίμνας. Τότε ἡ καλύβη εἶναι θλιβερά κατοικία, ὁ ξηρὸς ἄρτος ἰσχυρὴ τροφή, καὶ μονότονον θέαμα ἡ πανσέληνος. Ἡ φιλοσοφία μου σὰς ρκίνεται αὐστηρὰ σήμερον· τοιαυτὴ θά φαίνεται οὐραίου καὶ ἡ ἐδικὴ σας εἰς τὰ παιδιά σας. Ὅταν τὴν ἐδικὴν σας σκέψιν καταπνίγη ὁ ἔρως, εἶναι χρεὸς μου νὰ σκέπτωμαι ἐγὼ διὰ σὰς. Ἄλλως τε ἀγαπῶ τὴν κόρην μου, καὶ σοῦ, Δημήτριε, εἶμαι φίλος. Δὲν θέλω νὰ σὰς ἰδῶ δυστυχεῖς· ὑπάγε εἰς τὴν Βλαχίαν.

Φυλλ. 20.

χίαν, και εις την επιστροφη σοι επιτρέπω να νυμφευθης την Ζωην.

Οι δύο νεοί μάτην παρεκάλεσαν, μάτην εξήτησαν να πείσωσι, και μάτην διευχυρίστησαν ότι η ευδαιμονία δεν συνίσταται εις τον χρυσόν και εις τα υλικά αγαθά· ο Ευστάθιος δεν ενέδωκε, και επομένως ο Δημήτριος μετά μυριους στεναγμούς, μετά μυριους δροκου πιστεως αιωνίας, ηναγκάσθη ν' αναχωρήση.

Την πρώτην ημέραν εκλαιεν από πρωίας μέχρις εσπέρας· τήν δευτέραν ητον σιωπηλός και άγρωπός· ως σπληνιών λόρδος· τήν τρίτην, επεχείρησε να συνθέση ωδήν εις την Ζωην, άλλ' άρνούσασθαι μέλει της μεσημβρίας, παρητήθη, διότι η έννοια και η όμοιοκαταληξία δεν ηθέλον να συμβιασθώσι. Τήν δε πέμπτην ημέραν ηρχισε να σκέπτεται περι τοϋ μέλλοντος, και πρώτον περι τοϋ μετ' όλιγον μέλλοντος. Εις την Βλαχίαν λοιπόν άπήρητο! εις την Βλαχίαν, τον τόπον τοϋ πλούτου και τών ηδονών· εκεί όπου αι όδοι είναι εστρωμένοι φλωρία, όπου οι ποταμοί κυλιουσιν άμμιον χρυτοϋ! εις τα όρη συναζονται σμαράγδοι, και όλοι οι λίθοι κρύπτουν αδάμαντας! Από την γην εκείνην της επαγγελίας θά εξέλθη ώς εξήλθεν ο Άλχημων από τοϋ Κροίτου τον θησαυρόν, με πλήρεις χρυτοϋ τους κόλπους, το στόμα, και την κόμην αυτήν. Άλλ' η Βλαχία! ώ! η Βλαχία! εκεί ο τόπος

που βρει μέλι και γάλα! εκεί η ζωή της ευδαιμονίας! εκεί η τρυφή και η πολυτέλεια! εκεί εις εκαστον κήπον θάλλουσι βόδα έρωτος, εις όλα τών οικιών τά παράθυρα ως λύχνοι στίβουσι λαμπροί όφθαλμοί, και τά παράθυρα ανοίγονται ελαφρώς, και οι όφθαλμοί νεύουσι μυστηριωδώς... Και έπειτα μυριστάλαντοι προίκεις προς δεξιά και αριστερά, όπου μόνον εκτείνη την χείρα! Κανενός άρχοντος θυγατέρα... και να γίνει Σπαθάης η Άγαστ ή, ως τώρα λεγουν συνταγματικώτερον, ύπουργός τούτου ή ύπουργός εκείνου! Και τίς σέθεν; ίσως να εκλεχθί και Αϋθέντης εξαίφνης, ν' αφήση τά γενεϊα, να φορέση τά σαμουροκάλλπακον, η την κούκλαν και την σαμουρόγυρναν, η την χρυτήν καμπανίτζαν, αν οι συνταγματικοί αυθένται φορούν σαμουρόγυρναν και σαμουροκάλλπακον... Και εις τοιαύτας παρεδίδοτο όνειροπολήσεις η φαντασία του, όμολογουμένως έπισκοπούτα, μέχρις ου, ανακλύσας τον Δούναβιν, έφθασεν εις Γαλα

τίον, και από Γαλατζίου εις Βουκουρέστιον. Άμα δε ειδεν εαυτόν εις την γην της επαγγελίας, εκλινε να συλλέξη τά φλωρία από τας όδους, άλλά ευρε λάσπην πολλήν και φλωρία δεν ευρεν· άπηλθε ν' άντλήση από την χρυτοόρβουν Δουμφοβίτζαν, άλλά το ύδωρ της περιείχε βόρβορον και όχι χρυσόν· εξήτησε τά όρη όπου συναζονται σμαράγδοι, και ούτε σμαράγδους ειδεν, άλλ' ούτε όρη έλπίζων έθραυσέ τινας λίθους, και αδάμαντας εις αυτούς δεν ευρε· περιεφέρετο έχων το βλέμμα εστηριγμένον εις όλα τά παράθυρα, άλλ' εκινδύνευσε δεκάκις να πατηθί από τας άμαξας, τά παράθυρα έμενον έρμητικώς κλειστά, και ασράπτοντας όφθαλμούς δνεϊδε να τω νεύωσιν· επερίμεινε να τον εκλέξωσιν Αϋθέντην η άρχοντα, άλλ' ουδεις ουδέ Καλήν Ημέραν τω ειπε. Επερίμεινε πλουσίας προτάσεις γάμων, και τω όντι τω έγιναν δύο· η μὲν δια γράϊαν μονόφθαλμον και γωλήν, θέλουσαν να παρηγορήση την δευτέραν χηρείαν της· η δε δια νεαν, ητις ηθέλε να επανορθώση δια μυριών φλωριών την τρις καταόρυσσαν υπόληψίν της. Και ο Δημήτριος ιδών ότι δεν τω έμενεν ειμή να στρέψη τους χαιινούς της φαντασίας του παλιν προς την Ζωην, έψαλε παλιν την πίστιν καθ' όλους τους τύπους.

Ηρχισε λοιπόν να συνθέτη άπ' άρχης παλιν το ειδύλλιον του. Μίαν εσπέραν, κλείσας το διπλότυπον τοϋ κυρίου του, ηρχισε να υπολογίζη καθ' εαυτόν ότι ο έμπορος παρ' ημεις εϊργάζετο τον ηγάπα, ότι εκ τοϋ μισθοϋ όν τω ειδιδε και τινος εις τά κέρδη μερίδας ηθέλε μετ' ου πολύ έχει μικράν τινα περιουσίαν, ελπιδά μείζονος εις το μέλλον, και πρό πάντων εξησφαλισμένην την ύπαρξίν του, ώστε ο Ευστάθιος ηθέλεν ευχαριστηθί. Έπειτα δε, παραδιδόμενος εις τας φαντασίαν του, οΐτινες εύκόλως άφηνιάζον, ηρχισε να συλλογίζηται ποίαν οικίαν θά ενοικιάση, όταν θά νυμφευθί, πώς θά διαταξη τας καθημερινάς του δαπάνας, αν θά έχη μίαν υπηρέτριαν μόνον η και ένα υπηρέτην, ποιους θά προσκαλέση εις τά στεφανώματα, πώς η Ζωή θά στολιση την κόμην της, και ετρεψεν η φαντασία του, και ετρεψε, κατά την συνήθειάν της, χωρίς να τον άφήση καν να ιδί ότι ειχε νυκτώσει, και πώς δεν ειχεν ακόμη εις το δωμάτιόν του. Αϊφνης ηκουσε τινά κτυπώντα την θύραν του. — Εϊτελθε! ειπεν ο Δημήτριος, και ειπήλθε μου

στηριωδώς άνθρωπος· δυπαρώς ενδεδυμένος, όστις παρατηρήτας περίε μη κανεις τον ακούσ,

— Κύριε, ειπε, δύο μόνον λέξεις, διότι περισσότερον δεν τολμώ να μείνω· Απ' αυτας εξαρτάται η τύχη σου και η έδική μου ζωή. Είμαι δουλος εργαζόμενος εις τά Αϋθεντικά λατομεία, και εκλεψά ένα αδάμαντα, όποιον δεν έχουσι βασίλεις. Να τον πωλήσω όμως εδώ δεν ήμπορώ, διότι θά με κρατάσουν, αν φωραθώ, ουτε να φύγω μ' αυτόν είναι δυνατόν, διότι δεν έχω χρήματα. Μένει λοιπόν άγρηστος εις τας χείρας μου· άλλά τον δίδω δια ν' απολύσω την ελευθερίαν μου· δός μοι μερικά φλωρία ώστε να δραπετεύω, και ιδού τον αδάμαντα.

Εις την πρότασιν ταύτην ο Δημήτριος έμεινεν ως στήλη αλός, συγχρόνως δε ο δουλος στρέφων εις τους δακτύλους του τον πολυτίμον λίθον, μέγαν ως μικρόν κάρμον, αούτε άμμιον έχει, ελεγεν, ουτε κηλίδα. Κατά δυστυχίαν πολλοί αδάμαντες διήλθον από τας χείρας μου, και τον όμοιον του ακόμη δεν ειδα. Υπερήφανος θά είναι ο βασίλευς όστις θά τον φορή εις το στέμμα του. Εϊται ξένος, κύριε, και ήμπαρεις εύκόλως να φύγης μ' αυτόν. Όλίγα φλωρία, και κερδιζεις εκατομύρια.»

Η τύχη ητι: τω παρουσιάζετο ητον άνωτέρα και αυτών τών ελπίδων του· έθωκε λοιπόν τά φλωρία, δηλαδή όσα φλωρία ειχεν· ο Δημήτριος, και έλαβε τον αδάμαντα. Έπειτα δε, έλθων εις τον έμπορόν του, εδανείσθη τινά χρήματα, και δια νυκτός ανεχώρησε. Φοβούμενος όμως μη, ανακαλυφθεις ως κάτοχος τοϋ αδάμαντος, διωχθί υπό τοϋ Αϋθέντου και συλληθθί, άντι να καταβή εις Γαλατζιον, άνεβή εξ εναντίας εις Γιούργυροβον, δια να έλθη δια ξηράς μέχρι Κωνσταντινουπόλεως, εκλέγων κατά προτίμησιν τας μάλλον μονήρεις και άβάτους όδους. Άλλ' αϊφνης μίαν ημέραν ενέπεσεν εις ληστών ενεδραν.

— Αϋθέντα, τω ειπεν ο όδηγός, μη μακίαν αντίστασιν. Αν την ζωην μας αφήσου, ως μα; πάρουν ό,τι έχωμεν· αδιάφορον!

— Διόλου αδιάφορον, ειπεν ο Δημήτριος, και σύρας το γεταγάνιον ώρμητην εις τους ληστές, και επλήγωσεν ένα. Άλλά τότε οι λησται έβρίθθησαν επ' αυτούς, και τον μὲν όδηγόν αφήκαν νεκρόν, τον δε Δημήτριον ημιθανή, και τους εγύμνωσαν άμοφετέρους. Ο άρχιληστής έλαβε τοϋ Δημητρίου τά όπλα, οι άλλοι λησται τά ενδύματά του, και μία γυνή εκρέμασε τον αδάμαντα εις τον τράχηλον τοϋ παιδίου της.

Μετά τινας ημέρας ο Δημήτριος ανέλαβεν από τας πληγάς του, και ο άρχιληστής, ευχαριστηθείς από την άνδρείαν του και από την λοιπήν του διαγωγήν, τω απέδωκε τά ενδύματά του, τά χρήματα και την ελευθερίαν του. Ο Δημήτριος εξήτησε τότε και τον αδάμαντά του· άλλ' η γυνή, εκλαμβάνουσα αυτόν ως φυλακτήριον, τω επρόσφερεν είκοσι παράδας δια να τον αφήση εις το παιδίον της· και επειδή δεν ηθέλε, τω επρόσφερεν εν γρόστιον, δύο γρόστια, τρία γρόστια. Ο Δημήτριος όμως επέμενε πάντοτε· τότε η γυνή έδύμωσε, και ειπεν ότι δεν τον δίδει εις τον Γκιαούρη. Ο Δημήτριος επομένως προσποιήθη την ημέραν, πε

ριμένων την νύκτα, και τότε βύσας με το μανδύλιόν του το στόμα τοϋ παιδίου, ηρπασε τον αδάμαντα και έφυγε κρυφίως.

Δύο ημέρας και δύο νύκτας έμεινε κεκρυμμένος ει: σπήλιον χωρίς βρώσεως και χωρίς πόσεως. Μετά ταύτα δ' εξήλθε, και αποφεύγων τας πεπατημένας όδους, και μη τολμών να κοινωνήση μετ' ανθρωπων μη τω κλέψωσι τον θησαυρόν του, και την χείρα έχων άδικήκτως εις το στήθος του όπου τον εκρυπτε, και έτοιμος πάντοτε να φονεύη τον πρώτον, όστις ηθέλε στήριξει εις το μέρος εκείνο υποπτον βλέμμα, μετά πολυήμερον θάνατον έφλατε τέλος εις Κωνσταντινούπολιν, και άμέσως έγραψεν εις τον Ευστάθιον, «Περθερε, είμαι πλούσιος, είμαι υπέρπλουτος!»

Τοιαύτη επιστολή, όπου ουτε περι πανσελήνου, ουτε περι έρωτος έγινετο λόγος, άλλά μόνον περι τοϋ πλούτου, δυτηρέστηκε μεγάλως την Ζωην, και μόνον την επράυνεν η ιδέα ότι, αν έρμεν πλούσιος, εξήτησε τον πλούτον δια μόνον εκείνην.

Δια τοϋ προσεχούς άτμοπλόου έφθασε και ο Δημήτριος εις Σύρον. Η καρδιά της Ζωής εκίρητησε προς αυτόν· άλλ' η ενθύμησις τοϋ μεγάλου του πλούτου την έτάραττε και έδιδεν εις τά κινήματά της τι βεβιασμένον και άχαρι. Και ο Ευστάθιος δε, κατ' έμφύτου υπερηφανείας εισήγησιν ενόμιζεν ότι δεν πρέπεινά δεχθί τοσούτον περιχαρώ τον Δημήτριον, μη το αισθημά του παρεξηγηθί ως αισχροκέρδεια, ενώ άπ' ετέρου ο Δημήτριος, αισθανόμενος ακουσίως ότι η προς άλλήλους σχέσις των ειχε μεταβληθί, και ότι ηδη ειδιδεν ην εξήτει άλλοτε χάριν, επετηζέτο τρόπους υπερβολικής προστηνείας και συγκαταβάσεως. Άλλά παν το επιτηδευτόν είναι και βεβιασμένον συνήθως· δια τοϋτο οι τρόποι του, άντι να ώρελήσωσιν, έβλαψαν, και η πρώτη αυτη συνέντευξις, ητις μετά τοσούτων στεναγμών και δακρύων περιεμμένοτο άλλοτε, άφηκε μάλλον δυσαρεσχείας σπέρμα εις τας καρδιάς. Άλλά μετά τρεις ημέρας η οικειότης επανήλθε μεταξϋ τών νεαν.

— Ο μέγας σου πλούτος, ειπεν η Ζωή, δεν ηξέυρω δικτι με τρομάζει. Καταστρέφει όλα τά σχεδιά μας τά τόσον αγαπητά. Τώρα δεν θέλεις πλέον την ώραϊαν εκείνην οικίαν πλησίον εις τά Βαπόρεια, την όποιαν τόσον εκηλεύομεν άλλοτε. Τώρα σοι φαίνεται ευτελής και μικρά.

— Όχι, φιλάτη Ζωή, απεκρίθη ο Δημήτριος· εις τας Αθήνας θενά σέ φέρω· θά κατοικήσωμεν την ώραιότεραν οικίαν εις την όδον τοϋ Έρμου.

— Και όμως, Δημητρίε μου, τόσον ευτυχείς η δυνάμεθα να είμεθα εις την μικράν εκείνην οικίαν. Ηξέυρεις πόσον ωραία φαίνεται από τά παράθυρά της η πόλις, και μετά την πόλιν η θάλασσα, και μετά την θάλασσαν η στεφανή των νήσων. Έχει όλίγα μικρά δωμάτια, όσα άρκούν δι' ημάς τους δύο, και περισσότεροι αν ποτέ είμεθα, έχει εν κλημα όπου να σκιαζώμεθα το θέρος όμου, και μίαν εστίαν όπου να καθήμεθα όμου τον χειμώνα. Τι άλλο χρειάζεται δια την ευτυχίαν μας;

Άλλ' ο Δημήτριος απέπλευσεν εις Αθήνας, όπου έμελλεν άκαταζητήτως να πωλήση, η καν να εκτιμήτη

τὸν θησαυρόν του. Ὁ χρυσοχόος δὲ ἐγνώριζε καὶ εἰς τὸν ἄλλον σκοπὸν νὰ διευθυνθῆ, ἦτον ἐκείνη τὴν ἡμέραν ἀπὼν, καὶ μέχρις οὗ ἐπιστρέψῃ, ἐφρόντισεν ὁ Δημήτριος, ὡς ὑπεσχέθη, νὰ ἐκλέξῃ μίαν τῶν μεγαλύτερων οἰκιῶν εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἑρμοῦ, νὰ εὖρη ἐπιπλα, νὰ δακρυμάστῃ ἵππους, νὰ παραγγείλῃ τάπητας καὶ ἐνδύματα· καὶ ὅλα τὰ ἤθελε τῆς πρώτης ποιότητος, ἐντελῆ εἰς τὸ εἶδος τῶν, μειδιῶν ὑπὸ εἰκτου ὄταν ἤκουεν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ἀυξήσεως τιμῶν ἑκατοντάδων καὶ χιλιάδων δραχμῶν ἐπὶ τῶν τιμῶν. Οὕτως ἡ φήμη τοῦ πλείουτου του διεδόθη ταχέως, καὶ πλῆθος συγγενῶν καὶ φίλων, κεκρυμμένων πρὸ τούτου, τίς οἶδε ποῦ, ἀναφύονται αἶφνης τὸν περιστοιχίζον, καὶ εἰς ὅλας τὰς σημαντικώτερας συναναστροφὰς ἦτον προσκεκλημένος, καὶ πανταχοῦ ὑπεψιθυρίζετο αὐτός εἶναι ὁ ἐπαεθλῶν ἀπὸ Βλαχίας ὑπερπλοῦτος, καὶ πολλὰ νέα εὐέματα ἐτοξεύοντο πρὸς αὐτόν, καὶ τῶ ἀπετείοντο μητέρων πολλὰ μειδιάματα, καὶ τινῶν προτάσεων ὅχι εὐκαταρρονητῶν ἤρχισαν ἤδη οἱ πειρασμοί.

Ζωή, Ζωή! ἂν δὲν προβάτῃ ὁ βοηθὸς ἄγγελός σου, ὁ κίνδυνος εἶναι μέγας!

Μέγας, λέγω, καὶ ὁμως ἐφέτος, διερχόμενος διὰ Σύρου, εἶδα τὴν μικρὰν οἰκίαν πλησίον εἰς τὰ Βαπόνρια, καὶ εἰς τὸ δῶμα ἐκάθητο ἡ Ζωὴ ἐρειδομένη εἰς τὸν ὄμιον τοῦ Δημητρίου, καὶ ὑπὸ τὴν δρανὴν ἐπαίζεν ἔνδιετὸς παιδίον.

Ἀντίστα λοιπὸν γενναίως ὁ Δημήτριος εἰς τὸ πῦρ τῶν βλέμμάτων ἐκείνων, καὶ εἰς τὴν γλυκύτητα τῶν μειδιαμάτων, καὶ εἰς τὰς ἐπαγωγὰς προτάσεις, καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τὰ θέλητρα, καὶ ἐπροτίμησε τῆς Σύρου τὴν πανσέληνον καὶ τὴν γλαυκὴν θάλασσαν, πλησίον τῆς γλυκείας Ζωῆς του; Ἰσως, Ἄλλ' ἐκτός τῆς φιλοσοφικῆς ταύτης ἀσκήσεως τῆς θεωρητικῆς κοινωνίας, τὸν δεσμεύει εἰς τὴν Σύρον καὶ ὁ μισθὸς ἑκατὸν δραχμῶν, ὃν λαμβάνει ἀπὸ τῶ γραφεῖον τοῦ ἀρχαίου ἐμπορίου σου.

Διότι μετὰ μερικὰς ἡμέρας, ὅταν ὁ χρυσοχόος ἐπέστρεψεν εἰς Ἀθήνας, ὁ Δημήτριος ἐπέπεσε πρὸς αὐτόν μετὰ τὸν ἀδελφάντα εἰς τὰς χεῖρας. Ὁ δὲ χρυσοχόος, παρατηρήσας αὐτόν, τῶ εἶπε,

— Σπάνιον πρᾶγμα εἶναι τῶ ὄντι. Ἐγὼ δὲν εὐχαίριζα νὰ τὸ ἀναλάβω. Ἐπειδὴ ὁμως ἡ μίμητις εἶναι ὠραία, ὁ πρῶτος Ἑβραῖος ὑελοπώλης θά σοί δώσῃ δέκα δραχμὰς δι' αὐτό.

Ὁ Δημήτριος ἔλαβε τὰς δέκα δραχμὰς, καὶ ἐπλήρωσε τρίτην θέρην εἰς τὸ ἀτμόπλοον διὰ τὴν Σύρον.

P. εἰς Α. Κ.

ROBERTOS ΛΟΡΓΙΟΣ ΚΛΙΒΗΣ.
Ο ΘΕΜΕΛΙΩΤΗΣ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΙΝΔΙΚΗ
ΒΡΕΤΑΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ.

(Μετὰφρασίς ὑπὸ Κ. Π.)
 (Τίτλος. Τὸς φυλλῶδιον 19ον)

Ἀλλὰ ἐγγὺς ἦτο μεγάλη καὶ ἀπροσδόκητος πραγμάτων μεταβολή. Ἀπὸ τινος χρόνου, πᾶν ἐκ Βεγγάλης προερχόμενον πλοῖον ἐκόμιζεν εἰδήσεις ἀπε-

κταίας. Ἡ ἐσωτερικὴ διοίκησις τῆς ἐπαρχίας ἐφθασεν εἰς τὸν ἔσχατον τῆς φραυλότητος αὐτῆς ὄρον. Καὶ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων νὰ περιμένῃ τις ἀπὸ δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐκτεθειμένους μὲν εἰς παρασμούς εἰς τοὺς ὁποίους, καθὼς εἶπέ ποτε ὁ Κλίβης, σὰρξ καὶ αἷμα δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνθίστωσι, περιβεβλημένους δὲ ἐξουσίαν ἀκατάσχετον, ὑπευθύνους δὲ μόνον πρὸς τὴν διεφθαρμένην, τὴν παραχώδη, τὴν διηρημένην, τὴν κακῶς πεπληροφορημένην ἐταιρείαν, ἣτις προστοικάλλους τοσοῦτον ἀπέειχεν ἀπὸ αὐτοῦ, ὥστε μεταξὺ τῆς ἀποστολῆς ἐνὸς ἐγγράφου καὶ τῆς παραλαβῆς τῆς εἰς αὐτὸ ἀπαντήσεως παρήρχετο ἡμίσιος καὶ ἑτι πλέον ἑνιαυτός. Ἐντεῦθεν, ἐπὶ τῶν 5 ἐτῶν τῶν διελλόντων ἀπὸ τῆς ἐκ Βεγγάλης ἀναχωρήσεως τοῦ Κλίβου, ἡ φραυλότης τῆς Ἀγγλικῆς διοικήσεως καθήκτισεν εἰς βαθμὸν ἀσυμβίβαστον καὶ μετ' αὐτὴν τὴν ἀπλὴν ὑπαρξίν τῆς κοινωνίας. Ὁ Ῥωμαῖος Ἀνθύπατος, ὅστις ἐντὸς 1 ἢ 2 ἐνιαυτῶν ἐξεβίαζεν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας του τοσοῦτους πόρους, ὥστε νὰ κτίσῃ μαριναρῖνα πάλια καὶ λουτρά εἰς τὰ παράλια τῆς Καμπανίας, νὰ πίνῃ ἀπὸ ἠλεκτρίνων ποτηρίων καὶ νὰ ἐπιδεικνῆ στρατοὺς μονομάχων καὶ ἀγέλας καμηλοπαρδάλεων ὁ Ἰσπανὸς ἀντιβασιλεὺς, ὅστις, καταλείπων ὀπισθὲν του τὰς ἀρὰς τῶν Ἀμερικανῶν, εἰσῆλθεν εἰς Μαδρίτην μετὰ μακρὰς σειρὰς ἐπιχρύτων ἀμαξῶν καὶ μετὰ φορητῶν ζώων φερόντων ἀργυρὰ σκεύη καὶ κοσμήματα, εὗρον ἤδη τοὺς κρεῖττονας αὐτῶν καταπιεστάς. Ἐπὶ τῆ κυρίως λεγομένη ὠμότητι δὲν ἠδύνατο τις νὰ κατηγορήσῃ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς ἐταιρείας, ἀλλὰ καὶ ἡ ὠμότης αὐτὴ δὲν ἤθελεν ἴσως παραγαγεῖ δεινὰ μεγαλήτερα τῶν δεινῶν ὅσα ἐξεπήγασαν ἀπὸ τῆς ἀκατέκτου αὐτῶν πλεονεξίας. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ κατέβαλον τὸ δημιούργημα τῶν, τὸν Μίρ Δζαφφείρην, καὶ ἀνηγόρευσαν ἀντ' αὐτοῦ ἕτερον Ναβὼβ ὀνόματι Κοσίμ. Ἀλλὰ ὁ Μίρ Κοσίμ εἶχεν ἰκανότητα καὶ θέλησιν, καὶ ἦτο μὲν ἀκούτως διατεθειμένος νὰ καταπέιχῃ τοὺς ὑπάρχοντες αὐτοῦ, δὲν ὑπέφερον ὁμως νὰ θέλῃ αὐτοὺς καταβαλλομένους διὰ καταπίεσιν, αἵτινες ὅχι μόνον οὐδὲν ἔφερον εἰς αὐτόν ὠφελῆμα, ἀλλὰ καὶ κατέστρεφον τὰς ἀληθεῖς πηγὰς τοῦ εἰσοδήματος αὐτοῦ. Ὅθεν οἱ Ἄγγλοι καθήρεσαν τὸν Μίρ Κοσίμ, καὶ ἀνηγόρευσαν πάλιν τὸν Μίρ Δζαφφείρην, ὁ δὲ Μίρ Κοσίμ, ἀφοῦ ἐξεδικήθη διὰ σφαγῆς, ὑπερβαλοῦσης κατὰ τὴν ὠμότητα τὴν τοῦ μελανοῦ κευθμῶνος, κατέφυγε πρὸς τὸν Ναβὼβ τῆς Οὐδῆς. Μετὰ πᾶσαν δὲ μίαν τῶν μεταβολῶν τούτων, ὁ νέος ἡγεμὼν διένειμε μεταξὺ τῶν ξένων αὐτοῦ κυριαρχῶν, ὅτι ἂν ἠδύνατο νὰ ἀθροισθῆ ἀπὸ τοῦ θησαυροφυλακίου τοῦ καθαιρεθέντος προκατόχου. Τὸ ἀπειράριθμον πλῆθος τῶν ὑπάρχοντων του παρεδίδοτο ὡς λεία εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἐποίησαν αὐτόν ἡγεμόνα καὶ πάλιν καθήρεσαν αὐτόν. Οἱ ὑπάλληλοι τῆς ἐταιρείας ἔλαβον ὅχι πρὸς ὄφελος τῶν προἰσταμένων αὐτῆς, ἀλλὰ πρὸς ἴδιον ὄφελος, τὸ μόνωπλιον ὄλου σχεδὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου· ἠνάγκασαν τοὺς ἰθαγενεῖς νὰ ἀγοράζωσι μὲν εἰς τιμὴν ἀνωτέραν, νὰ πωλῶσι δὲ εἰς τιμὴν εὐτελεστέραν περιύβρισαν ἀποινεῖ τὰ δικαστήρια, τὴν ἀτυνομίαν, τὰς

κοινωνικὰς ἀρχὰς τῆς χώρας ἐνεῖμαν τὴν προστασίαν αὐτῶν εἰς σπῆνος ἐγγχωρίων ὑπαλλήλων, οἵτινες περιφερόμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας διέδιδον τὴν συμφορὰν καὶ τὸν τρόπον παντοῦ ὅπου ἀνεφάνοντο. Ἐκαίτοι ὑπῆρξε Βρετανὸς ὑπαλλήλου προσελάμβανεν ἅπασαν τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀρχόντος του. Οὕτω πῶς ἐπεσευθύνθη εἰς Καλκούτταν μετ' ὑπερβάλλουσαν ταχύτητα ἠθασαυροὶ ἀμύθητοι, ἐπὶ 30 ἑκατομμύρια ψυχῶν κατεβλήθησαν εἰς τὸ ἔσχατον τῆς ἀθλιότητος. Καὶ εἶχον μὲν συνειθίσει νὰ ζῶσι τυραννόμενοι, ἀλλὰ οὐδέποτε τυραννόμενοι τοιοῦτοτρόπως. Ὅθεν μὴ τολμῶντες οὐδέποτε ν' ἀντισταθῶσι, ἐφευγον πολλαχῆς τοὺς λευκοὺς ἐκείνους δεσπότης, ἀπαράλλακτα καθὼς οἱ πατέρες των εἶχον συνειθίσει νὰ φεύγωσι ἀπὸ τῶν Μαρατῶν, καὶ πολλαχῆς τὸ φοβεῖον τοῦ Ἀγγλοῦ περιηγητοῦ διήρχετο ἀνὰ μέσον σιωπηλῶν κωμῶν καὶ πόλεων, τὰς ὁποίας ἐρήμους κατέστησεν ἡ εἰδήσις τῆς προσεγγιζέως του.

Οἱ ξένοι τῆς Βεγγάλης κυριαρχοῦντες ἐμισοῦντο φυσικῶς τῶ λόγῳ ὑπὸ ὄμων τῶν γειτόνων δυνάμεων καὶ εἰς ὅλας ἀντέτασσε τὸ ἀγέραςχον γένος μετῶπον ἀτρόμητον. Οἱ στρατοὶ αὐτοῦ, καὶ τοὶ ἀπάνταχοῦ τὸν ἀριθμὸν ἐλαττούμενοι, ἦσαν ἀπάνταχοῦ νικηφόροι. Πολλοὶ στρατηγοί, ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Κλίβου μορφωθέντες, συνετήρουν ἐτι τὴν φήμην τῆς πατριδος αὐτῶν. « Ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν » λέγει ὁ Μουσαυλαῖνος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἱστοριογράφος « ὅτι τὸ παράστημα τῆς ψυχῆς, ἡ σταθερότης τοῦ πνεύματος, καὶ ἡ ἀποδομότης γενναιότης τοῦ ἔθνους τούτου εἶναι ἀναμφισβήτητος. Πρὸς τὴν τολμηροτέρα ἀνδρεία τὴν προμηθεστέραν κερτημένοι ἄνεστιν, οὐδένα ἔχουσι τὸν ἐνόμιλον περὶ τὴν τέχνην τοῦ παρατάττεσθαι εἰς τὴν μάχην καὶ συντεταγμένως ἀγωνίζεσθαι. Ἐὰν δὲ μετὰ τοσοῦτων πολεμικῶν ἀρετῶν ἤθευραν νὰ συνδέωσι τὴν τέχνην τῆς κυβερνήσεως ἔαν κατέβαλλον περὶ τὸν ἀνακουφισμὸν τοῦ περιουσιοῦ τούτου λαοῦ τοσαύτην ὀξύνειαν καὶ σπουδήν, ὅσην δεικνύουσι εἰς τὰ στρατιωτικὰ αὐτῶν πράγματα, οὐδὲν ἔθνος ἐπὶ τῆς γῆς ἤθελεν εἶναι αὐτῶν ἀνωτέρων, οὐδὲ τῆς ἀρχῆς ἀξιώτερον. Ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν διατελοῦσιν ἀπάνταχοῦ ὀλοφροβόμενοι, καὶ εἰς πέναν καὶ ἀμνηστῶν καταβεβλημένοι. Θεεῖ, εἰλθε εἰς βοήθειαν τῶν πιεζομένων δούλων σου καὶ λύτρωσον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν δεινῶν ὅσα πάσχουσιν. »

Ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν καὶ εἰς τὸν στρατὸν νὰ μείνῃ ἀμέτοχος τῶν ἀτοπημάτων τὰ ὅποια ἐπεκράτουσαν εἰς ὅλην τὴν λοιπὴν διοίκησιν. Ἡ πλεονεξία, ἡ ἀσωτία καὶ ἡ πρκακοῦ διεδόθησαν ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς ἀξίωματικούς του στρατοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἰξίωματικῶν εἰς τοὺς στρατιώτας. Τὸ δὲ κακὸν προέβη αὐξάνον μέχρις οὗ πᾶν κοινὸν στρατιωτικὸν ἐστιατόριον μετεβλήθη εἰς ἐστῖαν συνωμοσίας καὶ βραδουργίας, οἷδὲ Σεπούς μόνον διὰ θανατώσεων ἀθρόων ἠδυνήθησαν νὰ συντηρηθῶσι εἰς ὑποταγήν. Τελευταῖον ἡ κατάστασις τῶν ἐν Βεγγάλῃ πραγμάτων ἔφθασεν εἰς ἀνησυχίαν τοὺς μετόχους. Με-

ταβολαὶ ἡγεμόνων ἀκατάπαυστοι· παραλυσία τῆς διοικήσεως· ληστεία τῶν ἐγγχωρίων οὐδένα πορισμὸν φέρουσα τῇ ἐταιρείᾳ ἀδιάκοπος καλινοςία εὐτυχῶν τυχοδιωκτῶν, οἵτινες ἠγόραζον μὲν λαμπρὰς ἐπαύλεις καὶ ἐκτίζον πολυτελεῆ οἰκίσματα, συγχρόνως ὅμως ἐκόμιζον εἰδήσεις ἀπαισίους περὶ τοῦ οικονομικοῦ μέλλοντος τῆς Κυβερνήσεως· ἀτίμως τοῦ ἔθνικοῦ χαρακτῆρος δι' ἀνοσιουργημάτων ἐναμίλλων τῶν τοῦ Οὐγγῆρου καὶ Πιζάρρου· ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πολὺν ἐνεποίησαν φόβον εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα πράγματα ἐνδιατρίβοντας. Κοινὴ δὲ κραυγὴ ἠγέρθη, ὅτι ὁ Κλίβης, καὶ μόνος ὁ Κλίβης ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὸ κράτος, τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἴδρυσεν.

Ἡ γνώμη αὕτη ἐξετέθη μετὰ πλείστης παρρησίας εἰς πολυαριθμὸν τινα κοινήν τῶν μετόχων σύνοδον, καθ' ἣν ἄνθρωποι παντὸς κόμματος, λησμονοῦντες τὰς ἐρίδας αὐτῶν καὶ περὶ τῶν μερισμάτων αὐτῶν μεριμνοῦντες, ἰσχυρίσθησαν ὅτι ὁ Κλίβης ἦτον ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου εἰδέτο ἡ παρούσα τῶν πραγμάτων κρίσις, ὅτι τὸ ἐπαχθὲς μέτρον, τὸ ληρθὲν ὡς πρὸς τὸ εἰσοδήμα αὐτοῦ, ἔπρεπε νὰ μείνῃ κατὰ μέρος καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ παρακληθῆ αὐτὸς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἰνδικήν.

Ὁ δὲ Κλίβης, ἀναστὰς, εἶπεν, ὅτι ὡς πρὸς μὲν τὸ εἰσοδήμα του ἔχει νὰ ὑποβάλῃ προτάσεις, αἵτινες, ὡς πέποιθε, θέλουσιν ἐπιφέρει τὸν εἰρηρικὸν συμβιβασμὸν τῆς ὑποθέσεως· ἀλλὰ, ἐπρόσθεσεν εὐσχημῶς, δὲν δύναται νὰ ἀναλάβῃ τὴν διοίκησιν τῆς Βεγγάλης, ἐνόσω ὁ ἐχθρὸς του Σὺλίβαν προεδρεύει τῆς ἐταιρείας. Τότε ἐξεπράγη σφοδρὸς ὄρυθος, οὐδεὶς ἤθελε νὰ ἀκούσῃ τὸν Σὺλίβαν, ὁ Κλίβης εἶχεν ὑπὲρ ἑαυτοῦ μεγίστην πλεονοψηφίαν· ὅθεν ἀντιγορεύθη διοικητῆς καὶ ἀρχιστρατήγος τῶν κατὰ τὴν Βεγγάλην Βρετανικῶν κτημάτων. Ἐπέμεινε ὁμως εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ, καὶ ἀπεποιήθη ν' ἀναλάβῃ τὸ ἀξίωμα του, πρὶν ἢ γνωσθῇ ἡ ἐκβασίς τῆς προσεχέως τῶν διευθυντῶν ἐκλογῆς. Ὁ περὶ ταύτης ἀγῶν ὑπῆρξε δεινός, ἀλλ' ὑπερίσχυσεν ὁ Κλίβης καὶ ὁ πρὸ μικροῦ ἀπόλυτος δεσπότης τοῦ Ἰνδικοῦ κυβερνήτου Σὺλίβαν, παρὰ μίαν ψήρον ἐκινδύνευσεν νὰ ἀποβάλῃ καὶ αὐτὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀπλοῦ διευθυντοῦ· πρόεδρος δὲ καὶ ἀντιπρόεδρος ἀνεδείχθησαν φίλοι τοῦ ἰεοῦ διοικητοῦ.

Τούτων γενομένων, ὁ λόρδος Κλίβης ἀπέπευσε διὰ τρίτην καὶ τελευταίαν φορὰν εἰς τὴν Ἰνδικήν. Ἀποβιθασθεὶς δὲ εἰς Καλκούτταν κατὰ Μάιον τοῦ 1765, εὗρε τὴν ὅλην κυβερνητικὴν μηχανὴν ἐτι σφοδρωτέρως παραλελυμένην παρ' ὅτι ὑπέθετεν. Ὁ Μίρ Δζαφφείρης, ὅστις εἶχε πρὸ μικροῦ ἀπολέσει τὸν πρεσβύτερον υἱὸν τοῦ Μιράννην, ἀπέβιασεν, ἐτι ὄντος καθ' ὁδὸν τοῦ Κλίβου. Οἱ ἐν Καλκούττῃ Ἄγγλοι ὑπαλλήλοι εἶχον ἤδη λάθει ἀπὸ τῆς μητροπόλεως αὐστηρὰς διαταγὰς νὰ μὴ δέχωνται δῶρα ἀπὸ τῶν ἐγγχωρίων ἡγεμόνων. Ἀλλὰ πλεονεκτοῦντες καὶ συνειθισμένοι ὄντες νὰ μὴ σέδωνται τὰς παραγγελίας τῶν πέρρων ἐδρευόντων, μὴ εἰδῶτων τὰ πράγματα καὶ βαδύμων αὐτῶν προἰσταμένων, ἐξεθεσαν πάλιν εἰς ὁμηοπρασίαν τὸν θρόνον τῆς Βεγγάλης. Περὶ τὰς 120,000 λίρων διανεμήθησαν μεταξὺ τῶν ἐννέα ἰ.

σχυροτέρων υπαλλήλων της εταιρείας, και δυνάμει της δωροδοκίας ταύτης προεχειρίσθη ηγεμών της Βεγγάλης· νεώτερός τις υιός του αποθανόντος Ναβώδ. Ο Κλίβης, όστις άμα φάσας έμαθε την αίσχρην ταύτην πράξιν, εξέφρασεν εις επιτολήν ιδιωτικήν, γραφείσαν μετ' όλίγον προς τινα των πιστοτέρων φίλων του, τή αισθήματά του εις τρόπον τόσω μάλλον κατανυκτικόν, όσω ή τολμηρά και εκθυμός εκείνη καρδιά ήτον ήκιστα επιβέβης προς πῶσαν επιδεικτικήν έκφρασιν των παθών του. « Φεῦ! » έλεγε « της κατασχύσης την όποιαν έπαθε το άγγλικόν όνομα. Δέν δύναμαι να μη πληρώσω τον φόρον δακρύων τινών εις την άμετακλήτως, ως φοβούμαι, άπολεσθείσαν φήμην του Βρετανικού έθνους. Έν τούτοις σέ θεοαίω, μα τό υπερτατον εκείνο όν, τό ετάζον άπάσας τās καρδίας και εις θ θέλομεν δώσει λόγον τον πράξεών μας, εάν ύπάρχη μέλλουσα ζωή, ότ απήλθον ένταύθα κρείστων πάτης δωροδοκίας και ετοιμος να πράξω τά πάντα ίνα εξαλείψω τό μέγα τούτο και προαγόμενον κακόν, ή να καταστραφώ επι χειρών τό έργον. »

Συνελθόντος του συμβουλίου, ό Κλίβης άπεφάνητο εις αυτό την σταθεράν άπόφασίν του να επιφέρη ριζικήν μεταρρύθμισιν, μεταχειριζόμενος επί τούτω πῶσαν την επιτραπέισαν αυτόν μεγάλην πολιτικήν και στρατιωτικήν δύναμιν. Ο Ιενστώνιος, εις των θρασυτέρων και φαυλοτέρων της συνελεύσεως άνδρών, ήθέλησε κάτι να άντίειπη άλλ' ό Κλίβης, διακόψας αυτόν, τον ήρώτησεν άγερώχως· εάν έχη σκοπόν ν' άμπισθητήτη την πληρεξουσιότητα της νεάς κυβερνήσεως. Ο Ιενστώνιος έκπλαγείς, ήρνήθη πῶσαν τοιαύτην πρόθεσιν, όλα τά πρόσωπα του συμβουλίου έμψήφουνθησαν και ώχριαταν, ουδεμία δέ ήκούσθη λέξις άντιστάσεως.

Ο Κλίβης έρύλαξε τον λόγον του, και ήμύλιον περίπου έναυτον διαμείνας εν τη Ινδική, ενήργησεν εν τῷ βραχεί τούτω διαστήματι του χρόνου μίαν των έκτανευτέρων, δυσχερευτέρων και σωτηριωδευτέρων μεταρρύθμισιν εξ όσων διεπραξέ ποτε πολιτικός άνθρ. Τούτο είναι της ζωής αυτού τό μέρος προς τό όποιον μετά πλείστου φρονήματος βραδύτερον άπέβλεπε. Παρ' αυτόν έκείτο να τριπλασιάση την λαμπράν ήδη αυτού περιουσίαν, να επιτρέψη καταχρήσεις, προσποιούμενος, ότι τās καταπαύει και να κατασταθῆ άγαπητός παρ' άπαντι τοις εν Βεγγάλη Άγγλοις, παραδίδων εις την διάκρισιν της πλεονεξίας των τό ανεπιχώρητον και περιδεές εκείνο γένος, τό όποιον δέν έγίνωσκε ποῦ κείται ή νήτος ή εκπέμφασα τους τυράννους αυτού, οὔδ' είχε την έλπίδα ν' άκουσθῶσι τά παρ' αὐτόν εις χώραν απέχουσαν άπό αυτού 15000 μίλια. Ο Κλίβης ήξευρεν, ότι, αν μετά ζήλου επιχειρήσῃ τό έργον της μεταρρύθμισεως, θέλει έξοπλίσει καθ' έαυτου πῶσαν κακίαν. Ηξευρεν όποιον παράλογον και άμειλιχον θέλει άποβῆ τό μίτος των άρχάγων εκείνων τυχοδιωκτών, ότινες, έλπίζοντες να λαφυραγωγήσων εντός όλίγων μηνών θησαυρούς ίσορρόπους του πλούτου των επιρανευτέρων εύπατριδών, ήθελον ιδεί

ματαιωθείας άπάσας· αυτόν τās έλπίδας· άλλ' έξελέξατο την άγαθήν μερίδα και παρεκτευσθη παντι σθένει προς άγώνα πολύ δυσχερευτερον του περι Πλασούν άγώνος. Κατ' αρχάς ουδεμία έφαινετο έλπίς επιτυχίας, άλλά μετ' όλίγον άπαντα τά κωλύματα ήρχισαν να ύπενδίδουν εις την σιδηράν εκείνην ψυχήν και την ισχυράν θέλησιν· ή παραδοχή δώρων άπό των έγγωρίων αυστηρώς άπηγορεύθη ή κατ' ιδίαν έμπορία των υπάλλήλων της εταιρείας καταργήθη. Και πῶσι μὲν άποτυχία ως εις άνθρωπος έξανέστη κατὰ των διατάξεων τούτων, άλλ' ό άνένδοτος διοικητής άπεφάνητο, ότι, εάν δέν τύχη της προσηκούσης έν τῷ φρουρίῳ Γουλιέλμου συνδρομής, θέλει παρασκευάσει έκταῶ συναρωγούς έτέρους, επί δέ τούτω εκάλεσεν εκ Μαδράτης πολιτικούς τινας υπάλλήλους. Και τούς μὲν επιμονωτέρους των άντιπαλῶν έπαυσε των αξιωμάτων αυτών, οι δέ λοιποί ύπέκυψαν εις την άνάγκην, ώςτε εντός μικροῦ εξέμπε πῶσα άντίστασις.

Έν τούτοις όμως ό Κλίβης, εν τῇ βαθεία αυτού συνέσει, παρετήρησεν, ότι αι πρόσφατοι εκείναι καταχρήσεις επήγαγον εν μέρει άπό άφορημην ήτις αναγκαιώς έμελλε να παραγάγη καταχρήσεις νεάς, άμα ήθελεν εκλίπει ή πίεσις του ισχυροῦ αυτού βραχίονος. Η εταιρεία είχεν ακολουθήσει περι την ρύθμισιν της μισθοδοσίας των υπαλλήλων τās αρχάς έσφαλμένας, διότι οι μισθοί ήσαν τόσον εύτελείς, ώςτε δέν ήδύνατο να προμηθευθῶσιν οὔδ' τās άνέσεις εκείνας, αιτινες εις κλίμα τροπικόν είναι άπαραίτητοι προς συντήρησιν της υγείας και ευχαριστήσιν των Ευρωπαίων. Ο μισθός εκάστου συμβούλου δέν συνεποστοῦτο είμη εις 300 λίρας κατ' έτος, και όμως ήτο πασίγνωστον, ότι ό άρχων οὔτος δέν ήδύνατο να ζήσῃ εις την Ινδικήν δαπανών όλιγώτερα του δεκαπλασίου της ποσότητος ταύτης, και προς τούτοις δέν ήτον εύλογον να υποθέσῃ τις, ότι θέλει άπορατίσει να κατατρέψῃ την νεότητά του υπό τον κανυματηρόν της Ινδικής ήλιου χωρίς να οικονομήσῃ τι και διά την εποχήν της· εις τά ίδια καθόδου του. Έντεῦθεν άνέκαθεν επεκρατήσῃ συνήθεια να επιτρέπεται σιωπηλῶς εις τους υπάλλήλους της εταιρείας τό πλουτίζεσθαι διά της κατ' ιδίαν έμπορίας. Πρὸ της καταχτήσεως της Βεγγάλης τό σύστημα τούτο ήδύνατο να έλαττώσῃ τό πληρωτέον εις τους μετόχους μερίσμα, άλλως όμως δέν ήτο πολλά επιβλαβές. Αλλά εις την εποχήν την όποιαν ιστοροῦμεν ή εταιρεία απέβη σώμα κυβερνητικόν. Οι υπάλληλοί της άνομάζοντο μὲν έτι έμποροι, πραγματικῶς όμως ήσαν άνθύπατοι και προπραιότεροι έπαρχίων έκτενεστάτων· ή έξουσία των ήτον άπερίοριστος, ώςτε κοινή ώμολογείτο, ότι ό τακτικός αυτών μισθός ήτον άνεπαρκής· και υπό του άρχαίου της υπηρεσίας έθους και της σιωπηρῆς των άρχηγῶν των συνυδοκήσεως έδικαιούντο να πλουτῶσι δι' έμμέσων τρόπων, τούτο δέ υπήρξεν ή αρχή της ροβεράς καταπίεσεως και φθορῆς ὅν έταλαιπωρήθη ή Βεγγάλη. Ο Κλίβης ένόησε κάλλιστα, ότι είναι άποπον να δίδεται έξουσία εις ανθρώπους, ν' άπαιτῆται δέ απ'

αυτους τό ζῆν εν άπορία, και συνεπέρανεν όρθότατα, ότι ουδεμία μεταρρύθμισις δύναται να ευδοκιμήσῃ, ενόσω δέν συνδυασθῇ μετ' έλευθεριωτέρας μισθοδοσίας των πολιτικῶν υπαλλήλων. Επειδή δέ ήξευρεν, ότι οι διευθυνται δέν θέλουσιν επιτρέψει αυθησιν τινα δαπανης άπό του ίδιου ταμείου, ήναγκάσθη να επινοήσῃ τ' άπον θεραπείας, του όποιου ή παραδοχή εξέθεσεν αυτόν εις πολλήν παρεξηγησιν καθ' ήμās· όμως δικαιολογείται πληρέστατα. Προεδιόρισε δηλαδή εις μισθοδοσίαν της υπηρεσίας τό μονοπώλιον του άλατος, τό όποιον μέχρι των καθ' ήμās χρόνων άποτελεί εν των κυριωτέρων κεφαλαίων του Ινδικου εισοδήματος και διένειμε την πρόσδοον ταύτην κατ' εύλογον, ως νομίζομεν, αναλογίαν. Καί καταργήθη μὲν υπό τε των έχθρῶν του και υπό ιστοριογράφων, ότι παρεστράφη των όδηγιών του, ότι παρεβη τās ύποσχέσεις του, ότι επέτρεψε την κατάχρησιν την όποιαν κυριώς εκόπει να καταργήσῃ, ήτοι την έμπορίαν των υπαλλήλων της εταιρείας, άλλά πῶς νουνεχῆς και άφιλοπόρως κριτής θέλει όμολογήσει, ότι αληθῶς οὔδεν κοινόν υπήρχε μεταξύ του συστήματος τό όποιον ίδρυσε και του συστήματος επί τῇ καταλύσει του όποιου εκλήθη, διότι έθυσίασεν εν μέρος του κοινου εισοδήματος προς την εύλογώτεραν συντήρησιν των υπαλλήλων, ίνα σώσῃ τά λοιπά άπό της άρπαγῆς και λαφυραγωγίας. Και όμως τσαούτη είναι ή άδικία των ανθρώπων, ώςτε οὔδεν των πραγματικῶν του Κλίβου άμακρημάτων επέσυρε κατ' αυτού τσαούτην διαβολήν, όσην ή διάταξις αὐτή, ήτις τῇ αληθείᾳ ήτον άπαραίτητος· προς εύδωσιν όλων των λοιπῶν βελτιώσεων.

Ο Κλίβης λοιπόν κατέπνιξε την άντιπολίτευσιν της πολιτικής υπηρεσίας, ή δέ του στρατου υπήρξε ροβερωτέρα. Τινά των υπό των διευθυντῶν διαταχθέντων οικονομικῶν μέτρων ήγγίζον τά συμφέροντα της στρατιωτικής υπηρεσίας· Έντεῦθεν διηγέρθη θύλλα, εις ήν οὔδ' ό Καίσαρ αυτός ήθελεν ευχερῶς άντιτάσει· διότι εύκολον πρῶγμα δέν ήτο να καταπολεμήσῃ τις την άντίστασιν εκείνων, ότινες, εν χώρα μόνον διὰ του ξίφους κυβερνουμένη την του ξίφους κατείχον έξουσίαν. 200 Άγγλοι αξιωματικοί, συνώμοσαν κατὰ της κυβερνήσεως και άπεφάσαν να δώσωσι διὰ μιᾶς την παραίτησιν των, μὴν άμειλλόντες, ότι ό Κλίβης θέλει ενδῶσει εις πάντα μάλλον ή να καταλίπῃ άνευ ήγουμένων τον στρατόν, επί του όποιου και μόνου εστήριζετο τό κατὰ την ανατολήν Βρετανικόν Κράτος. Αλλά δέν έγίνωσκον καλῶς τό άκαταδάμαστον πνεῦμα του άνδρός εκείνου. Ο Κλίβης είχεν έτι περι έαυτον αξιωματικούς τινας άφωτισμένους εις έαυτον· εκάλεσε δέ και άπό τό φρούριον του Αγίου Γεωργίου επικουρίαν έδωκεν αξιώματα και εις αυτούς· τους έμπορικούς υπαλλήλους, όσοι ήσαν διατεθειμένοι να τον βοηθήσωσιν εις την προκειμένην κρίσιν και διετάξε, πῶς αξιωματικός παραιτηθεί· να πέμπεται παραχρημα εις Καλκούτταν. Οι συνωμότες ένόησαν ότι έσφαλον περι τον ύπολογισμόν των. Ο διοικητής υπήρξεν άδυσώπητος, οι στρατιῶται έμεινον άτάραχοι και οι Σεπούρι, έρ' αν άείποτε πα

ραδόξως ό Κλίβης ίσχυσεν, ετάχθησαν υπερ αυτού με άδιάλειστον πίστιν· ώςτε οι μὲν πρωταίτιοι της συνωμοσίας συνελήφθησαν, έδικάσθησαν και καθηρέθησαν, οι δέ λοιποί, ταπεινωθέντες και έξευτελισθέντες, εκήτησαν συγγνώμην και άνεκάλεσαν τās παραίτησεις των.

Ένώ δέ μετερρύθμιζεν οὔτω την πολιτικήν υπηρεσίαν, και ανώρθου τό επί του στρατου κράτος, ήδουκίμει επίσης και εις την έξωτερικήν πολιτικήν. Αμα αποθάντος αυτού εις τό Ινδικόν έδαφος, επανήλθεν άπανταχού ή ειρήνη. Ο Ναβώδ της Ουδης ήτο κατ' εκείνην την εποχήν έστρατοπεδευμένος εις τά σύνορα της Βαχαράς. Πολλοί Αφγανοί και Μαρατται είχαν προσέλθει προς αυτόν και πιθανός έφαινετο ό κοινός όλων των έγγωρίων δυνάμεων κατὰ των Άγγλων συνασπισμός. Αλλά τό όνομα του Κλίβου κατέπνιξε εν άκαρεί πῶσαν άντιπολίτευσιν. Οι έχθροί προέτειναν μετά πλείστης ταπεινώσεως την ειρήνην και ύπέκυψαν εις πάντας τους υπό του νεουδιοικη του άπαιτηθέντας όρους.

Συγχρόνως ή κυβέρνησις της Βεγγάλης έλαβεν έτέραν τινά μορφήν· ή εν τῇ επαρχία ταύτη έξουσία των Άγγλων υπήρξε μέχρι της εποχής ταύτης έντελῶς άόριστος, διότι οὔτε εις τό άρχαίον του κράτους πολιτευμα εστηρίζετο, οὔτε διά νεάς τινός συνθήκης ήσφαλίσθη και ώμοιάζε με την έξουσίαν, την όποιαν, περι τά έσγατα του δυτικου Ρωμαϊκου κράτους, έλαβο' εν τῇ Ιταλία οι μεγάλοι στρατηγοί των Ξένων μισθοφόρων· ό Ρικίμηρος και ό Οδοάκερος, ότινες έχειροτόνουν και άπεχειροτόνουν κατὰ τό δοκοῦν πολλούς αλληλοδιαδόχως ήγεμόνας, φιλον· τό του Καίσαρος και του Αδούστου φέροντας τό όνομα. Αλλά καθῶ· εν Ιταλία, οὔτω και εν τῇ Ινδικῇ οι μάχιμοι Ξένοι έθεώρησαν επί τέλους εύλογον να περιποιήσωσιν εις την διά των όπλων θεμελιωθείσαν κυριαρχίαν αυτών τό κύρος του δικαίου και του νομίμου. Ο Θεουδέριχος ένόμισεν έργον συνέσεως πολιτικής· να ζητήσωσι άπό τās κόρρω κειμένας Βυζαντινάς αὐλάς την άναγνώρισιν του ως κυβερνήτου της Ιταλίας, και κατὰ τον αυτόν τρόπον ό Κλίβης άπετάθη προς την Δελτικήν αὐλήν διά να επιτύχῃ την τοπικήν άναγνώρισιν της πραγματικῶς κατεχομένης ήδη ὑπ' αυτού έξουσίας. Ο Μολγούλ ήτον άπολύτως άσθενης και έγόγγυσε μὲν, εύχαριστήθη όμως επί τέλους, ότι οι Άγγλοι ήσαν διατεθειμένοι να δώσωσιν εις αυτόν ικανά χρήματα, τά όποια διά της βίας οὔδέποτε ήδύνατο παρ' αυτών να λάθῃ, εις άνταλλαγήν όλίγων τινῶν Περσικῶν στίχων, ότινες οὔδ' ενα παρείχον αυτῷ κόπον. Οθεν τάχιστα συνωμολήθη συνθήκη, δι' ης ό επί φιλῶ όνόματι κυριαρχῆς της Ινδικῆς παρέσχεν εις την εταιρείαν την πληρεξουσιότητα να εισπράτῃ και διαχειρίζεται τά εισοδήματα της Βεγγάλης, Ορίσσης και Βαχαράς.

Υπήρχε μὲν εις έτι Ναβώδ τις, μη έχων όμως μηδεμίαν έξουσίαν. Και ποτε ό Κλίβης άπεφάσισε να καταστήσῃ όλως εκποδῶν την σκιάν ταύτην της αρχῆς, άλλ' έπειτα έσκέφθη, ότι ίσως είναι φρόνιμον, μάλιστα εις τās μετά των άλλων Ευρωπαϊκῶν έθνῶν σχέσεις, να μεταχειρίζεται και εις τό έξῆς τό όνομα

του Ναβώδ. Έστοχάστη ότι οι Γάλλοι, και οι Ολλανδοί και οι Άσπροι θέλουν υποκύψει εις την άρχην του βασιλέως ήγεμόνος, τον όποτον ανέκχθεν συνείθισαν να σέβωνται, προθυμότερον ή εις τό κράτος αντίχληλου έμπορικου σωματίου. Η πολιτική αυτη ήταν ίσως συνετή, αλλά μετ' όλιγον τό άσθενές τουτο πρόσχημα ούδ' ένα ήδύνατο να άπατήτη και έντελώς παρελείθη. Ο κληρονόμος του Μιρ Δ'αφρείρου έδρεύει έτι εις Μυρταδαυαδην, την άρχαίαν του οικου αυτού πρωτεύουσαν, φέροι έτι τον τίτλον του Ναβώδ, προσαγορεύεται έτι υπό των Άγγλων Υψηλότατος και συντηρεί έτι μέγας της βασιλικής μεγαλοπρεπειας, ύφ' ης οι προπάτορες αυτού ήσαν περιβεβλημένοι. Η κυβέρνητις πληρονοει εις αυτόν κατ' έτος συνταξιν 160,000 λιρών, τό δχημά του περιφρουρείται υπό δορυφόρων, προηγούνται αυτού βαδούχοι, φέροντες άργυράς βάρδους, αυτός δε και ή κατοικία του ειζίν εξηρημένοι πης κοινής δικαιοδοσίας, αλλά δεν έχει την έλαχίστην πολιτικήν εξουσίαν και πραγματικώς ούδεν άλλο είναι ή επίσημός τις πλούσιος της εταιρείας ύπ'ήκοος.

Εύκολον ήτον εις τον Κλίθην επί της δευτέρας ταύτης κατά την Βεγγάλην άρχη; του να σωρεύση πλούτον όσον ούδεις εν Ευρώπαι είχαν ύπ'ήκοος. Αλλά ως φαίνεται, έτήρησεν άκριβώς τους κανόνας τους όποιους εις τους άλλους διέγραψε. Ο Ράγιας της Βενάρης προσέφερεν εις αυτόν άδάμικτας μεγάλης αξίας, ό Ναβώδ της Ούδης τον προσέτριψε πολύ να δεχθή μεγάλην χρημάτων ποσότητα και νάρθηκα πολυτίμων λίθων, αλλά ό Κλίθης άπεποιήθη τά δωάρα φιλορρόνως μέν, όριστικώς όμως, και εις αιτιο παρατηρήσεως, ότι δεν έκαυχήθη ποτέ διά την άποποίησιν του ταύτην, και ότι τό πράγμα δεν έγνώσθη ειμή μετ' τον θάνατον αυτού. Έκόμπαζε μόνον, και ως νομίζομεν, δικαίως έκόμπαζεν, ότι ή τελευταία αυτη διοικήσις του ελάττωσε μάλλον ή ηύξησε την περιουσίαν του.

Ελαβιν όμως μέγα ποσόν, διότι ό Μιρ Δ'αφρείρος κατέλειπεν αυτοψ διά διαθήκης ύπερ τάς 60,000 λιρών εις χρήματα και εις πολυτίμους λίθους. Αί δε νεωστί γενόμεναι διατάξεις απέβλεπον μόνον τά υπό ζώντων δωρούμενα, ούχι δε τάς διαθήκας. Όθεν ό Κλίθης έδέχθη τά χρήματα, ούχι όμως ύπερ έκαστου, αλλά διεβίβασε τό όλον ποσόν εις την εταιρείαν, δια να χρησιμεύσωιν εις περιθάλψιν των εν τη ύπηρεσία αυτης άπομάχων άποδάντων αξιωματικων και στρατιωτων. Τό μέχρι της σημερον επώνυμον αυτού καθιδρυμα περιέχει την άρχην του εις την δυτικωσ βασιλικήν ταύτην δωρεάν.

Διατρίψας δε εν τη Ινδική μήνας 18, ήναγκάσθη υπό της πατρώσης ύγείας του να επανέλθη εις την Ευρώπην, και περί τά τέλη του Ιανουαρίου 1767 κατέλειπε τό ύστατον την χώραν εις την τύχην της όποιας τσορϋτον επενήργησεν.

Επί της δευτέρας ταύτης αυτού από της Βεγγάλης καθόδου, δεν έτυχεν, ως επί της πρώτης, πολυκρότου παρ' τοις όμογενέσι δεξιώσεως. Παρεσκευάσαν δε την ψυχρότητα ταύτην αιτία πολλά, τά όποιά ελύπησαν τον όλον ύπόλοιπον αυτού βίον και εις

πρώωρον κατέφερον αυτόν θάνατον. Οι άρχαιοι αυτού εν τω Ινδικω κυβερνήσει έχροσι, ίσχυροί όντες έτι και δραστήριοι, ενισχυθήσαν έτι μάλλον ύφ' όλου του στίβου των κλεπτων και καταπιεστων, οιτινες, εξωσθέντες παρ' αυτού εν Βεγγάλης τον κατέφραζαν ήδη με τό οικειον ταις αισχροίς ταύταις φύσει άδιόλλακτον μίτος. Πολλοί μάλιστα εξ αυτων μετεχειρίσθησαν άπαται αυτων την περιουσίαν εις τό να άγοράσωσι μετοχάς Ινδικάς, επί μόνω τω σκοπώ του να εκδικηθώσι καιριώτερον τον άνδρα του όποιου ή σταθερότης περιέστειλε την πλεονεξίαν των. Ψευδολόγοι έφημερίδες συνέστησαν επί μόνω τω σκοπώ του να τον ύβρίζωσι, τοιαύτη δε ήτον ή κοινή γνώμη τότε εις Άγγλίαν, ωςτε τό μήνημα τουτο τό όποιον εις συνήθεις περιστάσεις δεν ήδύνατο να καταύση της αληθείας και των εκδουλεύσεων του ανθρώπου, ήδη επροξένησε παράδοxon έντύπωσιν.

Τά κατά την Ινδικήν συμβάντα μεγάλα πράγματα παρήγαγον νέαν τινά Άγγλων τάξιν, τους όποιους οι όμογενοι αυτων εκάλεισαν Ναβώδ. Οι άνθρωποι ούτοι συνήθως ούδ' από άρχαίαν ούδ' από πλουσίαν οικίαν ειλικον τό γένος, αλλά πεισθέντες νεώτατοι έτι εις την άνατολήν και άποκτήσαντες αυτοίτι μεγάλην περιουσίαν, ανέκομισαν αυτην οικιαδε. Επειδή δε δεν είχαν λάθει πολλήν άπορμην αντιμεσεως εις τό ασίστον της κοινωνίας μέτρος, φυσικώ τω λόγω μετεήχον ούκ όλιγον της σακιοτήτος και της πομπικής επιδείξεως των νεοπούτων. Και φυσικώ τω λόγω έαυτης έλαβον επί της κατά την Ασίαν διακινήσεως ούτων κλίσεις τινάς και εξεις, τας όποιας άνθρωποι ούδέποτε καταλιπόντες την Ευρώπην, έθεώρουν άλλοτλους, αν και όχι δυσάεστους. Μέγα άπολαύσαντες εις την άνατολήν αξιωμα, αναγκάως δεν επιθύμουν να διαζήσωιν άφανεϊς εν τη ίδια αυτων πατρίδι, και επειδή είχαν χρήματα ούχι δε γένος επιφανές ή σχέσεις λαμπράς, φυσικώ τω λόγω ήσαν όπως ούκ όχληροί περί την επιδείξιν του μόνου αυτων πλεονεκτηματος. Όθεν παντού όπου έγκαθίσταντο, προήγετο έχρον τις μεταξυ αυτων και των μεγάλων ή μικρων εύπατριδων. Μετ' όλιγον δε έμιτήθησαν και υπό του κοινοτέρου όμιλου, δια τον φθόνον των όποιον συνήθως παράγει ό σιρηνιδίως άποκτηθείς και μετ' κόμπου τινός διακνώμενος πλούτος. Τελευταίον έκορύφωσε την κατ' αυτων καταροσάν ή διαλυση ήττασά φήμη, ότι οι θηταυροι εκεινοι, δι' ων οι άνθρωποι αυτοί είχαν την άξίωσιν να άμαυρώσωσι τά σεβασότερα και τά επιφανέστερα της πατρίδος γένη, έσωρεύθησαν διά παραχίεως της δημοσίας πίστεως, διά καθαιρέσεως νομίμων ήγεμόνων, διά λεηλατίας όλων επαρχιών, ωςτε θύελλα φοβερά άρών και χλευασμων επέσκηψεν επί τους υπαλλήλους της εταιρείας. Ο μέν φιλόανθρωπος άνηρ έρρικια διά τον τρόπον με τον όποιον άποκτήθη ό θηταυρός, ό δε οίκονόμος διά τον τρόπον καθ' όν ήτωσέτο. Οι κομφοί ένέπαιζον την άπειροκαλίαν των, οι δε άνθρωποι της ανωτέρας κοινωνίας απέκρουον αυτούς ως συρρετώδη όχλον. Άπαντες δε οι συγγραφεις, οιασδήποτε μερίδος και δόξης αν ήσαν, έμιμήθησαν και παρ' όξιναν την γενικήν ταύτην της

Άγγλίας κατά των Ναβώδ κατακρυφήν. Ο Κλίθης εν τούτοις ήτον ό κατ' έξοχήν Ναβώδ όλων των άνδρων της τάξεως ταύτης, ό ευφρόντερος και δυνατοότερος, ό μάλιστα κατ' τον βαθμόν διαφέρων, και μάλιστα διαφέρων κατ' την περιουσίαν. Επισείκνυε δε τον πλούτον εις τρόπον όστις αναγκάως έμελλε να κινήση άγανάκτησιν, διότι διήγε βίον πολυτελέστατον, οικόδομησεν έντωπυ παλάτια δύο, ίσχυεν εν τη Βουλή όσον οι επιφανέστεροι των άρχαίων οικων. Άλλ' ό φθόνος εύρωσκε τρόπον να χλευάτη πάσαν ταύτην την ίσχύν και λαμπρότητα. Φαίνεται δε, ότι όχι μόνον πολλοί των συγγενων αυτου ανεδείχθησαν άναξιοι του πολλου εκεινου πλούτου και αξιωματας, αλλά και αυτός ούτος ό Κλίθης, ό τσορϋτον μέγας Κλίθης δεν ήτον όλως άμοιρος των ελαττωματων όσα οι Σατυρικοί της εποχης εκεινης περιστώσιν ως χαρακτηριστικώτατα της όλης τάξεως των ανθρώπων εις ήν ήδη κατεστάσαντο και αυτοί. Εν μέν τω στρατοπέδω αι εξεις αυτού ήσαν, ως φαίνεται, άρελέσταται, διότι ήτον άσιποτε έριππος, έρόρει πάντοτε την στολήν του, δεν μετεχειρίζετο ποτε ούδέ μετάξην ούδέ φορεϊον, και ήρκειτο εις τροφήν εύτελιστάτην. Αμα όμως δεν ήγετο του στρατου, αντί της Σατυριατικής ταύτης σωροσύνης περιεβόλλετο την αλαζονία του Σαβριτου τρωφήν. Αν και ή μορφή αυτού δεν ήτον επίχρησι, και οι τραχιές του προσώπου του χαρακτήρες μόνον διε τω αυτηρώ, του άπορμητου και του ήγεμονικου αυτων υρους άηγάσσοντο της κοινοτέρης άσχημίας, ήγάπη όμως την πλουσίαν και φαίδραν ένδυματίαν, και επλήρου την ιματιοθήκην του με άτοπον άνωτίαν. Η εξεις αυτού αυτη διεκοθεϊσα, και υπό της φήμης ύπερμέτρως εξοκωθεϊσα, προεξένησε δυσμενή έντύπωσιν εις την κοινήν γνώμην. Άλλ' εκτός τουτου, περί της κατ' την άνατολήν διαγωγής του διεβουλήθησθη και ως επί τό πλείστον επενοήθησθη άπειρα διηγήματα, διότι όχι μόνον αι φαύλαι πράξεις δι' ων άπαξ ή δις εξεωτελίσθη, άκαταπαύστως διεκωδωνίζοντο, αλλά απέδιδουτο εις αυτόν και άπαται των άλλων Άγγλων αι κατ' την Ινδικήν αιτλοπραγίαι, και αυται αι εν τη άπουσία του γενόμεναι, και αυται εκειναι καθ' ων μετ' τσορϋτης δεινότητος εξανέστη και τσοσώτας επήγαγε τιμωρίας. Ο δε όχλος κατήτησε να πιστεύη, ότι ό τεράστιος εκεινος άνθρωπος και μετ' του διαβόλου είχε συνεννόησει, μάλλον δε, ότι αυτός ούτος ήτο διάβολος, μορφήν και σάρκα ανθρώπου λαβών.

Εν τω μεταξυ δε ή κίνησις την όποιαν είχε δώσει ό Κλίθης εις την διοίκησιν της Βεγγάλης, απέθη δαθημδον και κατ' όλιγον άσθενεστερα. Άπασαι σχεδόν αι καταχρήσεις όσας είχε καταπαύσει, ήρχισαν πάλιν ν' άνθραίνωνται, και επί τέλους εν έχρι του 1770, εκλιπόντων των υετων και αποξηρανθείσης της γης, επήλθε σιτοδεία φοβερά, όποιαν δεν γνωρίζουσιν ειμή αι χάραι εκειναι καθ' άς εκάστου οίκογενειάρχου ή συντήρησις εξαρτάται από του ιδίου αυτού μικρου άγρου. Τό μέγα τουτο δεινόν επλήρωσε συμφοράς και θανάτου άπασαν την κοιλάδα του Γάγγου. Ο όλος άριθ-

μός των από του λιμού αποθανόντων ούδέποτε ώρίσθη ακριβώς, αλλά ό πολυς όχλος ανεβίβασεν αυτόν εις έκτομύρια, ή δε περί τουτου πένθιμος άγγελία ηύξησθη έτι μάλλον την προηγούμενης επικρατήσασαν περί των Ινδικων πραγμάτων εν Άγγλία κίνησιν. Οι μέν μετοχοι της Ινδικής εταιρείας ήνησύχασαν διά τά μερίσματά των, άπαντες δε οι όπως ούκ άίσθηται άνθρωποι συνεκινήθησαν διά τά παθήματα των δυστυχων ήμων δηκίων, και μετ' όλιγον ήρχειτε να άνκμιγνύεται εις την συμπάθειαν ή όργη. Διότι διεβουλήθη, ότι οι υπάλληλοι της εταιρείας προεκάλεσαν την σιτοδείαν διά της κερδοσκοπικής συνωνήσεως και αποταμιεύσεως άπαντος του δουζιου της χώρας, ότι επώλουον τον σίτον εις τό δπλασίον, 10πλάσιον, 12πλάσιον της τιμής εις ήν τον ήγόραζον, ότι Άγγλος τις υπάλληλος, όστις κατ' τον προηγούμενον έναιυτόν ούδ' έκαστον είχε γινέσει, έπεσψιν επί της συμφοράς ταύτης 60,000 λιρών εις Λονδίνον. Όλοι αι κατηγορείται αυται ήταν άνυπόστατοι, διότι τά φοβερά αιτια της σιτοδείας ήταν πρόδηλα. Παρήχθησαν δε, καθώς άλλοτε παρήγοντο συνήθως κατ' των σιτεμπορών, επί πάσης του άστου μεγάλης αντιμεήσεως, και τσορϋτον φοβερά και γενική ήτον ή έντεϋθεν προκύψασα κατακρυφή, ωςτε επιστεϋθη και υπό αυτού του Άδάμ Σμιθ, άιδρός πολύ ανωτέρου των κοινων προλήψεων, τό δε περιεργότερον είναι, ότι τά δυστυχήματα ταυτα ηύξησαν επαιτητώσ την κατ' του λόρδου Κλίθου δυσμένειαν των πολλων. Η σιτοδεία συνέδη πολλά έτη από της εις την Άγγλίαν επανόδου του ούδεμια των διατάξεων αυτού είχε την έλαχίστην σχέσηιν με τό ήδη επελθόν δεινόν. Αν οι υπάλληλοι της εταιρείας έμπορεύθησαν τό δουζιον, έπραξαν τουτο παραβάνοντες τους ύπ' αυτού επιβληθέντας και επίτη; διοικήσεως αυτού ακριβώς τηρηθέντας όρισμούς. Άλλ' οι Άγγλοι έθεώρουν αυτόν, καθώς προεβόρεθη, ως Ναβώδ, ως τον προσωποποιημένον Άγγλο-Ινδικόν χαρακτήρα, και, ένω ούτος εκτιζε και έρύττειεν οικιο, έθεωρήθη ύπεύθυνος δι' όλα τά άποτελέσματα όσα επέπεσαν εις Βεγγάλην αυχημρά του έτους ωρα.

Τό Περλαμέντον είχε δώσει μέχρι τουτε μικράν προσοχήν εις τάς ανατολικάς ήμων αποικίας. Από του θανάτου του Γεωργίου Β' τό πρόσχημα της άρχής περιήλθεν εις άλλεπάλληλα άσθενη ύπουργεία, ών έκαστον άλληλοδιαδόχως έθωπεύετο και εξηπατάτο υπό της αλγής. Αδελικαι βραδυργίαι, όχλαγωγίαι της πρωτεύουσής, και στασιαστικά εις τάς κατ' την Άμερικην αποικίας κινήματα δεν επέτρεπον εις τους συμβούλους του σέμματος να ένθυμηθώσι τά πολιτικά της Ινδικής πράγματα. Οσάκις επενέβαινον εις αυτά ή επέμβασις των ύπ' ηρχην άσθενής και άκριβόλος. Ναί μέν ό λόρδος Χάταμ, εν τω μικρω του χρόνου διασηματι, καθ' ό ίσχυεν εις τά συμβούλια του Γεωργίου Γ', έμελέτησε γενναία τινά και δραστήρια μετρα περί της εταιρείας, αλλά τά βουλεύματά του έματαιώθησαν υπό της παραδόξου άσθενείας ενεκα της όποιας, περί την εποχήν ταύτην, ήρχιστε να άμαυρούται τό λαμπρόν αυτού πνεύμα.

Τελευταίον ἐν ἐτει 1772 ὡμολογήθη παρὰ πάντων, ὅτι τὸ Παρλαμέντον δὲν εἶμπορεῖ νὰ ἀδιαφορήσῃ ἐπὶ πλέον εἰς τὰ Ἰνδικὰ πράγματα. Ἡ Κυβέρνησις ἦτον ἰσχυροτέρα ὄλων τῶν ἀμέσως προηγηθεισῶν οὐδὲν κατεπεῖγον ζήτημα ἐσωτερικῆς ἢ εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς ἀπῆτει τὴν προσοχὴν τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν ἢ χρηματικῆ ἀμηχανία τῆς ἐταιρείας ἐπήγαγε κρίσιν, ὥστε οἱ ὑπουργοὶ ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιληφθῶσι τοῦ ἀντικειμένου, καὶ ἅπανα ἢ θύελλα, ἢ ἐπὶ τοσοῦτον σωρευομένη, ἐξεβράγγη ἤδη διὰ μιᾶς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Κλίβου.

Ἡ θέσις τοῦ Κλίβου ἦτο τῶντι ἀτυχεστάτη διότι ἐμισεῖτο καθ' ἅπασαν τὴν χώραν, ἐμισεῖτο ἐν τῷ Ἰνδικῷ κυβερνεῖω, ἐμισεῖτο πρὸ πάντων ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν ἐκείνων καὶ πλουσίων ὑπηρετῶν τῆς ἐταιρείας, τῶν ὁποίων κατεπολέμησε τὴν πλεονεξίαν καὶ τὴν τυραννίαν, καὶ ἔφερον ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ τὰ διπλᾶ ἀμαρτήματα τῶν τε φαύλων καὶ τῶν ἀγαθῶν πράξεων του, πάσης Ἰνδικῆς καταχρήσεως καὶ πάσης Ἰνδικῆς μεταβρύθμεισως. Τοιαύτη δὲ ἦτον ἡ κατάστασις τοῦ πολιτικοῦ κόσμου, ὥστε δὲν ἤδύνατο νὰ ἐλπίσῃ εἰς τὴν συνδρομὴν ἰσχυροῦ τινος κόμματος. Ἡ πολιτικὴ μερίς εἴη ἤνθηκεν, ἢ τοῦ Γεωργίου Γρενβίλλου, κατέστη πολεμία τῆς κυβερνήσεως, καὶ ὅμως οὐδέποτε εἰλικρινῶς ἠνώθη μετὰ τῶν ἄλλων τμημάτων. Οἱ ἐχθροὶ του, καὶ ἰδίως οἱ ἐχθροὶ τῶν ἀρετῶν του, ἦσαν ἐμπαθεῖς, ἄγριοι, ἀδιάλλακτοι, καὶ ἐν τῇ κακίᾳ αὐτῶν προέθεντο οὐδὲν ὀλιγώτερον ἢ τὴν ὀλοσχερῆ καταστροφὴν τῆς δόξης καὶ τῆς εὐτυχίας του, ἐπιθυμοῦντες νὰ ἴδωσιν αὐτὸν ἀποβαλλόμενον ἐκ τοῦ Παρλαμέντου καὶ τὴν περιουσίαν του δημονομένην ἀμφιβάλουσαν δὲ ἂν καὶ ταῦτα πάντα ἤθελον κορέσει τὸ πάθος τῆς ἐκδικήσεώς των.

Ὁ Κλίβος ἐπολιτεύθη ἐν τῇ Βουλῇ, ὅπως εἰς τὰς στρατιωτικὰς αὐτοῦ ἐπιχερήσεις ἐπολιτεύετο. Ἐγκραταλελειμμένος, περικυκλωμένος ὑπὸ ἐχθρῶν ἀτυχερῶν τῷ λόγῳ πολυαριθμωτέρων καὶ περὶ τῶν ὄλων κινδυνεύων, οὐδέποτε ἐφαντάσθη νὰ διατελέσῃ ἀκυνόμενος, ἀλλὰ ἐξώρμησε γενναίως κατὰ τῶν ἀντιπάλων. Ἄμα ἀρξαμένης τῆς περὶ τῶν Ἰνδικῶν πραγμάτων συζητήσεως, ἀναστάς, διὰ λόγου μακροῦ καὶ μεμελετημένου, ἐδικαιολογήθη διὰ τὰς πλείστας τῶν ἀποδομιμένων εἰς αὐτὸν κατηγοριῶν. Ἐπροξένησε δὲ, ὡς φαίνεται, πολλὴν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ἀκρατάς αὐτοῦ. Ὁ Λόρδος Χάταμ, ὅστις εἶχε μὲν ἤδη καταντήσῃ σκιά τῆς πάλαι αὐτοῦ μεγαλοφυίας, ἠγάπα ὅμως ἐτι νὰ παρακολουθῇ τὸ στάδιον τῆς δόξης του, παρευρέθη τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς βουλῆς καὶ ἀπερῆνατο, ὅτι οὐδέποτε ἤκουσε λαμπρότερον λόγον. Ἐτυπώθη δὲ οὗτος θραδύτερον ἐπιμελείᾳ τοῦ Κλίβου, καὶ διωρθώθη μὲν βεβαίως ὑπὸ τῶν λογιωτέρων αὐτοῦ φίλων, οὐδὲν ἦττον ὅμως ἀποδεικνύει, ὅτι ὄχι μόνον ἰσχυρὸν νοῦν εἶχεν, ἀλλὰ καὶ ἀνακριτικὴν ἰκανότητα καὶ δεινότητα περὶ τὸ λέγειν, τὰς ὁποίας καλλιεργῶν ἐπιμονώτερον, ἤδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ μέγα εἰς τὸ στάδιον τοῦτο ὄνομα. Περιώρισε δὲ τὴν ἀπολογίαν του, ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, εἰς τὰς πράξεις τῆς τελευταίας διοικήσεώς του καὶ τοῦ

σοῦτον εὐδοκίμησεν, ὥστε ἕκτοτε οἱ ἐχθροὶ του ἐθεώρησαν φρόνιμον νὰ διευθύνωσι τὰ βέλη των κατὰ τὸ βραδέον αὐτοῦ βίον.

Ὁ δὲ πρότερος οὗτος βίος παρεῖχε κατὰ δυστυχίαν ἀφορμὰς τινὰς εὐλόγους κατακρίσεως. Ὅθεν, ἐκλεχθεῖσης ἐπιτροπῆς πρὸς ἀνάκρισιν τῶν Ἰνδικῶν πραγμάτων, ἢ ἐπιτροπῆ αὐτῇ μετ' ἐπιβόλου κακίας ἐβλητήκατο τὴν ὄλην ἱστορίαν τῆς μεγάλης ἐκείνης μεταβολῆς, καθ' ἣν καθήρεθη μὲν ὁ Σουαδῶν Δουάλας, ἐχειροτονήθη δὲ ὁ Μιρ Δζαφφείρης. Ὁ Κλίβος καθυπεβλήθη εἰς ἀνηλεῆ ἐξέτασιν καὶ ἀντεξέτασιν, καὶ θραδύτερον παρεπονήθη πικρῶς, ὅτι αὐτὸν, τὸν τὴν περὶ Πλασῶν νίκην κατορθώσαντα, τὸν μετεχειρίσθησαν ὡς τοιχωρῶχον. Ἡ τόλμη καὶ ἡ παρρησία τῶν ἀποκρίσεων του ἤθελον μόνον ἀρκέσει εἰς τὸ νὰ ἀποδείξωσιν, ὅσοσον φύσει ἦτον ἀλλότριος εἰς τὰς ἀπάσας ἐκείνας, εἰς ἃς ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἀνατολὴν πράξεων του παρεξέτραπῃ. Ὁμολόγησε τὸ τέχνασμα τὸ ὁποῖον μετεχειρίσθη διὰ νὰ ἀποπλανήσῃ τὸν Ὀμιγούνδην καὶ εἶπε θαρράλλως, ὅτι δὲν αἰσχύνεται τοῦτου ἕνεκα καὶ ὅτι εἰς ὁμοίαις περιστάσει ἤθελε πάλιν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πολιτευθῆ. Ἀνεγνώρισεν, ὅτι ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Μιρ Δζαφφείρη πολλὰ χρήματα, ἀλλὰ ἠρήθη, ὅτι οὕτω πράττων προσέβαλε τῶν καθηκόντων τῆς χρηστοφείας ἢ τῆς τιμῆς. Τούναντίον ἠξίωσε, καὶ ὄχι παραλόγως, ὅτι δικαιούται νὰ ἐπαινεθῆ μάλιστα ἐπὶ σπανία ἀφιλοκερδείᾳ. Παραστήτας δὲ μετὰ πλείστης λόγου ζωηρότητος τὴν θέσιν εἰς ἣν περιέστη ὡς ἐκ τῆς νίκης αὐτοῦ τὸν μέγαν ἐκείνον ἡγεμόνα ἀπὸ τῆς θελήσεώς του ἐξηρημένον, τὴν πλουσίαν ἐκείνην πόλιν φοβουμένην μήπως παραδοθῆ εἰς λεηλασίαν τοὺς πλουσίους ἐκείνους τραπέζιτας ὑπερθεματίζοντας ἕνεκα τῆς εὐνοίας του τὰ ὑπόγεια ἐκεῖνα τὰ βριθόντα χρυσοῦ καὶ πολυτίμων λίθων, τὰ εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ἀνεωφγμένα. «μὰ τὸν Θεόν, κύριε πρόεδρε,» ἀνέκραξε, «τὴν στιγμήν ταύτην ἀπορῶ ὁ ἴδιος καὶ ἐξίσταμαι διὰ τὴν ἐγκράτειάν μου.»

Τὰ συνήθη ποινικὰ δικαστήρια δὲν παραδέχονται τοὺς τοιοῦτους συμψηφισμούς· παρ' αὐτοῖς ἡ μέγιστη

ἐκδουλεύσις δὲν εἶμπορεῖ νὰ συγκαλύψῃ τὴν ἐλαχίστην τοῦ νόμου παράβασιν. Ὁ ἀνοίξας τὸ ἔργαστήριόν του τὴν πρῶταν τῆς Κυριακῆς δὲν δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς ἀπολογίαν του, ὅτι ἔσωσε τὴν ζωὴν ἀνθρώπου τινὸς μὲ ἴδιον κίνδυνον, οὐδ' ἄλλο τι θασιον ἀμαρτημα πράξας δύναται νὰ ἀπαλλάξῃ ἑαυτὸν τῆς νεομυτημένης ποινῆς, διότι ἐπληρώθη εἰς Οὐατερλόδον. Ἄλλος ὅμως εἶναι ὁ ὁδὸμος τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀκολουθῆται πρὸς ἀνθρώπους ἀνωθέντας μὲν περὶ ὑπὲρ τὸ σὴν ἦθος μέτρον, δοκιμασθέντας δὲ διὰ πειρασμῶν πολλῶν τῶν συνήθων ἰσχυροτέρων, δικαιουμένους δὲ νὰ τύχωσι ἐπιεικείας πολὺ τῆς συνήθους ἀνωτέρας. Οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες πρέπει νὰ κρίνωσιν ὑπὸ τῶν συγχρόνων διὰ τὸ μέτρον τὸ ὁποῖον θέλει ἐφαρμοσθῆ εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων. Βεβαίως αἱ φαῦλαι αὐτῶν πράξεις δὲν πρέπει νὰ δογματίζωσιν ἀσφαί, ἀλλὰ σταθμίζοντας δικαίως τὰς ἀγαθὰς καὶ φαύλας αὐτῶν πράξεις, ἐὰν αἱ ἀγαθαὶ ἐν γένει ὑπερπερῶσι, πρέπει νὰ ἐπιφέρωμεν περὶ αὐτῶν κρίσιν οὐ μόνον ἀθωωτικὴν, ἀλλὰ καὶ ἐπιεικῆ. Δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ἱστορίαν κυβερνήτης μέγας, τὸν ὁποῖον δὲν ἤθελε καταδικάσει δικαστῆς ἐπιστήσας ὅμμα ἄκαμπτον εἰς μίαν ἢ δύο αὐτοῦ ἀξιωματέτους πράξεις. Βρούκς ὁ ἐλευθερωτῆς τῆς Σκωτίας, Μιυρίκιος ὁ ἐλευθερωτῆς τῆς Γερμανίας, Γουλιέλμος ὁ ἐλευθερωτῆς τῆς Ὀλλανδίας, ὁ μέγας αὐτοῦ ἀπόγονος ὁ τῆς Ἀγγλίας ἐλευθερωτῆς Μυρράξ, ὁ μέγας κυβερνήτης Κοσμάς ὁ πατὴρ τῆς πατρίδος του, Ἐρρίκος Δ' ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, Πέτρος ὁ Μέγας τῆς Ρωσίας, τίς ἐξ ὄλων αὐτῶν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀριστος ἢ δύνατο νὰ ὑπερῆται τοιαύτην δοκιμασίαν; Ἡ ἱστορία περιλαμβάνει ἐκτενεστέρους δριζύοντας, τὸ δὲ ἀριστον τῶν μεγάλων πολιτικῶν γεγονότων δικαστήριον, εἶναι τὸ δικαστήριον τὸ ἀποραινόμενον τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς ἱστορίας.

Οἱ συνετοὶ καὶ μετριοπαθεῖς ἄνθρωποι ὄλων τῶν κομμάτων ἠθάνθησαν τοῦτο ὡς πρὸς τὸν Κλίβον, τὸν ὁποῖον δὲν ἤδύνατο μὲν νὰ ἀποραινθῶσιν ἀμεμπτον, ἀλλὰ δὲν ἤθελον καὶ νὰ παραδώσωσιν εἰς τὴν διάκρισιν τῆς ἀγενοῦς καὶ ἀγρίας ἐκείνης συμμορίας, ἣτις, ἀνατρέψατα τὸν ἄνδρα, ἐπλέγετο ἤδη ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ νὰ τὸν θανατίσῃ μέχρι θανάτου. Ἄν καὶ ὁ Νόρθς δὲν δέκετο εὐμένως πρὸς αὐτὸν, δὲν ἦτον ὅμως διαθεθεμένος καὶ νὰ τὸν ἐξοντώσῃ. Ἐτι διαρκούσης τῆς ἀνακρίσεως, ὁ Κλίβος, ὅστις πρότινων ἐναυτῶν εἶχε διορισθῆ Ἰππότης τοῦ τάγματος τοῦ Λουτροῦ, ἔλαβε μετὰ πολλῆς πομπῆς τὸ παράσημον τοῦτο ἐν τῷ παρεκκλητικῷ τοῦ Ἐρρίκου Ζ' Μετ' ὀλίγον δὲ διορίσθη διοικητῆς μιᾶς τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους καὶ ἐπὶ τοῦ χειρορρηλήματος, ὁ Γεώργιος Γ', ὅστις αἰετοπέ εὐνοῦς πρὸς αὐτὸν εἰδείχθη, ἐπέτρεψε ἐν αὐτῷ ἰδιαιτέραν συνέντευξιν, συνελάλησε μετ' αὐτοῦ ἡμίσειαν περίπου ὥραν περὶ τῶν Ἰνδικῶν πραγμάτων, καὶ ἐπαισθητῶς συνεκινήθη, ὅταν ἤκουσε τὸν κατὰ τρεχόμενον στρατηγὸν ἐκθέσαντα τὰς ἐκδουλεύσεις του καὶ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἀντημείβετο δι' αὐτάς.

Τελευταίον αἱ κατηγορίαι ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν

Βουλὴν. Ὁ καθήγορος παρέστη ὁ πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς Βουργούσιος, ἀνὴρ εὐφυῆς, εὐγενῆς καὶ χρηστός, δραματικὸς ποιητῆς χαρίεις, ἀξιωματικὸς δὲ, τοῦ ὁποῖου τὴν μὲν γενναϊότητα οὐδεὶς ποτε ἠρήνην τὴν δὲ ἐπιτηδείτητα πάντες ἐτίμων· πολὺ κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου. Τὰ μέλη τῆς διοικήσεως ἐτάχθησαν καὶ ὠμίλησαν ἄλλα μὲν ὑπὲρ, ἄλλα δὲ κατὰ τοῦ Κλίβου· διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐπετρέπετο ἢ τοιαύτη διχοστασία εἰς ὅλα τὰ ζητήματα, ἐκτός ἐκείνων ὅσα ἢ παρὰ τῆς κυβερνήσεως αὐτῆς εἰσῆχθησαν ἢ περιέχον φόνον τινὰ κατὰ τῆς κυβερνήσεως. Ἡγόρευσε δὲ καὶ ὁ Κλίβος ὑπὲρ ἑαυτοῦ θραδύτερον μὲν καὶ ὀλιγώτερον ἐπιτηδείως ἢ κατὰ τὸ προλαβὸν ἔτος, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς ἐνεργείας καὶ πολλοῦ πάθους. Ἀνέφερε τὰ μεγάλα αὐτοῦ ἔργα καὶ τὰ παράπονα αὐτοῦ καὶ, παρακαλέσας τοὺς ἀκρατάς νὰ συλλογισθῶσιν, ὅτι πρόκειται νὰ ἀποραιοσῶσιν οὐ μόνον περὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἰδίας αὐτῶν τιμῆς, ἀπῆλθε τοῦ βουλευτηρίου.

Ἡ Βουλὴ ἀπεφάτισεν, ὅτι τὰ διὰ τῶν ὄλων τοῦ κράτους ἀποκτώμενα ἀνήκουσιν εἰς μόνον τὸ κράτος καὶ ὅτι εἶναι παράνομον νὰ ἰδιοποιῶνται ταῦτα οἱ τοῦ κράτους ὑπηρεταί· ἀπεφάτισε προετούτοις, ὅτι ἡ σωτηριώδης αὕτη ἀρχὴ παρεβιάθη, ὡς φαίνεται, συστηματικῶς ὑπὸ τῶν ἐν Βεγγάλῃ ἀγγλικῶν ὑπαλλήλων. Τῇ δὲ ἐπομένῃ ἡμέρᾳ ἀπεφάτισεν ἐτι, ὅτι ὁ Κλίβος δύναται τῆς ἐξουσίας ἣν εἶχεν ὡς ἡγεμῶν τῶν εἰς τὴν Ἰνδικὴν Βρετανικῶν στρατευμάτων, ἔλαβε πολλὰ ἀπὸ τὸν Μιρ Δζαφφείρην χρήματα· ἀλλὰ δὲν προεχώρησε περαιτέρω. Ἐψήφισε δηλαδὴ τὴν μείζονα καὶ τὴν ἐλάσσονα πρότασιν τοῦ Βουργούσιου συλλογισμοῦ, ἀλλ' ἠδραβήθη νὰ ἐξαγάγῃ τὸ λογικὸν συμπέρασμα. Γενομένης προτάσεως, ὅτι ὁ Λόρδος Κλίβος κατεγράσθη τὴν ἐξουσίαν του καὶ κακὸν ἔδωκε παράδειγμα εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἢ πρότασις αὕτη ἀπερρίφθη. Τελευταίον, ἀφοῦ ἡ ζωηρὰ αὕτη συζήτησις παρετάθη πολὺ μετὰ δυσμᾶς ἡλίου, ὁ παρὰ τῷ ἀνωτέρῳ δικαστηρίῳ Ἀντεισαγγελεὺς Οὐδδερβούρκος, ὅστις ἦτο μάλιστα τῷ Κλίβῳ ἀρωσιωμένος καὶ ὑπερασπίσθη τὸν φίλον του μετὰ πλείστης δεινότητος λόγου, προέτεινε ἤδη, ὅτι ὁ Λόρδος Κλίβος προσήνεγκε συγχρόνως τῇ πατρίδι αὐτοῦ μεγάλας καὶ ἀξιολόγους ἐκδουλεύσεις, ἢ δὲ πρότασις αὕτη ἐγένετο δεκτὴ ἀνευ ψηφρηροίας.

Ἡ ἐκβασίς τῆς ἀξιωματικῆς ταύτης ἀνακρίσεως προξενεῖ, νομίζομεν ἐν γένει, τιμὴν εἰς τὴν δικαιοσύνην, τὴν μετριότητα καὶ τὴν συνέσιν τῆς Βουλῆς. Θέλομεν δὲ ἐκτιμῆσαι ἐτι μᾶλλον τὴν ἐπιεικῆ καὶ ἐμφορὰ ἐκείνην ἀπόρασιν, ὅταν παραβάλωμεν αὐτὴν μὲ τὴν ἀρροσύνην τὴν ὁποῖαν συγχρόνως ἐπεδείκνυεν ἡ Γαλλία. Ἡ ἀθλία κυβερνήσις τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' εἶχεν, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, θανατώσει ὅλους σχεδὸν τοὺς Γάλλους, ὅσοι διαπρεπόντως ὑπηρετήσαν τὴν πατρίδα των ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ὁ Λαβουρδονναίσιος φυλακισθεὶς εἰς Βασιλλίαν καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη παθῶν τὰ πάνδετα δὲν ἐξῆλθε τῆς εἰρκτῆς εἰμῆ διὰ νὰ ἀποθάη. Ὁ Δυκλείσιος ληστευθεὶς τὴν ἀπειρον αὐ-

τοῦ περιουσίαν, περιφρονηθεὶς πολυειδῶς καὶ καιρίως τὴν καρδίαν πληγείσ, κατέπλεον εἰς τάφον ἀφανῆ. Ὁ Λάλλος, ἐμβληθέντος φριμώτου μεταξὺ τῶν χειλέων αὐτοῦ, ἤχη εἰς τὸν κοινὸν τῆς θανατώσεως τόπον. Ἡ δὲ Βουλὴ τῆς Ἀγγλίας τούναντίον ἐφήρμοσεν εἰς τὸν ζῶντα αὐτῆς στρατηγὸν τὴν δικαίαν ἐκείνην στάθμην, τὴν ὁποίαν συνήθως εἰς τοὺς τεθνεώτας μόνον ἐφαρμόζουσιν. Ἐθῆκεν ὑγιεῖς γενικὰς ἀρχάς, ὑπέδειξεν ἐπιτηδείως κατὰ τί οὗτος παρεξέκλιεν τῶν ἀρχῶν τούτων, καὶ παρεμύθησεν ἐπειτὰ τὸν μέτριον ἐκείνον φόνον δι' ἐγκωμίου γενναίου. Ἡ ἀντιθεσις αὐτῆ προσέβαλε τὸν Οὐολταίρον, ὅστις ἀείποτε φιλοπρόσωπος πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ἐδείχθη καὶ ἀείποτε ἦτο διατεθειμένος νὰ καταδεικνῆ τὰς καταχρήσεις τῶν Γαλλικῶν Παρλαμέντων. Φαίνεται μάλιστα, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέλαβε τὸν σκοπὸν νὰ γράψῃ τὴν ἱστορίαν τῆς κατακτήσεως τῆς Βεγγαλίας, διότι ὠμίλησε περὶ τούτου μετὰ τὸν Μούρην, ὅτε ὁ ἐπίχαρις οὗτος συγγραφεὺς τὸν ἐπεσκέφθη εἰς Φερνέιν, καὶ ὁ Οὐεδδερφύριος, ἀπασιθεὶς πολὺ τὴν ἰδέαν ταύτην, προέτρεψε τὸν Κλίβην νὰ δώσῃ τὴν ἀναγκαίαν ὕλην. Ἐάν τὸ σγέδιον τοῦτο ἐπετελεῖτο, δὲν ἀμφιβάλλομεν, ὅτι ὁ Οὐολταίρος ἤθελε γράψῃ βίβλον περιέχουσαν πολλὴν ζωηρὰν καὶ γραφικὴν ἀφήγησιν, πολλὰς ἀριμέως ἐκπεπραμένους εὐφυεῖς καὶ φιλανθρώπους παρατηρήσεις, πολλὰς παραδόξους πλάνας, πολλὰ σκώμματα περὶ τῆς Μωσαϊκῆς χρονολογίας, πολλὰ σκανδαλώδη περὶ τῶν καθολικῶν ἱεροποστόλων καὶ πολλὰ ἀπὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης ὑπεξαίρεθεισά καὶ εἰς τὸ σῶμα ἐναρέτων καὶ φιλοσόφων Βραχυμάνων διαβιβάθεισά ὑψηλὴν θεωριανθρωπιαν.

Ὁ Κλίβης λοιπὸν ἐξητηρήθη ἤδη περὶ τὴν κτήσιν τῆς περιουσίας καὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ. Εἶχε δὲ περὶ ἑαυτὸν πιστοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς καὶ δὲν εἶχεν ἐτι ὑπερβῆ τὴν ἡλικίαν καθ' ἣν ἀκμάζουσι αἱ σωματικαὶ καὶ διανοητικαὶ δυνάμεις. Ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ ἤχησαν νὰ σωρεύωνται ἐπὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ νέση, τὰ ὁποῖα ἦδη δεινῶς αὐτῷ συνεπικνώθησαν. Ἐκ νεαρῆς ἡλικίας εἶχεν οὗτος πάθει προσβολὰς τινὰς τῆς παραδόξου ἐκείνης μελαγχολίας, ἧτις ἀπαρδόξως χάρει καὶ εὐφραίνεται, ὅταν δύναται νὰ εὕρῃ τὸν τάφον. Ὅτε διετέλει ἐτι γραμματεὺς ἐν Μαδράτῃ, εἶχε δις ἀποπειραθῆ νὰ γίνῃ αὐτόχειρ ἢ ἀσχολία καὶ ἡ εὐτυχία εἶχον ἐπιχύσει σωτηριώδες εἰς τὸ πνεῦμα αὐτοῦ βάλαμον. Ἐνώπιον ἐν τῇ Ἰνδικῇ περὶ μὲν ἀνὴρ ἐνησχολεῖτο πράγματα, ἐνώπιον ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ πλοῦτος καὶ τὸ ἀξίωμα εἶχον τὸ θέλημα τῆς νεοφανοῦς ἀπολαύσεως, ἡ ἐπιδρομὴ τοῦ ἐμφύτου ἐκείνου νοσήματος εἶχεν ἀνασταλῆ. Ἀλλ' ἤδη μῆτε νὰ πράξῃ εἶχε τι, μῆτε τι νὰ ποθῆτῃ τὸ ἐνεργὸν αὐτοῦ πνεῦμα ἐνόησε καὶ ἐμαρῆθη ἐν τῇ ἀπραξίᾳ ἐκείνῃ, καθὼς τὸ φυτόν εἰς ἀλλοτριαν ἀτμοσφαιραν. Ἡ κακία μετὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἐχθροὶ τοῦ τὸν κατέτρεξαν ὁ ἀπρεπὴς τρόπος μετὰ τὸν ὁποῖον ἡ ἐπιτροπὴ τὸν μεταχειρίσθη ὁ φόνος, ὅσον ἐπιεικὴς καὶ ἀν ἦτο, τὸν ὁποῖον ἀπερῆθη ἡ Βουλὴ ἡ πεποιθῆσις, ὅτι ἐθεωρεῖτο ὑπὸ πολλῶν ὁμογενῶν ὡς τύραννος ὀμὸς καὶ ἀπι-

στος, πάντα ταῦτα συνετέλεσαν εἰς τὸ νὰ τὸν παροξύνωσι καὶ νὰ τὸν καταβάλωσι. Συγγράφως δὲ ἔθλιψεν αὐτὸν καὶ δεινὸν σωματικὸν πάθημα. Ἐπὶ τῆς μακρᾶς διαμονῆς του εἰς τὰς τροπικὰς χώρας, εἶχεν ὑποκύψει αὐτὸς εἰς πολλὰ ἐπώδυνα νοσήματα διὰ τὴν ἐπιτύχη δὲ ἀπαλλαγῆν τινὰ τῶν δεινῶν, εἶχε καταρῦγει εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ὁπίου καὶ θαμνηδὸν κατέστη ὑπόδουλος τοῦ ἐπιβούλου ἐκείνου συμμάχου. Μέχρι τέλους ὁμοῦ ἐξήστραπτεν ἡ μεγαλοφυΐα αὐτοῦ ἐκ διαλειμμάτων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐπικρυσμασθέντος εἰς τὸ μέτωπόν του κνέφους, καὶ λέγουσι, ὅτι ἴνοιτε, μετὰ πολὺν πωπὴν καὶ ἀκινήσιαν, ἤγειρετο πρὸς διευκρίνισιν μεγάλου τινὸς οἰσοῦδηποτε ζητήματος, ἐπεδείκνυε λαμπρῶς ἅπαντα τὰ προτερήματα τοῦ στρατιώτου καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός, καὶ ἐπειτὰ πάλιν κατέπιπτεν εἰς τὴν μελαγχολικὴν αὐτοῦ ἡρεμίαν.

Αἱ μετὰ τῆς Ἀμερικῆς ἔριδος ἀπέστησαν ἤδη τοσοῦτον σφοδραί, ὥστε ἀρκευτός ἦτον ἡ διὰ τοῦ ξίφους διάλυσις αὐτῶν, τὸ δὲ ὑπουργεῖον ἐπεθύμει πολὺ νὰ μεταχειρισθῆ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τὸν Κλίβην. Καὶ εἰ μὲν ἦτον ἐτι ὁ ἀνὴρ, οἷος ἦν ὅτε διέλυσε τὴν πολιορκίαν τῆς Πάτης καὶ περὶ ἐκβολὰς Γάγγου ἐξηράνισε τὸν Ἰσπανικὸν στόλον καὶ στρατόν, δὲν εἶναι ἀπίθανον, ὅτι ἤθελε καταβάλλει τὴν ἀντίστασιν τῶν ἀποίκων, καὶ ὅτι ὁ ἀπαραίτητος αὐτῶν ἀπὸ τῆς μητρόπολεως χωρισμὸς ἤθελεν ἀναβληθῆ ἐπὶ τινὰ ἔτη! Ἀλλὰ ὁ ἀνθρώπος εἶχεν ἀλλοιωθῆ ἤδη καὶ τὸ ἰσχυρὸν τοῦ πνεύματος ταχέως ὑπέκυψεν εἰς τὰ πολυειδῆ ἐκείνα παθήματα. Τῇ 22 Νοεμβρίου 1774 ἀπέθανε δι' αὐτοχειρίως μόλις δὲ εἶχε συμπληρώσει τὸ 49 τῆς ἡλικίας ἔτος.

Τὴν φοβερὰν ταύτην καταστροφὴν τοσαύτης εὐτυχίας καὶ δόξης ἐθεώρησε τὸ πλῆθος ὡς ἀναντιβῆτον ἐπιμαρτυρίαν ὅλων αὐτοῦ τῶν προλήψεων, καὶ τινες δὲ ἀνθρώποι, ἀληθῆ ἔχοντες εὐλάβειαν καὶ νοῦς δύναμιν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐπιλήσημονες κατέστησαν τῶν ἀρχῶν τῆς τε θρησκείας καὶ τῆς φιλοσοφίας, ὥστε ν' ἀποδώσωσι θαρρόντως τὸ θλιβερὸν ἐκεῖνο γεγονός εἰς τὴν δικαίαν τοῦ Θεοῦ τιμωρίαν καὶ εἰς τὴν τύψιν συνειδήσεως πονηρᾶς. Ἀλλοῖα δὲ ἐπαντάσσει παράγει ἐν ἡμῖν αἰσθητικὰ ἢ θέα τῆς καταστροφῆς πνεύματος μεγάλου, ὑπὸ κόρου ὑπερβάλλοντος, ὑπὸ τῶν βασάνων πρῶτης τῆς τιμῆς, ὑπὸ νοσημάτων θλεθρίων καὶ θλεθριωτέρου ἐτι ἀντιφαμάκου.

Ὁ Κλίβης ἐπράξε μὲν ἀμικρήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐζητήσαμεν νὰ ἀποκρύψωμεν. Ἀλλ' ἐάν σταθμίσωμεν τὰ ἀμικρήματα αὐτοῦ πρὸς τὰς ἀρετάς, ἅμα δὲ θεωρήσωμεν τοὺς πειρασμοὺς εἰς οὓς ἐξέτεθη, νομίζομεν, ὅτι σώζει τὸ δικαίωμα αὐτοῦ εἰς τὴν ἀγαθὴν τῶν μεταγενεστέρων ὑπόληψιν.

Ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἰνδικὴν διατριβῆς ἀρχεται ἡ δόξα τῶν ἀγγλικῶν ὅπλων ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Πρὸ αὐτοῦ οἱ ὁμογενεῖς του περιφρονοῦντο ὡς ἄπλοοι μεταπράται, ἐπὶ οἱ Γάλλοι ἐτιμῶντο ὡς ἔθνος κερυκὸς πρὸς νίκην καὶ ἡγεμονίαν. Ἡ τόλμη καὶ ἡ ἰκανότης του ἀνέτρεψαν τὴν μαγγανείαν ταύτην. Ἡ τοῦ Ἀρχότου ἀμυνα ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος κρῖκος τῆς μακρᾶ-

ἐκείνης τῶν κατὰ τὴν Ἰνδικὴν ἡμετέρων θριάμβων ἀνύσεως. Μὴ λητμονήσωμεν δὲ καὶ τοῦτο, ὅτι δὲν ἦτον εἰμῆ εἴκοσι καὶ πενταετής, ὅτε ἀνεδείχθη ὄριμος εἰς στρατιωτικὴν ἡγεμονίαν, πλεονέκτημα σπάνιον, ἀν ὄχι μοναδικόν. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος, ὁ Κονδαῖος καὶ Κάρολος δ' Β'. ἐνίκησαν νίκας μεγάλας εἰς ἐτι πρωιμώτερον ἡλικίαν ἄλλὰ οἱ ἡγεμόνες αὐτοὶ ἦσαν περιστοιχισμένοι ὑπὸ γηραιῶν στρατηγῶν διακεκριμένων, εἰς τῶν ὁποίων τὰς συμβουλάς ἀποδοτέον καὶ περὶ Γρανικόν, περὶ Ροκροῖαν καὶ περὶ Ναρούαν καταρθώματα. Ὁ δὲ Κλίβης, νεανίας ἀπειροπόλεμος, εἶχε ὁμοῦ πλειοτέραν πείραν ἀπάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν τεταγμένων. Ὁ μόνος ἀνθρώπος, καθ' ὅσον ἐνθυμούμεθα, ὁ δευς εἰς κρῖμον ἐπίσης ἡλικίαν ὁμοία ἰκανότητος δείγματα εἶναι ὁ Ναπολεὼν Βοναπάρτης.

Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐν τῇ Ἰνδικῇ διατριβῆς τοῦ Κλίβου ἀρχεται ἡ πολιτικὴ τῶν Ἀγγλῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ὑπεροχὴ. Ἡ ἐπιτηδείότης καὶ ἡ τόλμη αὐτοῦ κατάρθωσαν, ἐν διαστήματι ὀλίγων μηνῶν, πράγματα ἀνώτερα ὅλων τῶν ὀπταῶν ὁσὶ ἐπεφάνησαν ποτε εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ Δοπλεξίου. Ὁ εὐτυχέστατος τῶν ἀνθυπάτων οὐδέποτε προσέθηκε τῷ Ρωμαϊκῷ κράτει χώραν τοσαύτην, καὶ τοσαύτην πρόσδοκαί τοσοῦτον πλῆθος κατοίκων ἔχουσαν, οὐδὲ ἤχησαν ποτε, ὑπὸ τὰς θριαμβευτικὰς τῆς Ρώμης ἀψίδας, τοσαῦτα πλοῦτια λάφυρα. Τὸ κλέος τῶν ἀνδρῶν τῶν καταβαλόντων τὸν Ἀντίοχον καὶ τὸν Τιγράνην, ἀμυροῦται, ὅταν παραβάλωμεν αὐτὸν πρὸς τὴν λαμπρότητα τῶν πράξεων, ὅσας ἐπέτελεσεν ὁ Ἀγγλος νεανίας, ἄγων στρατόν τοῦ ὁποῖου τὸ πλῆθος δὲν ἦτον ἴσον τοῦ ἡμῶσεως ἐνὸς Ρωμαϊκοῦ λεγεῶνος. Ἀπὸ τῆς τρίτης ἐν τῇ Ἰνδικῇ διαμονῆς τοῦ Κλίβου ἀρχεται τὸ ἀνεπὶληπτον τῆς διοικήσεως τοῦ ἡμετέρου κατὰ τὴν Ἀνατολὴν κράτους. Ὅτε ἐν ἔτει 1765 ἀπεβίβασθη εἰς Καλκοῦταν, ἡ Βεγγαλὴ ἐθεωρεῖτο ὡς τόπος, ὅπου ἐτέλλοντο Ἀγγλοὶ διὰ νὰ πλουτήσωσι δι' οἰωνήποτε μὲν τρώπων, ἐντὸς βραχυτάτου δὲ ὅσον ὄϊν τε διαστήματος. Πρῶτος αὐτὸς ἐπεχείρησεν ἀτρόμητον καὶ ἀδυσώπητον πόλεμον κατὰ τοῦ κολοσσίου ἐκείνου συστήματος τῶν καταθλίψεων, τῶν καταπιέσεων καὶ τῆς δωροδοκίας. Ἐν τῷ ἄγωνι τούτῳ διεκινδύνευσεν γενναίως τὴν ἡτυγίαν, τὴν δόξαν, τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ περιουσίαν. Τὸ αὐτὸ τῆς δικαιοσύνης πνεῦμα, τὸ ὁποῖον μὰ ἐμποδίζει νὰ ἀποκρύψωμεν ἢ νὰ παρακαλύψωμεν τὰ ἀμικρήματα τοῦ προτέρου αὐτοῦ βίου, τὸ αὐτὸ αἰσθημα μὰ ἀνυχαζεῖ νὰ δημολογηθῶμεν, ὅτι, τὰ ἀμικρήματα ταῦτα εὐγενῶς ἀνεπληρώθησαν. Ἐάν ἡ εἰαρία καὶ οἱ ὑπάλληλοι αὐτῆς ἀπληλῶγγταν τοῦ ὄνειδος, ἐάν ἐν τῇ Ἰνδικῇ ὁ ξενικὸς ζυγὸς, ὁ ἄλλως χειριστὸς παντός ζυγοῦ, ἀπέβη ἐλαφρότερος τοῦ ζυγοῦ πάσης ἐγγυρίου δυναστείας ἐάν τῆς συμμορίας ἐκείνην τῶν δημοσίων ληστῶν, ὅστινες πρότερον διέδιδον τὸν τρόμον εἰς ἅπαν τὸ Βεγγαλικὸν πεδῖον, διεδέχθη γορὸς ὑπαλλήλων ἐπίσης διακεκριμένων ἐπὶ ἰκανότητι καὶ φιλεργίᾳ ὅσον καὶ ἐπὶ εὐθύτητι, ἀφιλοκερδείᾳ καὶ δημοφροσύνη, ἐάν σήμερον βλέπομεν κυδερνήτας τῆς Ἰνδίας, οἵτινες νικηφόροι ἀναδειχθέντες καὶ δημιουργοί

γῆραντες βασιλεῖς καὶ καθαιρέσαντες, ἐπανέρχονται γαυριῶντες ἐπὶ τῇ ἐνδόξῳ αὐτῶν πενία ἀπὸ χώρας, ἧτις ἄλλοτε ποτε παρεῖχεν εἰς τὸν εὐτελέστερον τῶν ὑπαλλήλων τὴν ἐλπίδα ἀγαθοῦ πλοῦτος, ταῦτα πάντα ὀφείλουται τὸ πλεῖστον εἰς τὸν Κλίβην. Τὸ ὄνομα του κατατάσσεται ἐκ τῶν πρώτων εἰς τὸν κατάλογον τῶν κατακτητῶν, ἀλλ' ἀπαντάται καὶ εἰς ἕτερον τινὰ κατάλογον ἀγαθώτερον, εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἀνδρῶν ὅσοι πολλὰ καὶ ἐδρασαν καὶ ἐπαθον ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος. Ὡς μαχητὴν ἡ ἱστορία θέλει ἀνακηρύξει αὐτὸν ἴσον τοῦ Λουκοῦλλου καὶ τοῦ Τραϊανοῦ ἄλλὰ καὶ ὡς διορθωτὴν πολιτείας δὲν θέλει ἀποποιηθῆ εἰς αὐτὸν ἐν μέρει τὴν τιμὴν, ἣν ἀποδίδουσι μὲν οἱ Γάλλοι εἰς τὸν Τυργότον, αἱ δὲ μεταγενέστερα τῶν Ἰνδῶν γενεαὶ θέλουσι ἀποδώσει εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ Λόρδου Γουλιέλμου Βεντίνγκου.

ΜΑΥΡΟΓΕΩΡΓΗΣ, Ο ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ ΗΓΕΜΩΝ.

Ὁ Μαυρογεώργης, ἡ μάλλον Καραγεώργης Πέτροβιτς, ὁ ἡγεμὸν τῶν Σέρβων, ἐν τῷ ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν ἄγωνι, ἐγεννήθη τῷ 1770 πλησίον τοῦ Βελιγραδίου. Νεανίας δὲ ἐτι ὡν ἐφόρευσε, ὑπὸ τοῦ μίσους κατὰ τῶν ξένων κυριάρχων τῆς πατρίδος του ὀρμώμενος, ἐνα Μουσουλμάνον. Καὶ τούτου ἐνεκα φυγὰς γενόμενος, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Αὐστριακὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἐν ἣ προήχθη βραδύτερον εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπαξιωματικοῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐνταῦθα, ἐν τῇ παραφορᾷ ἐριδὸς τινος, ἐφόρευσε τὸν ἴδιον λοχαγόν, ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Σερβίαν καὶ ἐξῆσεν εἰς τὸ κτήμα του, ἐν τῷ χωρίῳ Ραινεμίκῳ τῆς ἐπαρχίας Βελιγραδίου, μέχρι τοῦ Αὐγούστου μηνός 1801, ὅτε σίφος γεννιτσῶν ἐλήστευσεν τὴν ἀξίολογον αὐτοῦ περιουσίαν καὶ κατοικίαν, καὶ τὸν ἠνάγκασε πάλιν νὰ φύγῃ. Ἐδρασε δὲ ἀμέσως τὰ βπλα κατὰ τῶν ἐπιτοπιῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν, μετὰ ὀπαδῶν, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἤξανε καθ' ἑκάστην τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμοῦ κυβερνήσιν ἐπροςπάθησε νὰ ἐξουμενίσῃ παραπονούμενος κατὰ τῶν Γεννιτσῶν, τοὺς ὁποῖους ἤξευρεν ὅτι καὶ ἐκείνη δὲν ἔδλεπε μετὰ ὁμοῦ ἐξῆστων, καὶ παρὶ τῶν τῶν ἐξοπλισμῶν τῶν Σέρβων ὡς ἀπαραίτητον ἀποτέλεσμα τῆς παρανόμου ταύτης διαγωγῆς. Κατάρθωσε δὲ τῶν ὄντι τοιοῦτοτρόπως, ὑπὸ αὐτῆς τῆς Πόρτας ἐνοσούμενος, νὰ συγχροτήσῃ μετ' ὀλίγον στρατόν 30.000 ἀνδρῶν καὶ τότε ἀπήτησεν ἀπὸ τὸν Σουλτάνον νὰ καταστήσῃ τὴν Σερβίαν ἡγεμονίαν αὐτονομὸν ὑπὸ Ἑλληνα ἀσθέντην. Τούτου δὲ μὴ γνομένου, ἐπεχείρησε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Σουλτάνου αὐτοῦ. Ἐύριευσεν κατὰ Δεκέμβριον 1804 τὸ φρούριον Σχβᾶν, ἐπολιόρησε τὸ Βελιγραδίον, καὶ, ἐπειδὴ αἱ μετὰ τῆς Πόρτας διεξαχθεῖσαι διαπραγματεύσεις οὐδὲν ἐπήγαγον ἀποτέλεσμα, κατέτροπώσεν ἐν ἀρχῇ τοῦ 1806 τοῦ, πολυαριθμοῦς εἰς τὴν Σερ-

βίαν εις βαλόντας Τούρκους, περί τους ποταμούς Δρίναν και Μοράναν. Επί πάσι δέ, υπό της Ρωσσίας εκ παντός τρόπου βοηθούμενος, κατέκτησε κατά Δεκεμβριαν του 1806 και το Βελιγρδιαν και, γενομένης εν έτει 1808, Ιουλίου 8, της εν Σλοβοΐω ανακωχής, προεχειρίσθη υπό του λαού και υπό της Πόρτας ανεγνωρίσθη ηγεμών Σερβίας, υπό δέ της Ρωσσίας διορίσθη αντιστράτηγος εν τῷ Ρωστικῷ στρατῷ. Ο Μαυρογεώργης διεύλαξε τὸ αξίωμα τοῦτο ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ρωσσίας μέχρι οὐ, ἀρξαμένου τοῦ Γαλλικοῦ πολέμου (1812), ἠ' ἀγκίσθη αὐτὴ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Σερβίαν εἰς τὰς οἰκείας δυνάμεις. Πικρὸς καὶ ἀμφίβολος ἤρχισε, κατὰ Ἰούλιον 1813, ὁ ἀγὼν τῶν Σερβῶν κατὰ τῆς Πόρτας, ἧτις καὶ ὑπερί-

Μαυρογεώργης.

ίσχυσε μετὰ 4 μῆνας διὰ τὸ πλῆθος τῶν δυνάμεων αὐτῆς. Ὁ μὲν ἡγεμὼν τῶν Σερβῶν ἐφυγεν εἰς τὴν Ρωσσίαν, καὶ ἔπειτα ἔζηεν ἐπὶ τινα χρόνον εἰς Αὐστρίαν· ἀλλ' ὁ Σερβικὸς λαὸς ἐπέτυχεν ἐν τῷ μεταξὺ τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ ἀρχηγίαν τοῦ Μιλόση Ὁβρένοβιτς. Τελευταίαν φορὰν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σερβίαν ὁ Μαυρογεώργης κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1817· καὶ τὸ ἐπιχειρήμα τοῦτο, περὶ οὗ ἄλλοι ἄλλως ὠμίλησαν, ἀληθῶς συνδέεται μετὰ τὴν προστατευτικὴν τῆς ἡμετέρας ἐπιναστασεως. Ὁ γνωστὸς ἐταιριστὴς Γαλάτης καὶ ὁ καπετὰν Γεωργάκης ὁ Ὀλύμπιος ἐβλεπεν αὐτῷ κατὰ νόον νὰ ἀποστατήτῃ ἐκ νέου τὴν πατρίδα του, καὶ, γινόμενος κύριος αὐτῆς, νὰ βοηθήσῃ ἐν δέοντι τὸν Ἑλ-

ληνικὸν ἀγῶνα. Ὁ Μαυρογεώργης διηλθε διὰ τοῦ Ἰασιού, ὅπου διέμεινε τρεῖς ἡμέρας εἰς κηπὸν τινα τοῦ Ὑψηλάντου καλούμενον Γαλατᾶ. Ὁ ἄνθρωπος δευτικὸς μᾶς ἔδωκε τὰς πληροφορίας ταύτας· (εἰς τῶν ἐπισημοτάτων ὧν ἐταιριστῶν καὶ ἤδη ἀποβιώσας) τὸν εἶδε τότε εἰς Ἰάσιον καὶ ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ τὸν εἶδον δὲ καὶ 70 περίπου ὀπλοφόροι Σέρβοι τοῦ Αὐθέντου· ἀλλ' ἡ ἐξουσία δὲν εἶχε λάβει τὴν παρακιρὰν γνῶσιν περὶ τῆς αὐτοῦ διαμονῆς του. Ἀπὸ Ἰασιῦ μέχρι Μαχαδίας, ὁ Μαυρογεώργης διηλθεν ὡς ἀσθενὴς ὑπηρετὴς Πελοποννησίου τινὸς καλουμένου Μιχαήλ, δαπανήσαντος εἰς τὴν ὀδοποιίαν ταύτην 800 φλωρία. Μέχρι τῶν Σερβικῶν συνόρων τὸν συνώδευσεν καὶ ὁ Καπετὰν Γεωργάκης. Ὑπῆρξε δὲ ἡ ὀδοποιία αὕτη μάλιστα ὀχληρὰ εἰς τὸν ἡγεμόνα τῶν Σερβῶν, διότι πελώριος ὦν ἐδυσχέρησε μένων ἡμέρας ὅλας κατακεκλιμένος εἰς τὴν ἀμυξάν. Φθάσαι εἰς τὴν Σερβίαν ὁ Μαυρογεώργης ὑπῆγεν εἰς τὸν ἀρχόντα Βοϊτζαν μετὰ τοῦ ὀποίου ἦτο συνεννοημένος· ἀλλ' οὗτος προδῶσας αὐτὸν εἰς τὸν Μιλόσην ἀρῆκε νὰ τὸν θανατώσῃ νυκτὸς διὰ τοῦ πελέκου· καὶ οὕτως ἐμακρύνθη τὸ γένδιον ἐκεῖνο τῆς ἐταιρείας. Ὅποια θύματα ἀπώλεσεν ἡ Ἑλληνικὴ αὐτὴ ἐπανάστασις, τῶν ὀποίων οὐδὲ τὰ ὀνόματα κἀν γνωρίζει!

Ὁ δεῦτερος τοῦ Μαυρογεώργη υἱὸς Ἀλέξανδρος Καραγεώργεβιτς, ὄσπετις, γεννηθεὶς τῷ 1806, ἀνετράφη εἰς τὴν Ρωσσίαν, καὶ εἰςῆλθεν ἔπειτα εἰς τὴν Ρωστικὴν ὑπηρεσίαν, δὲν ἐπανῆλθεν οἰκάδα εἰμὴ μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Μιλόση καὶ κατέστη ὑπακιστὴς τοῦ ἡγεμόνος Μιχαήλ Ἐξωσθέντος δὲ τοῦ οἴκου Ὁβρένοβιτς, οἱ πρωτοῦργοι τῆς ἐξώσεως ταύτης Βούτζιτς καὶ Πετρονιέβιτς ἐπέστησαν τὴν προαοχὴν τοῦ ἔθνους εἰς τὸν ἀπόγονον ἐκεῖνον τοῦ ἀληθοῦς ἐλευθερωτοῦ τῆς Σερβίας καὶ ἐπέτυχον τὴν ἐν έτει 1842 ἀναγορευτὴν του ὡς ἡγεμόνος.

ΤΟ ΕΡΕΘΕΙΟΝ.

Μίαν τῶν ὥραϊων ἀττικῶν ἡμερῶν ἐκλήθητο σκεπτικὸς εἰς τὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως ὁ Κέκροψ, ζῶων τὸν ἀντίχειρα μετὰ τὸν λειχανόν του, ὅπερ, ὡς γνωστὸν, βοηθεῖ εἰς τὸ νὰ καταβαίνωσιν αἱ ἰδέαι, καὶ περὶ αὐτὸν ἴσταντο αἱ τρεῖς θυγατέρες του, ἄδουσαι καὶ κικίλλουσαι τὸν πέπλον τῆς Ἀθηᾶς.

Αἶφνης πρὸς τὴν εἰσοδὸν τῆς πόλεως ἠκούσθησαν φωναὶ ὀπωτοῦν θορυβώδεις, ὡς ἀνθρώπων φιλονεικούντων, καὶ διὰ μᾶς ἡ Ἀγραυλὸς καὶ ἡ Ἔρση ἀνεπήδησαν ἐρυθροῖσσαι τροδρῶς.

— Ὅχι! δὲν εἶναι ἐκεῖνος, εἶπον καὶ αἱ δύο συγχρόνως, ἰδοῦσαι ὅτι οἱ προτερχόμενοι καὶ οὕτω μεγαλοφώνως ὀμιλοῦντες ἦσαν εἰς ἀνὴρ εὐρωστος καὶ ἀθλητικὸς, μακρὸν πῶγωνα καὶ κυματοῦσαν ἔχων τὴν κόμην, καὶ μία γυνὴ εὐτχημὸς καὶ μεγαλοπρεπής.

— Μετὰ συγχωρεῖς, ἐδικός μου εἶναι, ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ μετὰ ζωφρότητος.

— Παντίπασιν, ἀπατᾶσαι, διότι εἶναι ἐδικός μου, ἀπεκρίνετο ἡ γυνὴ μετὰ ὑποροψίας.

— Οὐδεὶς ἀέσμη μοὶ εἶπεν ὅτι ἀπατῶμαι, εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὀργιζόμενος.

— Ἀντὶ νὰ παροξυνόμεθα, ἀπεκρίθη μετριοπαθῶς ἡ γυνὴ, ἰδὼς ἐδῶ πρόχειρος δικαστὴς, ἀς τῷ ἐκθέσωμεν τὴν ἔριν μας.

— Περὶ τίνος πρόκειται; ἠρώτησεν ὁ Κέκροψ.

— Ὁ τόπος οὗτος, ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ, δὲσχυρίζομαι ὅτι εἶναι ἐδικόν μου κτήμα, καὶ ἔχω ἀπείρους αὐτοῦ ἀποδείξεις.

— Καὶ κηρύττω ἐξ ἐναντίας, ὑπέλαθεν ἡ γυνὴ, ὅτι εἶναι ἐδικός μου, καὶ οὐδεὶς ποτὲ μοὶ τὸν ἀμφισβήτησε. Θέλωμεν νὰ κρίνης μεταξὺ ἡμῶν.

— Καὶ ἔκρινα ἤδη, ἀπεκρίθη ὁ Κέκροψ. Ὁ τόπος οὗτος δὲν εἶναι οὔτε τοῦ ἐνὸς οὔτε τοῦ ἄλλου, ἀλλ'

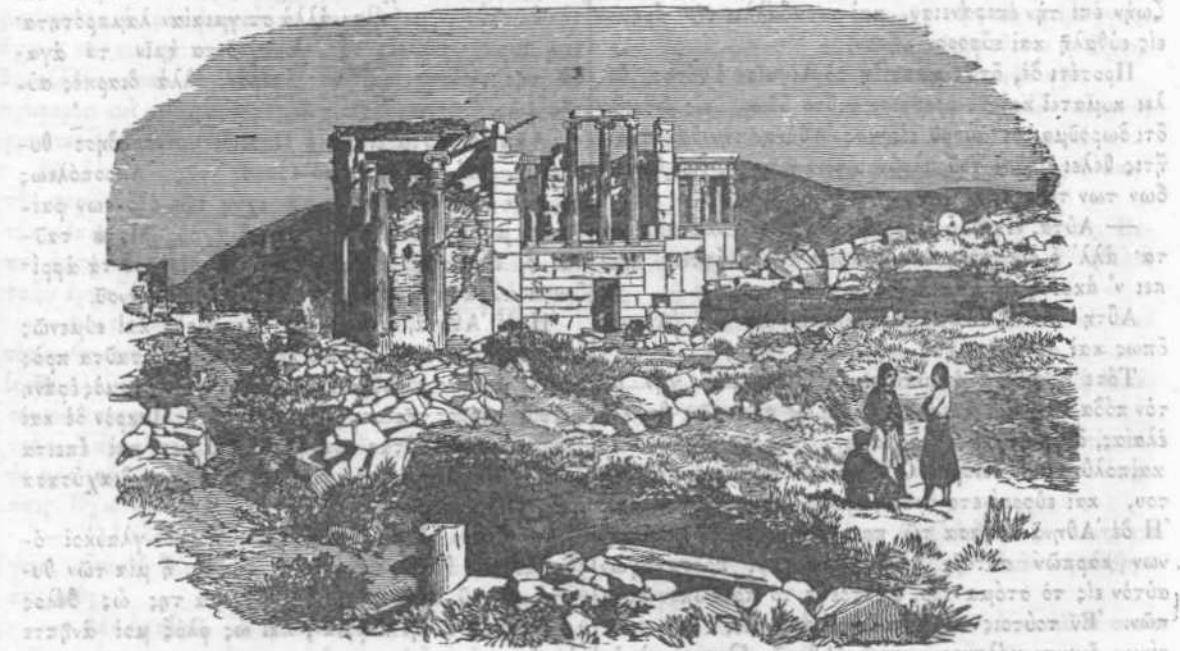
καλεῖται ἐν ὄσῳ σύγκεται ἀπὸ τινος εὐτελεῖς καλύβας ἐφριμμένας ἐπὶ τῆς κορυφῆς τραχέος τινὸς σκοπέλου. Ἀλλ' ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀθηναί θέλει φθάσει ἡ δόξα τῆς μέχρι τῶν ἀστέρων, καὶ θέλει ἀναδειχθῆ εἰς εὐπρέπειαν λαμπροτέρα κατῆς χώρας τῆς γῆς.

— Εἰς τὰ ὑγρά νῶτά μου τῇ φέρω θηταυρούς ἀπὸ περάτων τῆς γῆς, εἶπεν ὁ Ποσειδῶν, καὶ τῇ παρασκευάζω τὰς ὁδοὺς τῆς δόξης καὶ τῆς ἰσχύος τῆς.

— Εγὼ, ὑπέλαθεν ἡ Ἀθηναῖ, τῇ δίδω τὴν ἀνδρίαν εἰς τοὺς πολέμους καὶ τὴν σύνεσιν εἰς τὰς βουλὰς, ἧτις τῶζει καὶ μεγαλύνει τὰς πόλεις.

— Καὶ ὅμως, εἶπεν ὀργιζόμενος ὁ Ποσειδῶν, τὴν χώραν ἦν καυχᾶσαι ὅτι προστατεύεις, ἀρήνεις ἔρμαιον εἰς τὰς ληστρικὰς εἰσβολὰς τῶν Ἀδωνῶν ἐκ Βοιωτίας.

— Δὲν τὴν βλάβουσιν, ἀπεκρίθη πικρῶς ἡ Ἀθη-

ΕΡΕΘΘΕΙΟΝ.

εἶναι ἐδικός μου, διότι εἶμαι Κέκροψ ὁ βασιλεὺς του.

— Τοῦτο δὲν ἐμποδίζει, ἀπήντησεν ὁ ἀνὴρ.

— Πῶς δὲν ἐμποδίζει; εἶπεν ὁ Κέκροψ.

— Δὲν ἐμποδίζει, διότι ἐγὼ εἶμαι ὁ Ποσειδῶν.

— Καὶ ἐγὼ ἡ Ἀθηναῖ, ἐπρόσθεσεν ἡ γυνὴ.

— Ἄ! τότε ἀλλάζει, ἀπεκρίθη ὁ Κέκροψ, καὶ τότε τὸ μόνον ὃ δύναμαι νὰ εἰπῶ, εἶναι ὅτι ἡ γῆ αὕτη εἶναι ἐδικὴ σας καὶ ὄχι ἐδικὴ μου. Ἀλλὰ τίνος ἐκ τῶν δύο, πῶς θέλετε νὰ τὸ κρίνω ἐγὼ ὁ θνητός;

— Ἐγὼ τὴν ζωννῶ εἰς τὰς ἀγκάλας μου καὶ, ἂν θέλω νὰ τὰς σφίγξω, τὴν καταστρέφω, εἶπεν ὁ Ποσειδῶν.

— Ἐγὼ προστατεύω καὶ σώζω τοὺς κατοίκους τῆς, καὶ ἡ πόλις αὕτη εἶν' ἐδικὴ μου ἐπώνυμος, εἶπεν ἡ Ἀθηναῖ.

— Δηλαδὴ ἐδικὴ μου, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Κέκροψ.

— Ἐδικὴ σου σήμερον, ὑπέλαθεν ἡ θεὰ, ἀναγνοῦσα εἰς τὸν μυθὸν τοῦ νοός του. Κεκροπία

νὰ, ὅσῳ οἱ βάρβαροι τῆς Καρίας, οὐς ἀποθέτετε εἰς τοὺς λιμένας τῆς.

— Βλέπω, ἀπεκρίθη ὁ Κέκροψ, ἀρ' οὐ ἐξέσεν ὀλίγον τὸν ἀντίχειρα μετὰ τὸν λειχανόν του, βλέπω ὅτι αἱ ὑποσχέσεις σας, μεγάλαι, ὑπεροδικαὶ ἐκατέρωθεν, ἰσοζυγοῦσι περίπου. Ἐπίσης ἐξισοῦνται καὶ ὅσα κακὰ ἐπιφέρετε ἢ ἐπιτρέπετε εἰς τοῦτον τὸν τόπον. Ἐπὶ τῶν παρόντων κακῶν δὲν δύναμαι νὰ στηρίξω τὴν πρόκρισιν μου· ἐπὶ δὲ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν πῶς νὰ ἐπιφέρω κρίσιν ἐγὼ ὁ εφήμερος, ἐγὼ ὁ μὴ ἔχων τὴν προσηπτικὴν χάριν τοῦ μελλοντος; Εἶμαι ἀπλοῦς ἄνθρωπος καὶ παρ' ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις ἀξίως εὐγνωμοσύνης λογίζεται ὄχι ὁ πολλὰ ὑποσχομενος ἀλλ' ὁ ἀληθῶς εὐεργετῶν. Ἄν τοῦτο ἰσχύη καὶ εἰς τὸν Ὀλυμπον, παραχάτε τι ἐμπρὸς μου ὑπὲρ τούτου τοῦ τόπου, καὶ εἰς τὴν μεγαλητέραν εὐποίαν δοθήσεται τὸ μεγαλύτερον γέρας.

— Αμρότεροι οί θεοί ένευταν τότε ώς να έλεγον, — Μα τον Δία, δι' ανθρωπον άνήτα δέν δμνλει.

— Μάλιστα, ειπεν ο Ποσειδών και ιδού! Και με την τριαινάν του έπληξε τον ξηρόν βράχον ο δε βράχος έσεισθη σφοδρώς, και έσχίσθη δέχρα, και η τριαινά έδυθίσθη μέχρι των σπλάγγων της γης, και ήνοιξε φρέαρ πληθύν ύδατος, όπερ έβόη με την μεγάλην φωνήν της θαλάσσης.

— Ιδού! επανέλαθεν ο Ποσειδών, δίδω το ύδωρ εις την αυχηράν Αττικήν, δίδω την θάλασσαν εις τους κατοίκους της πετρώδους ακτής. Η πυρά του ήλιου ήθελεν αποξηράνει πάσαν την ζωτικήν της ίκμάδα, ήθελεν απορροφήσει τα σπάνια νάματα των ρυάκων της, απομαρνάει βίξηδόν τα φυτά της και μεταβάλλει την γην της εις φλέγουσαν κόνιν. Το φρέαρ τουτο την έσωσε! Τεχνητός ρυάξ θέλει αναούρυσθαι εκ των εγκάτων της γης και θέλει διαχέει δρόσον και ζώην επί την έπιράνειαν, και μεταβάλλει την έρημον εις ευθαλή και εύφορον κήπον.

Προσέτι δε, όταν μαστιζή το Αιγαίον ο νότος, θέλει κυματεί και το φρεάτιον τουτο ύδωρ, εις ένδειξιν ότι δωρούμαι δι' αυτού εις τας Αθήνας την θαλάσσαν, ήτις θέλει ειςθαι του πλούτου των η πηγή, των θριαμβων των το πεδίον.

— Αυτά, ειπεν ο Κέκροψ, δέν είναι ευκαταφρόνητα. άλλ' ο δικαστής δια να κρίνη άμερολήπτως πρέπει ν' άκούση τα μέρη άμρότερα.

Αυτη ήτον πλαιγία πρόσκλησις εις την Αθηναύ όπως και αυτη όμιλήση.

Τότε η Αθηνα έκτύπησε και αυτη την γην με τον πόδα της, και άμέσως άνερούη ώς πηχυαίος θαλάσς ελαιάς, ός τις ταγέως βλασταύων, ηύξηθεν εις ευθαλές και πολυκαρπον δένδρον. Ο Κέκροψ έτέρπετο επί τη θεά του, και εύφραίνετο δροσιζόμενος υπό την σκιάν του. Η δε Αθηνα κάψασα τω προσέερεν ένα των πρασίνων καρπών αυτού, άλλ' ο Κέκροψ, προσαγαών αυτόν εις το στόμα του, διέστρεψε το πρώτωπον σιωπών. Εν τούτοις οι καρποι ώριμάσαντες, από πρασίνων έγιναν μέλανες, και η Αθηνα έδοσε και εκ δευτέρου καρπόν και εις τον Κέκροπα, όστις άπεγευσάμενος, τον εύρεν ήδόν εις βρώσιν, και η πλαστιγή της κρίσεώς του, από του Ποσειδώνος, προς δ' ειχεν έντελώς κλίνει, ήρχισεν ήδη άδιοράτως να τρέπηται κατ' έναντίαν διεύθυνσιν.

— Αν το ύδωρ γονιμοποιή την γην, ειπεν η Αθηνα, ιδού της γονιμότητος αυτης το άριστον προϊόν. Αυτό ένδύον και πεδιάδας και όρη, θέλει μεταβάλλει την έρημον της Αττικής εις χαριέστατον κήπον. Αυτού ο καρπός εσται των κατοίκων αυτης τροφή προσρηλής. Ο δ' όπως αυτού ού μόνον εσται των τεχνών βοηθός, άλλ' άρκενεις έγκλειών τας του ήλιου ακτίνας, δωρήσεται επί γης το ούράνιον φώς, και κρατενεί έν τη νυκτι την ημέραν. Αλλά πρό πάντων έν τω δένδρω τουτω δωρούμαι υμίν το ύπερτατον των αγαθών, την ειρήνην, της προνήτως θυγατέρα. Αυτη είναι των ανθρώπων η μεγαλουργός ευεργέτις, αυτη η πλουτοδότις θεά, αυτη η των ένθων έμπροσθα το μεγαλειον και την ευημερίαν ριζούσα. Οι άνδρικοί άγώνες, ο

πόλεμος και αι νίκαι, οι ουχ ήττον της ελάϊας μου θέλει άμείβει θαλάσς, τότε συμβάλλονται εις των ανθρώπων την ευτυχίαν, όταν μόνον προπρακτευάζωσι την ειρήνην. Αλλως φυτεύουσι χωρίς να θερίζωσι, καταστρέφουσι χωρίς να εικοδομώσιν. Ευτυχής ο λαός ο άππατάμενος την ειρήνην, και νικών ουχι ίνα νικήση, άλλ' ίνα διατηρήση τον θησαυρόν αυτης. Πάτα ημέρα αυτού, ημέρα ευδαιμονίας, πν' εθίμα αυτού τον προάγει εις ευπορίαν, πώς θώλος αυτού μεταβάλλεται εις χρυτόν.

Ο Κέκροψ τότε άπεκρίθη

— Αμρότερα τα δώρα υμών εισι θεία και άνεκτίμητα. Αλλ' επειδή εις την έμην άθνην ανθρωπίνην κρίσιν άνετίθη η δεινή αίρεσις μεταξύ των δύο, επικαλούμαι μέν άμροτέρους ήλέους εις την χωραν ταύτην, άλλά την κυριότητα αυτης ανατίθημι εις τον επαγγελόμενον όχι τους κεραυνούς των πολέμων και την εκ τούτων μεγάλην άλλά στιγμιαίαν λαμπρότητα την παραχωρώ εις τον χορηγούντα ημίν τα αγαθά της ειρήνης και το ήμερον άλλά διαρκές αυτης φώς.

— Αμα δε ταυτα ειπεν, ο Ποσειδών άνεπήδησε θυμωθείς, και επάταξε το έδαφος της Ακροπόλεως με την τριαινάν του, ης τα ίχνη των όδόντων φαίνονται μέχρι τουδε επί του βράχου. Μετά ταυτα δ' έδυθίσθη βιαίως εις το Αιγαίον, ού τα άρρίζοντα κύματα άνεπήδησαν μέχρι του ούρανου.

Η δε Αθηνα, ήρέμα δια της χειρός και ευμηνώς νεύσασα προς τον Κέκροπα, απέβλεψε μετά ταυτα πρός τας θυγατέρας αυτου, και αιφνιδίως τις σοχασμός έφάνη άναρκεις έντός της σοφής κεραλης της. Μακρόν δε και σκεπτικόν επ' αυτας προσήλωσε βλέμμα, και έπειτα απέπη εις τους αέρας, φώς και άρώματα διαχύσασα εις την άτμοσφαιραν.

— Πότοι γλυκείς και ήγεμονικοί οι γλαυκοί όφθαλμοί της θεάς, ειπεν η Πάνδροτος, η μία των θυγατέρων του Κέκροπος. Το βλέμμα της ως θέλος μοι διεκέρασε την καρδίαν, και ως φλόξ μοι άνήπτε το αίμα.

— Πότοι δέν μοιζέει την ώραίαν και μεγαλοπρεπή θεάν το δύτμορρον αυτό ξόνόν της, ειπεν η αδελφή αυτης Έρση, δεικνύουσα το ζύλινον άγαλμα εις ού το αυτοσχέδιον διάθρον εκάθητο.

— Δέν ήξούρω, ειπεν η τρίτη αδελφή Αγραυλος, άν κέξω να κοπιάζωμεν κεντώται δι' αυτό πέπλον. Έγώ δέν κεντώ πλέον' προτιμώ να κρεμάσω ατέμματα εις το δόρυ του Άρεως.

— Και εγώ, ειπεν η Έρση, να καλλιεργήσω τας μουρτίνας, ως έφύετα περί το άγαλμα του Έρμου.

— Άρετε, πιστεύσατέ μοι, τον Έρμην και τον Άρην, ειπεν η Πάνδροτος. Μη άσέβειαν προς το ιερόν άγαλμα. Ο πατήρ μας ειπεν, ότι τοιοϋτον όποιον είναι, έπεσεν από τον ούρανον.

— Αληθώς από τον ούρανον έπεσε, πάτερ; ήρώτησαν αι δύο κόραι.

— Όταν επί της γης δέν εύρίσκωμεν την καταγωγήν του, άπεκρίθη ο Κέκροψ, ύπεκρεύων την

ιρώτην, πρέπει να το πιστεύωμεν ως πέμφθέν εκ του ούρανοϋ, και Διίπετες να το ονομάζωμεν.

Και άπήλθεν όπως, καλίσας οικοδόμους, περιτείχιση εις τον αυτόν περίβολον τα Ιερά και όρατά της ημέρας εκείνης μνημόσυνα, παρά τα έξανα της Αθηνας και του Έρμου, την θαλάσσαν η το φρέαρ του Ποσειδώνος μετά του ίχνου; της τριαινής αυτού, και την ελαιάν της Αθηνάς.

— Μη παραμελείτε, αδελφαι, την ευσεβή ήμωχ έργασίαν, επανέλαθε παραινούσα η Πάνδροτος. Τα Αθήνατα μετ' ολίγον θέλουσιν έπιστη; πρέπει ο Πέπλος να ήναι έτοιμος.

— Αλλ' ενώ αι δύο κόραι ήρχοντο να καθήτωσι παρά την αδελφήν των, αίφνης έστησαν άμρότεροι, έφάνησαν άκρούμεναι, και έπειτα ως δύο νεά ελαφοι ώρμησαν όμοϋ τρέχουσαι προς την πύλην της Ακροπόλεως, δι' ης εισήρχοντο δύο νεά εξόχου ωραιότητος, οι μέν βρωμαλέος και άνδρικός, την ύψιν έχων καταπληκτικήν, το βλέμμα ευγενές και σπινθηροβόλον, και το βάδισμα στιβαρόν, ο δε νεανικός, τρυφερός και κοϋρος, ώς τε έφαινετο πετών όταν έπεριπάται. Ο πρώτος ήτον ο Άρης, ο δεύτερος ο Έρμης.

Την δι' επαύριον ο Κέκροψ ειχεν ήδη περατώσει τον περίβολόν του, ουχι όμως και αι θυγατέρες του τον πέπλον της Αθηνάς, διότι αν η Πάνδροτος έβλεπεν εμπρός της μόνον το έργον της, αι άλλαι δύο, μεταξύ εργαζόμεναι, έβλεπον τον Έρμην και τον Άρην.

— Δέν μοι λέγετε, αδελφαι, ειπεν άφελώς η Πάνδροτος, καθήμενη μετ' αυτών και κεντώσα εις την σκιάν της Ιερής ελαιάς, ποίαν ευχαριστήριον εύρίσκετε εις την συναναστρόφη των δύο εκείνων ξένων, ώστε δι' αυτους ν' άμειλίχη την Ιεράν έργασίαν σας; Που ύπάγετε μετ' αυτών, τί λέγετε και τί κάμνετε, όταν έρχονται; Έγω πολλήν περιέργειαν να το μάθω.

— Ω! αδελφή, είναι κάκιστον πράγμα η περιέργεια, ειπεν η Έρση, και σε συμβουλεύω πολυ να την απομάθης.

— Δέν ήμπορώ να έννοήσω, ειπεν η Αγραυλος, πώς εύρίσκονται περιεργοί άνθρωποι! ίναι δι' έμέ άνεξήγητον πάθος. Τί τοις μέλλει δια των άλλων ταμιατικά; Διαιτί δέν περιορίζονται εις τα έδικά των;

— Όταν δέν θέλετε, αδελφαι, να μ' ειπήτε, ότι σας έρωτώ, ειπεν η Πάνδροτος με πολλήν άρελειαν, έννοείται ότι δέν έπιμένω. Όμολογώ όμως ότι είμαι περιεργος.

— Ενθ' δε ταυτα ελέγοντο, ανέλαμψεν αίφνης ο ούρανός, και αύρα μυροβόλος περιεχύθη περί την Ακρόπολιν, εκ φωτεινής δε νεφέλης έπεσαν εις τας τρεμούσας κόρας η Αθηνα, γνώριμος εκ των αιθριων γλαυκών οφθαλμών της, εκ του έγγους και της άσπίδος της, και εκ του ποδήρου; χιτώνος της επ' ού άπαισιώς έμόρφαζεν η τερατώδης κεφαλή της Γοργώνος. Στασα δε εμπρός των νεανίδων,

— Σας είδα χθές ευσεβείς και έπιμελείς, ειπε, σας φέρω έν δείγμα της έμπιστοσύνης μου.

— Λαβούσα δε μικρόν κιβώτιον υπό την άσπίδα της, — Σας παραδίω, έπρόσθεσε, την παρακαταθήκην αυτου. Φύλαξατέ το έπιμελώς, και προσέξατε μη τύχη και ανοιχθή.

— Είπε, και είποσα απέπη. Αιδε κόρρι έμειναν ακίνητοι, άφρωνοικαίσιχέδόν άπνοες. Αλλά κατ' ολίγον ήρχισαν να συνέρχονται.

— Η Αθηνα! ειπεν η Πάνδροτος.

— Η Αθηνα! η Αθηνα! επανέλαθεν αι άλλαι δύο.

— Επειτα δε τα βλέμματα και των τριών έστράφησαν προς το κιβώτιον.

— Αλλά το κιβώτιον τουτο! ειπεν η Αγραυλος.

— Τι άρα να είναι; τί περιλαμβάνει;

— Τι παράδοξον μυστήριον! ειπεν η Έρση.

— Ιερά παρακαταθήκη, ειπεν η Πάνδροτος; η θεά μας την ένεπιστεύθη, πρέπει να την φυλάζωμεν μετά φόβου και μετά πίστεως.

— Ω! αναμφίβλως, υπέλαθεν η Έρση. Αλλά τι άρα γε περιέχει;

— Ίσως άγνωστόν τινα θησαυρόν, ειπεν η Αγραυλος με αστραπτόντας οφθαλμούς; Ίσως πολυτίμους λίθους από του Όλύμπου τας κορυφάς η τας φάραγγας.

— Ίσως νέκταρ η άμβροσίαν, έπρόσθεσεν η Έρση. Ίσως τι ούράνιον προϊόν άγνωστον εις την γην.

— Η φάρμακόν τι δίδον την άθανασίαν, ειπεν η Έρση. Ω! αν μόνον ήτο δυνατόν να το ιδώμεν!

— Απαγε! ειπεν η Πάνδροτος. Η Αθηνα άπηγόρευσε να μην ανοιχθή το κιβώτιον.

— Απαγε! αναμφίβλως! άπεκρίθη η Έρση. Βεβαίως, η Αθηνα ειπε να μην ανοιχθή; άλλά ήθελον τόσον να ήξούρω τί περιέχει!

— Ω! μίαν μόνον γωνίαν αν ήτο δυνατόν να διεγείρωμεν, ειπεν η Αγραυλος.

— Φυλαχθήτε, αδελφαι, φυλαχθήτε, ειπεν η Πάνδροτος. Ένθυμηθήτε της θεάς τον λόγον.

— Της θεάς τον λόγον, τον ένθυμούμεθα, τίς τον λησμονεί; υπέλαθεν η Έρση. Αλλ' εν μόνον βλέμμα δύναται τόσον να βλάψη;

— Αφήτε τουτο, ειπεν η Πάνδροτος; νικήσατε την περιέργειάν σας; αιδεσθήτε την θεάν φοβήθητε την όργην της.

Αι κόραι υπήκουσαν, και ήρχισαν να κεντώσι σιωπηλώς. Αλλά μετ' ολίγα λεπτά

— Αγραυλε! ειπεν η Έρση.

— Έρση, άπεκρίθη αυτη.

— Μόνον εν βλέμμα! ειπεν εκείνη.

— Εν μόνον βλέμμα, άπεκρίθη η Αγραυλος, τί θα βλάψη; Ίδω, το πόμα υποχωρεί. Ολίγον αν το ώθήσω ανοίγει.

— Ολίγον μόνον, ειπεν η Έρση, και το κλείομεν πάλιν άμέσως.

— Πρός Αθηνάς, σας παρακαλώ, αδελφαι; σας έξορκίζω να μη πράξητε τουτο, άνεκραξεν η Πάνδροτος.

— Αλλ' άμέσως θα το κλείσωμεν πάλιν, επανέλαθεν η Αγραυλος, κρατούσα ήδη εις τας χείρας το πόμα. Η Αθηνα είναι ήδη εις την έστίασιν του πατρός της; ουτε θα υποπέτη ήτι πο έγγίσαμεν. Να το ανοίξω;

— Μη, μη! ειπεν η Πάνδροτος.

— Άνοιξε, άνοιξε, ειπεν η Έρση.

— Το ανοίγω λοιπόν, ειπεν η Πάνδροτος.

— Ω! εγώ φεύγω, και αποστρέφω το πρόσωπον,

ἀνέκραξεν ἡ Πάνδροτος ἐγερθεῖσα καὶ δραμαίως μακρυνομένη.

— Ἄνοιξε, ἀνοιξε, ἐπανάλαβεν ἡ Ἔρση ἐν μόνον βλέμμα, καὶ ἀμέσως τὸ κλείει.

Καὶ ἡ Ἀγρραυλος μὲ ταχέϊαν τῆς χειρὸς κίνησιν, ἠνέωξε τὸ πόμα.

— Ἄ! ἀνεφώνησαν καὶ αἱ δύο συγχρόνως, καὶ κατέρριψαν πάλιν τὸ πόμα, μείνασαι ὡς ἀπολελιθωμένοι, διότι εἰς τὸ κιβώτιον ἀντὶ πολυτίμων κόσμων καὶ θησαυρῶν, εἶδον κείμενον βρέφος.

Ἐνῶ δὲ αὐταὶ ἀνεφώνουν ἐκπληττόμεναι, κορώνη ἠγέρθη ἐκ τῶν κλάδων τῆς ἱερᾶς ἐλαίας, καὶ ὄσειαν κραυγὴν ἀφῆτασα, διέχυσε πρὸς βορρᾶν τὸν ἀέρα.

— Εἶδες; ἠρώτησεν ἡ Ἀγρραυλος, δειλῶς ἀναβλέβλεψατα πρὸς τὴν Ἔρσην.

— Εἶδα, εἶπεν αὐτή. Ἡ Ἀθηνᾶ! Λοιπὸν ὄλαι αἱ καυχῆσεις, καὶ ὄλη ἡ αὐστηρότης...

— Προσποίησις! ἐπιθύρισε ἡ Ἀγρραυλος μὲ φωνὴν, ἥτις μόλις ἠκούετο.

— Καὶ ἡμεῖς ἐμπρὸς τῆς ἐτρέμαμεν! εἶπε μετὰ τόλμης ἡ Ἔρση. Δὲν ἔχομεν νὰ τὴν φοδώμεθα. Καὶ αὐτὴ ἀσθενῆς ὡς ἡμεῖς.

— Εἶδες τί ἀσχημὸν βρέφος! εἶπεν ἡ Ἀγρραυλος.

— Ναι! καὶ παρετήρησας τοὺς πόδας του, ἀπεκρίθη ἡ Ἔρση. Δὲν ἤξεύρω πῶς μ' ἐφάνησαν στρεβλοὶ καὶ βραῖβοι. Ὅφεις μᾶλλον ἢ πόδες παιδίου ὠμοῖάζον.

— Ὡ! τῶ ὄντι, ἄρες νὰ ἰδῶ!

Καὶ ἠνέωξαν πάλιν τὸ κιβώτιον, καὶ ἡ μορφή τοῦ παιδίου, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ἡ διαγωγή, ἦσαν ἀλληλοδιαδόχως τὸ ἀνεξάντητον θέμα τῆς φλυαρίας των.

Ἐν τούτοις δὲ ἡ Ἀθηνᾶ, ἀφ' οὗ, παραδοῦσα αὐταῖς, τὸ κιβώτιον, ἐπέθη εἰς τὸ νέφος τῆς πάλιν, ἀπ' αὐτοῦ ἐπέβλεψεν ἀνωθεν ἐπὶ τὴν μέλλουσαν πόλιν τῆς μετὰ φοργῆς καὶ μερίμνης, καὶ εἶδεν αὐτὴν καταλλήλως τεθειμένην διὰ τὸ προωρισμένον αὐτῆς μεγαλεῖον, καὶ τὸ φρούριον τῆς Ἀκροπόλεως ὡς βασιλικὸν στέμμα ἐπιζέφον αὐτὴν καὶ πρὸς ἀνατολὰς μὲν τὸν Ὑμηττὸν, πρὸς νότον δὲ τὸ Μουσεῖον, πρὸς δυσμὰς δὲ τὸν Ἄρειον Πάγον περιβάλλοντας αὐτὴν ὡς φυσικὰ ὀχυρώματα. Ἀλλὰ πρὸς βορρᾶν τὴν εἶδεν ἄφρακτον μέχρι τοῦ ἀπέχοντος Βρυλητσοῦ, καὶ ἐλυπήθη ὄρμησεν ἐπομένως πρὸς τὸ ὄρος ἐκεῖνο, ἔκοψεν ἕνα τέμαχον αὐτοῦ μετῆς λόγχης τῆς τὴν αἰχμὴν, ὅπως τὸν θέτη προτείχιμα κατὰ τὴν ἀσθενῆ θέσιν, καὶ, ἀφοῦ τὸν ἔπαλεν εἰς τὴν παλάμην τῆς, τὸν ἐφορτώθη εἰς τὸν ὤμον καὶ ἀπέπη πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν.

Ἀλλὰ καὶ ὁδὸν τὴν ἀπήνησεν ἡ λάλος κορώνη, ἥτις εἶχεν ἀναπτῆ ἀπὸ τῆς ἐλαίας, καὶ τὴν προσεπέπεν ὡς ἔπειτα.

— Κρὰ κρὰ! Κυρὰ Ἀθηνᾶ, κυρὰ Ἀθηνᾶ!

— Τί θέλεις, κορώνη μου, καὶ μ' ἀναγκάζεις; ὑπάγω νὰ φράξω τὴν καλὴν μου πόλιν, νὰ ἔχη βράχους ὡς ἐπάλλξεις, καὶ ὡς πυργώματα ὄρη.

— Κρὰ κρὰ, εἶπεν ἡ κορώνη. Ὅχυρόνεις καὶ φράτεις, καὶ αἱ κόραι ἠνέωξαν τὸ κιβώτιον, καὶ ὁ ἥλιος εἶδε τὸ βρέφος καὶ ἐξεπλάγη.

— Κακὴ κορώνη, κακῶν ἀγγελε! μὴ φράσης νὰ πατήσης τὴν Ἀκρόπολιν ποτὲ πλέον! τὸ κιβώτιον τὸ

κιβώτιον! ἀνέκραξεν ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ ἠνέωξεν εὐρέως τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ στόμα καὶ τὰς χεῖρας, λησμονοῦσα τὸ ἄχος τῆς, ὅπερ περὸν ἔμεινε δι' αἰῶνων κείμενον κατὰ γῆς, καὶ ὀνομάσθη Λυκαβητὸς ὑπὸ τῶν μετὰ ταῦτα ἀνθρώπων.

Καὶ ἡ μὲν κορώνη, τῆς θεᾶς τρομάζουσα τὴν ἀράν, ἔκτοτε οὐδέποτε πλέον ἐπέθη τῆς Ἀκροπόλεως (α), ἡ δὲ θεὰ ἔπη εὐθὺ πρὸς αὐτὴν, καὶ, ἀοράτως ἀλλ' ὄρωσα, εἶδε τὰς δύο κόρας κυπτούσας ὑπὲρ τὴν λάρνακα, καὶ πολυπραγμονούσας περὶ τὸ βρέφος.

— Ἐπάρατοι σεις καὶ ἡ ἄπιστος περιέργειά σας! κακαὶ κακῶς ἀπόλοιθε! ἐκραξεν ἡ θεὰ, καὶ ἡ κραυγὴ τῆς ἀντήχησεν ὡς θρονητὴ εἰς τοὺς φάραγγας τοῦ Ὑμηττοῦ, τοῦ Βρυλητσοῦ καὶ τοῦ Παρήνηθος, καὶ ἔνευσε φοβερά, καὶ ἐσεισθῆ ἡ γῆ, καὶ ἐσεισθῆσαν τῶν δυστυχῶν νεανίδων αἱ φρένες καὶ αἱ καρδίαι.

— Ἔρση, Ἔρση! τί εἶναι τὸ θαυρῶντο σκότος; ἐφώνησεν ἀναπηδῶσα ἡ Ἀγρραυλος. Διατί ὡς φλεγόμενὴ πίσσα διαζέβει ὁ οὐρανός; διατί τὰ ὄρη παλαιούσιν ὡς μα νόμενας; διατί ἡ γῆ συστρέφεται στροβιλιζούσα;

— Ἀκουσον, ἀνέκραξεν ἡ Ἔρση, ἡ θάλασσα βοᾷ ὡς μὲ μύρια στόματα! ὁ οὐρανὸς ἠνέωχθη, καὶ πρᾶγξει ὑλακτοῦντας τοὺς καταβράκτας του, καὶ ὁ βορρᾶς συρίζει συναυλιαν μετὰ τοῦ νότου! Ἡ φύσις ὄλη μυκάται ὡς σφαγιαζομένη.

— Ὡ! πῶς οἱ οὐρανοὶ ἠνέωχθησαν! εἶπεν ἡ Ἀγρραυλος. Ποῖον φῶς, χιλιοπλάσιον τοῦ φωτὸς τῆς ἡμέρας διεχύθη ἐπὶ τῆς γῆς! Ἰδὲ, ἰδὲ τὰ χαρίεντα δάση, ἰδὲ, ἰδὲ τοὺς λιμῶνας. Ἰδὲ, ἰδὲ τὰ ἄνθη, τὸν ρόακας καὶ τοὺς λόφους! Ὡ! πῶς! ἡ γῆ σχίζεται! Αἱ Ἐρινύες! Ἔρση! φρίκη! αἱ Ἐρινύες ἐξέρχονται! ὄχι! δὲν εἶναι αἱ Ἐρινύες! Εἶναι ὁ Ἄρης! ὁ ἀνδρείός μου Ἄρης! Πάλλει τὴν φοβερὰν λόγχην του καὶ μὲ καλεῖ εἰς χορόν!

— Ὡ! ποῖος ἦχος πλήττει τὴν ἀκοήν μου! ἔλεγε συγχρόνως ἡ Ἔρση. Ποῖα ἐπουράνιος μουσικὴ διαχέεται ἐπὶ τῆς γῆς! Ἀκουσε, ἀκουσε τὰς μυρίας κιθάρας, ἀκουσε, ἀκουσε τοὺς χιλιστόμους αὐλοὺς, ἀκουσε τὰ χίλια μέλη συγχεόμενα εἰς ἕν μέλος. Ἀλλὰ πῶς! προχωροῦσιν αἱ Ἐρινύες τρίζουσαι τοὺς ὀδόντας καὶ ὑλακτοῦσαι ὡς πειναλέαι λύκαιναι! Ὅχι! δὲν εἶναι αἱ Ἐρινύες, εἶναι ὁ καλὸς μου Ἐρμῆς; γλυκὰ μειδῶν, τὴν τρίχορδον λύραν του κρούων, καὶ προσκαλῶν με εἰς τὸν χορόν.

Καὶ συγχρόνως ἀνέκρουσαν ἀμφοτέραι ἄσμα ἀνέκφραστον καὶ ἀήκουστον, οὔτε ὀλοφουμῶν, οὔτε ἀλαλαγμῶν, ἀλλ' ἀμφοτέρων μετέχον, καὶ ἐκπληττον τὴν ἡγῶ τῶν πέριξ σπηλαιῶν. Κρατούμεναι δὲ καὶ ἀπὸ τὰς χεῖρας, ἤρχισαν ἀλλόκοτον ὄρησιν, συνισταμένην εἰς ἄσματα καὶ στροφὰς παραφόρους, ὧν ἐκάστη τὰ ἐπλησίαζεν εἰς τὸ κρηνοῦ τὸ ἄφρακτον χεῖλος.

(α) Ἐν ὁσῶ δηλαδὴ ἦρχεν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἡ Ἀθηνᾶ. Διότι ἔστι, ὡς ἐκδικούμενον τὸ κακὸν ὄρεον, ἐξελήξατο οὐ μόνον τὴν Ἀκρόπολιν, ἀλλὰ καὶ οὐτὸν τὸν ναὸν τῆς Παρθένου, ὡς τὸ θέατρον τῆς ἀσχημονοῦσας τοῦ Ἐβελυγμίας, καὶ μετ' οὐ πολλὸν τοῦ Παρθενῶνος ὁ ἐπιστάθμος θάλας χρῆζει Ἡρακλέους, ὡς τοῦ Ἀδρυεῖο οἱ σταυροί.

Ἐπιστάται δὲ εἰς αὐτὸ, ἐξέτειναν ἀμφοτέραι μειδιῶσαι τὰς χεῖρας, καὶ

— Ἐλθέ, ὦ φίλτατε Ἄρη, ἔλθε, ὦ Ἐρμῆ, προσέρουσαι, ἐπήδησαν ἐμπρὸς, καὶ κατὰ τῶν βράχων ριφθεῖται μετὰ μεγάλης κραυγῆς, κατεσυντρίβησαν.

Τοιαύτη ἦν ἡ πρώτη ποιὴ τῆς πρώτης; γυναικείας περιερνεῖας ἐν Ἀθήναις.

Τὴν λύπην τῆς Πανδρόσου διὰ τὴν καταστροφὴν ταύτην ἀρίνομεν τὸν ἀναγνώστην νὰ συμπεράνη, καὶ τόσῳ μᾶλλον, καὶ ὅσον δὲν τὴν ἠξεύρομεν. Πιθανὸν δὲ φαίνεται ὅτι ἀπέδωκεν εἰς τὰς θανούσας αὐτῆς ἀδελφὰς τὰ τελευταῖα καθήκοντα, ἐνταπιάσασα αὐτὰς εἰς τὸ σπήλαιον παρ' ᾧ ἐκρημνίσθησαν, ὡς ἐνεταφίασε καὶ τὸν πατέρα τῆς, ὅταν μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν, εἰς τὸ ἱερόν ἔδαφος παρὰ τὴν ἐλαίαν τῆς Ἀθηνᾶς τὸ δὲ βρέφος, τῆς θεᾶς τὸν τροφίμον, ὅτι ἀνέθριψε, καὶ ἐκάλεσε αὐτὸ Ἐρεχθεῖα ἢ Ἐριχθόνιον.

Τὸ βρέφος τοῦτο ἠξήτησεν ἐπὶ τῶν βασιλέων Κραναοῦ καὶ Ἀμφικτύονος, καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένετο καὶ αὐτὰ βασιλεύς. Ἐπειδὴ δὲ ἦτον χωλὸς εἰς βαθμὴν ὡς ἠναγκάσθη, ὅπως μετακινήται, νὰ ἐφεύρη μηχανὴν, ἣν ἐκάλεσεν ἄμαξαν, ἴσως διὰ τοῦτο, μὴ δυνάμενος νὰ μεταβαίη ὅσον ἤθελε συνεχῶς εἰς τὸν τόπον ὃν καθιέρωσε τῆς προσάτιδος του ἡ νίκη, ὠκοδόμησεν ἐν αὐτῷ τούτῳ τὸν οἶκόν του, τὸν μὲν ἕνα τοῖχον στηρίζων ἐπὶ τῶν βράχων τῆς Ἀκροπόλεως, εἰς δὲ τὸν ἄλλον περιλαβῶν καὶ τὸ βρέφος, καὶ τὴν ἐλαίαν, καὶ τῆς τριαινῆς τὰ ἔγχνη, καὶ τὸν τάφον τοῦ Κέκροπος, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς τὸ Δ' ἵπετες ἔσανον.

Ἄλλ' ὁ Ποσειδῶν, ὅσον θεὸς καὶ ἂν εἶναι, ἠξεύρομεν ὅτι εἶναι φύσει ὀργίλος. Ἄμα λοιπὸν ἠπτηθεῖς, ἐβυθίσθη, ὡς εἶπομεν, εἰς τὸν ὠκεανὸν, πνέων τρικυμῖαν καὶ θύελλαν, καὶ εὐτυχία ὅτι τότε ἀκόμη δὲν διέτρεχον τὰς θαλάσσας στόλοι, ἄλλως θὰ κατεποντίζοντο αὐτὰνδροι. Ἀφ' οὗ δ' ἔμεινε χωνεύων τὸν θυμὸν του τεσσαράκοντα περίπου στιγμᾶς, ἄς ἡμεῖς οἱ ὠκυμποροὶ ὀνομάζομεν ἔτη, ἀνῆλθε διὰ σύφανος εἰς τὸν Ὀλυμπον, καὶ παρουσιάσθη εἰς τὸν Δία, ἐκδίκησιν μελετῶν.

— Τί ἔχει ὁ ἀγαθὸς μου ἀδελφός καὶ πνευστιᾶ ὡς τὰς φύλας τοῦ Ἡραΐτου εἰς τῆς Αἴτνης τὰ ἐργαστήρια; ἠρώτησεν ὁ Ζεὺς.

— Εἰς αὐτῆς... εἶπεν ὁ Ποσειδῶν, ἀποπνιγόμενος ὑπὸ τοῦ θυμοῦ του, — δὲν ἐξέτατα ἂν Αἰγύπτιος ἢ ἂν Πελασγός... διότι φαίνεται τὴν φῶτιν διπλοῦς... ὁ βασιλεὺς... ὁ οἰκιστής... ὁ δὲν ἠξεύρω τί τοῦ βράχου ἐκεῖνου ὃν ὠνόμασε Κέκροπιαν... ὁ Κέκροψ τέλος...

— Αἰ! τί ὁ Κέκροψ; ἠρώτησεν ὁ Ζεὺς γελῶν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του τὴν ἐξασιν.

Ἀλλὰ τὸ τί ἦτον δύσκολον νὰ εἰπῆ ὁ Ποσειδῶν διότι πῶς νὰ κατηγορήσῃ τὸν Κέκροπα ὅτι, αἰρθεῖς δικατῆς, ἀπεφάτισε κατὰ συνείδησιν, καὶ πῶς νὰ τὸ παραστήσῃ ὡς ἐγκλήμα εἰς τὸν Δία, ὅτι ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἐδικαίωσε τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Ἀνάγκη λοιπὸν ἀντὶ τῆς ἀπορίας νὰ ἐρεθῆ πρόφρασις.

— Ἀλλ' ὁ Κέκροψ, εἶπεν ὁ παντεπόπτης Ζεὺς, πρὸ πολλῶν στιγμῶν, ἡ ἐτῶν, ὡς λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι,

ἀνήκει ἤδη εἰς τὸν ἀδελφὸν Πλούτωνα, καὶ ἀντὶ αὐτοῦ βασιλεύει ἤδη ἐν Ἀθήναις ὁ θετὸς αὐτοῦ υἱός Ἐρεχθεύς.

Ἰδοὺ ἐτοίμη ἡ πρόφρασις καὶ πρὸς τούτοις ἡ ἐκδίκησις κατὰ τοῦ Ἐρεχθεῖος περιελάμβανεν οὐ μόνον τὸν δικαστὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀντίζηλον, διότι ὁ Ἐρεχθεύς ἦτον θετὸς ἀμφοτέρων.

— Ναι, περὶ τούτου τοῦ Ἐρεχθεῖος ἤθελον νὰ εἰπῶ, ἀπήνησεν ἀμέσως ὁ Ποσειδῶν. Ἠξεύρεις τί ἐπραξεν; Ὁ αὐτῆς αὐτὸς ἐπολέμησε τοὺς γείτονας του Ἐλευσινίου; καὶ ἐπειδὴ ὁ υἱός μου Ἐυμολπος ἦλθεν ἐκ Θράκης εἰς βοήθειάν των, ἐτόλμησε καὶ μοὶ τὸν ἐφόνευσε! Ἀκούεις, πάτερ ἀνδρῶν τε θεῶν τε; Τὸν υἱόν μου! Ὁ Ἐρεχθεύς μοὶ ἐφόνευσε τὸν υἱόν μου!

— Ἀτρέμας ἔχε, ἀγαπητέ, εἶπεν ὁ Ζεὺς μὲ ἀμίμητον ἠρεμίαν. Δι' ἕνα τῶν θνητῶν τούτων σκολῆκων ὀργίζεσαι; Νὰ κινήσω μόνον τὸν βραχίονά μου καταστρέφω ὄλας τὰς γενεὰς αὐτῶν.

— Κινήσέ τον λοιπὸν, εἶπεν ὁ φιλέδικος Ποσειδῶν. Οὐ φροντίς, ἐνοσίχθων, ἀπεκρίθη ὁ Ζεὺς, καὶ ἐκτεῖνας τὴν χεῖρα, ἔλαβεν ἀπὸ τὴν ὀπλοθήκην τῆς Αἴτνης ἕνα κεραυνόν, καὶ γασμῶμενος τὸν ἀφῆκε νὰ πέσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἐρεχθεῖος.

— Ἰδοὺ φίλτατε, τῶ εἶπε. Ὑπαγε τώρα ν' ἀναπαυθῆς. Ἄν ὁ ζέφυρος σ' ἔστρωσε μαλακὴν τὴν κἀπὴν σου, ἀπλωσε τὸν ἕνα βραχίονα εἰς τὴν Ἀτλαντικὴν καὶ τὸν ἄλλον εἰς τὴν Βιρηναιαν, καὶ βέγγε τὸν βόχθον τοῦ ὠκεανοῦ.

Ὁ Ἐρεχθεύς ἔπετεν ἐμβρόντητος, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐνεταπιάσαν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς οἰκίας του. Ἄλλ' ἐκεῖ, ἐξ ἄλλης γωνίας τοῦ Ὀλύμπου ἠκούσθησαν μεγάλα φωναὶ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ εἰσώρησεν ἐρωτώσα τίς ἐφόνευσε τὸν υἱόν τῆς.

— Εὐφόμε, παρθένε, ἠθέλησε νὰ εἰπῆ ὁ Ζεὺς. Ἄλλ' ἐκεῖνη εἰς ἀστεϊσμὸς δὲν ἦτον ποσῶς διαθεθεμένη, καὶ ὁ λόγος τοῦ κράνους τῆς ἔνευσε φοβερός, ἐνῶ ἀφ' ἐτέρου ὁ Ποσειδῶν ἠγριοῦτο. Λοιδωρίαί ἤρχισαν ἐκατέρωθεν νὰ διαφεύωσι τὰ θεῖα εἴματα, καὶ ἡ Ἐρις ἤρχισε νὰ ἐπικρατῆ, τρύζουσα τοὺς ὀδόντας, ὅτι ὁ θρίαμβός τῆς ἤθραλεν ἀνανεωθῆ ἐνώπιον τοῦ Διός. Τούτων αὐτὸς τὸν κίνδυνον αἰσθανόμενος,

— Ὅ,τι ἐγένετο ἐγένετο, εἶπε τώρα εἰρήνην, παρακαλῶ. Ὁ ἀγαπητός σου Ἐρεχθεύς ἀπέθανε, φίλη θύγατερ, ἄς τιμᾶται ὡς ἦρας, καὶ ἄς μείνῃ ὁ οἶκός του ἕσσει σεβόμενος, καὶ ἐδικός σου ναός, ὅπου μετὰ σοῦ νὰ λατρεύηται καὶ ἡ πιστὴ σου Πάνδροτος ἡ ἠξεύρουσα νὰ μὴ πολυπραγμονῆ εἰς τὰ σκάνδαλα. Καὶ σὺ ἀκόμη, ἀδελφέ—ἐπρόσθετεν ἔπειτα βλέπων τοῦ Ποσειδῶνος τὴν ὀργὴν ἐτοίμην νὰ ἐκραγῆ,—ἔχε καὶ αὐτὸ μέρος σου εἰς τὸν οἶκον τούτον. Ὅπου σὰς διήρесе θεῖα ἀντίκληία, ἄς σὰς ἐνώσῃ ἀνθρωπίνη λατρεία. Ἄς θύωσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θωμαῦ εἰς σέ καὶ εἰς τὸν Ἐρεχθεῖα ἀνάμικτα θύματα, διότι ἱκανὸν αἶμα μεταξὺ σας ἐχύθη.

Μετὰ τὴν ἐτυμηγορίαν λοιπὸν ταύτην, ἥτις ἐθαμάσθη εἰς τὸν Ὀλυμπον, ὡς δείγμα ὑπερτάτης δικαστικῆς ἀγχινοίας, καὶ ἐπανέφερον εἰς αὐτὸν πάλιν τὴν ἁρμονίαν, οἱ Ἀθηναῖοι καθιέρωσαν τὸν οἶκον τοῦ Ἐ-

νεκρωσας ὅτ' ἀφῆρτοσὸν ἰσκ. γαῖσας ὄρη! Ω

ἠθῆροσὸν ἰσκ

ρεχθείας η το Έρεχθειον εις Ναόν της Πολιάδος Αθηνάς, και διασκευάσαντες αυτον αναλόγως, ετέλουν εν αυτω της θεας την λατρείαν.

Μετα τινος εκατονταετηριδας, επελθών ο Πέρσης κατά της Ελλάδος, και άσεβώς συλῆσας τους ναους αυτης, επυρπόλησε και το Έρεχθειον μετ' αυτης της ελαιας, προς μεγίστην θλίψιν των Αθηναίων. Αλλ' οποια υπήρξεν η χαρά αυτών και η έκπληξις, όταν μετα μίαν ημεραν ανελθόντες εις την Ακρόπολιν κατά διαταγήν του τυράννου, όπως θύσωσιν εις τα ερείπια του ναού, εβρον εις την ιεράν ελαιαν ποδιατον η διποδιατον θαλλόν βλαστήσαντα εν μιᾷ νυκτι επί του κεκαυμένου στελέχους! Μετα θαθείας εὐλαβείας εδέχθησαν ολοι το θαῦμα, και ἄμα διὰ των ενδόξων εκείνων ανδραγαθημάτων έσωσαν της Ελλάδος την ελευθερίαν, εμνήθησαν της προστάτιδος αυτών θεας, και οδ μόνον τη ανήγειραν τον μεγαλοπρεπή Παρθενώνα, αλλ' ανφοδόμησαν εν Ολυμπίαδι 92α και 93η το Έρεχθειον μετ' λαμπρότητος και ευπρεπείας απεριγράφτου, τον πολυτελή εις αυτὸ εφορμόσαντες Ιώνιον ρυθμόν, περιστήσαντες τρεις στοάς, ών την μίαν αντί κισίων στηρίζουσι παρθένοι γλυπται, τα κομψά κιονόκρανα εις επιχώλους ελικας κάμπαντες, τας θάψεις διὰ κομψών πλοκαμών περικοσμήσαντες, τον λίθον εις ομοιότητα λεπτών ποικιλάντες ανθεμίων, και πᾶν το οικοδόμημα διὰ γραφῆς και γλυφῆς πλουσίως καθωραϊζάντες. Διήρσαν δὲ τον όλον ναόν δίχα, το μέν αυτου, τον τάρον περιέχον του Έρεχθείως, τη Παλλάδι ανανθέντες και τῷ Πόσειδωνι, το δε, την ελαιαν εγκλειον και το φρέαρ και τον του Κέκροπος τάρον και το αρχαϊον της Αθηνάς ξόανον, εις την Πάνδρστον ανανθέντες. Αρχιτέκτονες του αρχιτεκτονικου τούτου αριστουργήματος ηταν ο Αρχιλοχος και ο Φιλοκλής.

Μόλις δ'είχεν αποπερατωθη ο ναός, και μετ' εν έτος (εν Όλ. 93. γ') εξεβράγη πυρκαϊᾷ εν αυτω, αλλα φαίνεται οτι ολίγον τον έβλαψε, πιθανῶς μόνον τη στέγησ την ξυλικήν.

Οι χριστιανοί και τουτο των ειδώλων το προκυνητήριον μετέβαλον εις εκκλησίαν της αληθοῦς λατρείας, οι δε Όθωμανοί της εκκλησίας μέρος μὲν εις γυναικωνίτην του φρουράρχου των, μέρος δε εις πυριτοθήκην. Τουτο φαίνεται οτι επέφερε την καταστροφήν του, δι' ο και η Ελληνική επανάστασις τον ευρεν ερείπιον, οιος παρίσταται επί της παρούσης εικόνας και η τελευταία καταστροφή η υπέρστη η ουχ ηττον δραματικῆς της πρώτης οικοδομῆς του. Ο στρατηγός των πολιορκουμένων Ελλήνων Γούρας ενέκλεισεν εις το πειρισσόμενον αυτου μέρος την οικογένειάν του, και προς μεγίστην αυτης ασφάλειαν κατά των προσθαλλουσών έχθρικῶν σφαιρών, ετάρωσεν επί της οροφῆς χυτόν χῶμα εις ικανόν ὕψος. Αλλ' η οροφή, πεσοῦσα υπό το βάρος του χῶματος τούτου, ἄμα ενέσκηφεν εις αυτην κόμβα, εβράγη, και κατακορημισθεῖσα, ερόνευσε και κατέχωσε πάντα τους υπ' αυτην προσφυγόντας.

Ρ

στον εις τους πλείστους των αναγνωστών, οτι κατά το παρελθόν έτος εγένετο η απόπειρα τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας, ητοι της λοιπῆς Ευρώπης άπάτης, και προς τουτο κατασκευάσθη ηλεκτρικός άγωγός η κλωστή σιδηρᾷ διερχομένη υπό την θάλασσαν από του Δοβέρου εις το Καλαί, απέστασιν 23 αγγλικῶν μιλίων. Η κλωστή αυτη προς ασφάλειαν, και όπως μονωθη από του ὕδατος, του παραφέροντος τον ηλεκτρισμόν, εκλείετο εις μολυβδουιν σωλήνα καθ' όλον το μήκος της, πλην των δύο περάτων κατά τας δύο άκτας, όπου, όπως εχη μείζονα ελαστικότητα, και δύνηται ευκολώτερον να παοακρουθη τας του εδάφους τραχύτητας, εκλείσθη εις σωλήνας εκ Γουτταπέρκης, είδους άφρικανικου ελαστικου κόμμιος, οῦ μεγάλη χρησις γίνεται σήμερον εν Ευρώπῃ. Κατ' αυτον τον τρόπον ο τηλεγράφος μετεκομίσθη ες Αγγλίαν εις Γαλλίαν και ἄμα φθάς εις την αντιπεραν άκτην, έδωκεν ο ίδιος εις τους αποστολείς του της άριζεύς του την είδησιν.

Αλλ' ο σύνδεσμος μεταξύ των δύο αἰθῶν, του μολυβδου και της Γουτταπέρκης δὲν είναι ικανῶς στερεός, και εβράγη επί των σκοπέλων κατά την γαλλικὴν άκτην, οῦτε ο τηλεγράφος διεκόπη. Αμέσως όμως ηρχισαν η επισκευή αυτου, και ουχί πλέον μία αλλ' οκτώ κλωστᾷ, δλόκληροι κεκρυμμένοι εις μολυβδον, θέλουσι συνδέει την βρετανικὴν νῆσον μετ' της στερεας, και από του προσεχους Μαΐου θέλουσι τεθη εις πλήρη ενεργειαν.

Οι τηλεγράφοι, ως αλλαχού εβρέθη (Οδοιπ. Αναμν. φυλλ. 10'). η ομιλοῦσι διά της κινήσεως της βελόνης των, η γράφουσι διά σημείων εκ συνθήκης, γραμμῶν και στιγμῶν, δεομένων μεταφράσεως και αντιγραφῆς. Αλλ' ο τηλεγράφος οὔτος οὔτε ομιλεῖ, οὔτε γράφει, αλλα τυπῶν! Κατ' άρχινουστάτην εφευρεσιν των ΚΚ. Βέ-τς, αυτών των ιδίων μηχανικῶν οὔτινες τον κατασκευάζουσι, εκαστον κίνημα των λαβίδων προκαλεῖ εν εκ των 24 στοιχείων του αλφαβήτου, όπερ εν τῷ ἄμα καταλαμβάνει την οικειαν θέσιν ως υπό επιταθείου στοιχειοθέτου τεθέν, και τυπῶνται μετ' μεγίστην ακρίβειαν. Το σύστημα τουτο είναι απηλλαγμένον και των χρονοτριβῶν και των σφαλμάτων της μεταφράσεως.

Αλλα πρόκειται ἤδη περί επιχειρήσεως άλλης, ης η μεγαλουργία υπερβαίνουσα πάντα ὄρον, είναι τοιαύτη οῦτε δικαίως εμπνέει εις τον ανθρωπον υπερηράνειαν δι' ο ελαβε θειον δῶρον της διανοίας, η μάλλον πρέπει να τῷ εμπνῆθῃ βαθυτάτην ευγνωμοσύνην προς τον δωρητήν. Η επιχειρήσις αυτη είναι η δι' ομοίου τηλεγράφου κοινωνία μεταξύ Ευρώπης και Αμερικῆς, ητις ως τερατολόγημα έχλευάσθη κατ' αρχάς, ως δυνατή εκηρύχθη μετέπειτα, και ἤδη, της επιστήμης υποστάσα τον έλεγχον, μέλλει ν' άρχισῃ πραγματοποιουμένη ἄμ' αποπερατωθη του γαλλικου πορθμοῦ ο τηλεγράφος.

ΜΕΙΣΤΕΧΥΣΙΣ ΑΙΜΑΤΟΣ. Μία των σπανιωτάτων εγχειρήσεων ἄς ετόλμησεν η χειρουργία ποτέ, είναι

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ Ο ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ. Είναι γνω-

η μετέγγυσις η μεταγγυσις του αίματος ἀφ' ενός εις άλλου φλέβας, η μετάδοσις μέρους της ζωῆς του ενός προς υποστήριξιν της ζωῆς του άλλου. Εις τας τελευταίας εφημερίδας των γαλλικῶν νοσοκομειῶν απαντῶμεν οτι γυνή, σφοδράν αιμορραγίαν παθούσα πρό του τοκετου και μετ' αυτον εν τῷ νοσοκομείῳ του Αγ. Λουδοβίκου, εκινδύνευε να εκπνεύσῃ. Το σώμα της είχε ψυχρανθη, η κυκλοφορία του ὀλιγου μεινάντος αίματος εφαινετο ἀνά πάναν στιγμὴν έτοιμη να πύσῃ ο σφιγμός ην ταχύς, αλλ' επί πολλά λεπτά διεκόπητο, και αντ' αυτου έμνε μόνον λεπτή τις υποτρέμουσα και κυμαινομένη κίνησις. Τότε ο ιατρός Κ. Νελάτων, βλέπων τον θάνατον επικείμενον, απέφασκε να δοκιμάσῃ τον έκτακτον προσέτερον θεραπευτικόν τρόπον, εις ον φιλανθρωπῶς τούτοφερε το αίμα του εις των νοσοκόμων, ο Κ. Δυρούρ. Ο ιατρός λοιπόν ηνώεξεν ευρέως μίαν των φλεβῶν του βραχίονος αυτου, και το γενναίως έκρέον αίμα έδέξατο εις λεκάνην διατηρουσαν θερμότητα 35° του εκατομμοίρου θερμομέτρου, απ' αυτης δε το έχυσε την αυτην στιγμὴν εις κλυστήριον έχον την ίδιαν θερμότητα.

Ενῶ δὲ ταῦτα εγίνοντο, ο ιατρός διὰ τομῆς 2 ὑφκατομμέτρων ευρείας εις το δέρμα, ἀπεκάλυψε την κεραλικὴν μέσην φλέβα της ασθενοῦς, ητις εκειτο εστερημένη αισθησεως, και την διήγειρε διὰ κλωστής. Έπειτα ενέτεμε διὰ ψαλλίδος εις την άνω πῆς φλεβῆς περιφέρειαν γωνιαίαν εντομήν, και εισαγγχῶν εις αυτην τον άκρον κωνικόν σωλήνα του κλυστηρίου, ἀφου πρώτον εξέχυσεν ὄλον το άρρώδες μέρος του αίματος, εισέχυσε βραδέως το περιεχόμενον του κλυστηρίου, ητοι 166 δράμια περίπου και μετ' 5 λεπτά άλλα 125, και επέδεσε την μικράν πληγήν του βραχίονος. Καθ' όλον το διάστημα της εγχειρήσεως η ασθενῆς οὔδεν έδωκε σημείον αισθησεως, και οι σφιγμοί της έμνεον ἀμετάβλητοι. Αλλα μετ' εν τέταρτον της ὕρας, ο σφιγμός εράνη ολίγον αναπτυχθείς, και βραδύτερος ολίγον γενόμενος. Συγχρόνως δ' εκινήθη η ασθενῆς, και διὰ της χειρῆς εξέφρασεν οτι αισθάνεται την αναπνοήν της ελευθερωτέραν. Μετ' επτά δε ημερας η ασθενῆς εζη άκόμη, και ὅλα τὰ συμπτώματα ηλεγγον βελτίωσιν. Εις την βρετανικὴν επιθεώρησιν των 1825 απαντῶμεν οτι κατά το έτος εκεινο ο Αγγλος ιατρός Δουβλεδάϋ, αναγκούς περί ομοίας εγχειρήσεως επιτυχῶς γενομένης υπό του συμπατριώτου του Βλονδέλλου, ενήργησεν αυτην ομοίως επί γυναικῶς αρτιτόκου και αιμορραγούσης, εγγύσας εις τας φλέβας αυτης δεκαεξ ούγγις από του ανδρός της το αίμα, μέχρις οτου η γυνή ηρχισεν αισθανομένη ολίγον κεραλοπόνους και ανέκραξε, «διὰ τον Θεόν, Ιατρεῦθη! αισθάνομαι ταῦρου δυναμιν!» και εγερθεῖσα επεριπάτησε.

ΘΑΝΑΤΙΚΗ ΠΟΙΝΗ ΕΙΣ ΚΙΝΑΝ. Εις Κίναν εμπορός τις, Ιάν-Αι καλούμενος φονεύσας την γυναικά του, κατεδικάσθη εις θανατικὴν ποινήν δι' αυπνίας. Κατακλεισθείς επομένως εις φυλακήν, παρεδόθη εις φρούρησιν τριῶν δεσμοφυλάκων, οὔτινες αντηλλάσσοντο

ἀνά πάναν ὄραν, και δὲν τῷ επέτρεπον στιγμῆς ἀνάπαυσιν οὔτε την ημεραν, οὔτε την νύκτα. Από της ὀγδῆς ημερας τόσοσιν δεινῶς έπασχεν, ὡστε παρεκάλει να τον φονεύσωσιν αποπνίγοντες τον, αλλ' έζησεν άκόμη πολλὰς ημερας, και μόλις την εικοστήν επελθῶν ο θάνατος, τον απήλλαξε των τρομερῶν του βασάνων.

ΕΠΙ ΤΟΥΤΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ ΤΗΣ ΠΕΔΙΑΔΟΣ

ΚΑΙΜΑΤΙΚΗ ΑΝΩΜΑΛΙΑ. Αν πέρουσι ίδομεν τας πεδιαδας μας χιονοσκεπείς, τους βύακας ημών δεσμωμένους υπό παγετου, τα πτηνά πίπτοντα νεκρά από τας φωλας των υπό του ψύχους, και τους λεμονῶνας και πορτοκαλεῶνας μας, το ωραιότατον φυσικόν εγκυλλώπισμα της Ελλάδος, προβρίζους καταστραφέντας, αν ίδομεν τον βρετανικόν χειμῶνα εν πλήρει πανοπλία επισκεπτόμενον την Ελλάδα, δυνάμεθα ίσως να ειπῶμεν οτι αυτος απέδιδεν η η Αγγλία έδεχθη εν 1825 επισκεψιν του Ελληνικου θερους. Τῷ οῦτι, περιεργα ηταν τα παρουσιασθέντα κατ' εκεινο το έτος εν Αγγλία φαινόμενα. Η θερμότης της ημερας, ανυπόφορος εις το κλιμα εκεινο, ητον κατά τας αρχάς του Ιουλίου 22° Ρεωμόρου εις την σκιάν, 26° εις τον ήλιον, και ετι μεγαλητέρα εις τας πόλεις. Ο αήρ εφαινετο ως φωτώμενος από κάμινον. Δι' ὄλης της ημερας αι πεδιαδες εσχίζοντο εις θαθείας χάσμάδας, το έσπερας τα επιπλα ηκούοντο ισχυρῶς καταγούντα και βηγνύμενα. Οι ανθρωποι ανέπνεον δυσκόλως ασθμαίνοντες, τα πτηνά κατέφευγον υπό τήν σκιάν των πυλώνων, οι ίπποι, απειρηκότες, κατέπιπτον επί των ὀδῶν, και αι δημόσια άμαξαι μόνον διὰ νυκτός εκυκλοφορούσαν. Ο κορυθαλός εσίγα εις τους θάμνους, και οι θάμνοι και αυτα τα δένδρα είχαν γυμνωθη των φύλλων των. Των γεωμήλων εξηράνη το σουτόν, η ρίζα δὲν ανεπτύχθη, και η τιμη ετριπλασιάσθη. Αι πεδιαδες ὄλαι εφαινοντο μεμαράμεναι. Η συγκομδὴ γενομένη συνήθως κατά Σεπτέμβριον, είχε τελειώσει πρό της αρχῆς του Αὐγούστου. Αι δαμάλεις, μη ευρίσκουσαι χλόην, δὲν έφερον γάλα, και ὄτον έφερον δὲν επήγγυτο εις βούτυρον περι τα μέσχα του Ιουλίου, αλλ' έμνε βρευστόν και ελαιῶδες. Τῶν εξωτικῶν φυτῶν ὀριμασαν οι σπόροι, όπερ ποτέ άλλοτε δὲν είχε γίνει. Αλλ' αι ανεμῶνα, εἰθισμένοι εις το δροσερόν και ὑγρόν κλιμα, δὲν ημπούρσαν ν' ανβέξωσιν εις την θερμότητα εκεινην των τροπικῶν, αλλ' ὄχρησαν, και το επομένον έαρ δὲν ηνθησαν πλέον. Προτέτι αι πλείσται των χρυσυλλίδων ἀπόλεσαν την λαμπρότητα των χρωμάτων των, και εξέπνεον εις τας πεδιαδας, όταν κατώρθουν να διαφεύγωσι την δίωξιν των λιμωπτόντων πτηνῶν. Μόλις κατά τον Ιούνιον και τον Ιούλιον έπεσον σπάνιαι τινες βανίδες βροχῆς, και όταν το φθινόπωρον η βροχη ηρχισεν άφθονος, διὰ μιᾶς τα φυτά και τα δένδρα ανέβαλον μετ' μεγίστης ὀρμῆς και δυνάμεως ως παρ' ημῖν τα καλης γῆς και πρό πάντων της καταλήλου εργασίας τυγχάνοντα. Συγχρόνως όμως η μεταβάσις εκ του εηροῦ θερους εις το ὑγρόν μετόπωρον επέφερε το αυτὸ αποτέλεσμα ο και παρ' ημῖν ο έκτα-

κτος εκείνος χειμών, θανατηφόρος ασθένειας εις τους ανθρώπους. Άλλο δὲ περίεργον φαινόμενον τοῦ θε-
ρους εκείνου ἦτον, ὅτι κατὰ τὴν ἀκμὴν τοῦ μεγάλου
καύτωνος διάφοροι παιδιάδες οὐ μόνον πολλῶν τῆς
Ἀγγλίας καὶ τῆς Σκωτίας ἐπαρχιῶν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ
ἐν Σουηδία, ἐν Ὀλλανδία καὶ ἐν Ῥωσσία, ἐνεπρήθη-
σαν αὐτόματοι, καὶ αἱ φλόγες μεταδιδόμεναι εἰς ἀ-
περάντους ἐκτάσεις, πολλάκις δὲ κοιωνοῦσαι ὑπο-
γείως καὶ ἀναφαινομένηαι πάλιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν,
μετέβαλλον εἰς τέρατα τὰ προϊόντα τῶν ἀγῶνων τοῦ
γεωργίου, τὰς ἐλπίδας τοῦ κτηνοτρόφου, καὶ τὴν καύ-
σιμον ἰλῦν, ἥτις εἶναι πολλῶν μερῶν ὁ μόνος ἀλλὰ
πλούσιος θησαυρός.

Ὁ παρελθὼν χειμὼν κατέπληξε τοὺς κατοίκους
τῆς Ἑλλάδος, καὶ οἱ δειλότεροι ἤρχισαν δογματίζον-
τες μεταβολὴν τῆς θερμοκρασίας τοῦ κόσμου, καὶ
κατὰ βύξιν προμηνύουσαν τὸν προσηχὴ αὐτοῦ θάνατον.
Ἄλλ' ἂν μετὰ τὸν πυρετὸν ἐκείνον ἐξηκολούθησεν ἡ
Ἀγγλία ζωῶσα καὶ οὔτε κἀν κακουχοῦσα, εἶναι ἐ-
λπὶς ὅτι καὶ τὸ εἶγος τοῦτο δὲν ἦτο διὰ τὴν Ἑλλάδα
θανατηφόρον.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

IL SALMISTA SULLIOTA, PER EDUARDO
FUSCO. ATENE, Tipografia di F. Carabini e C
Vafa. Dicembre 1850. — Ο ΨΑΛΜΩΔΟΣ ΤΟΥ
ΣΟΥΛΙΟΥ. Μετάφρασις Γ. Χ. ΖΑΔΟΚΩΣΤΑ. Πω-
λεῖται παρὰ τῷ Κ. Φίττα, ὁδὸς Αἰόλου ἀριθμὸς 39
καὶ τιμᾶται δραχμ. 2.

ΑΝΑΓΛΥΦΑ τῶν ἀποθανόντων ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς
νεωτέρας Ἑλλάδος: ἐν εἶδει νομιματοσύμου, ἐκδιδόμε-
να ἀνά τέσσαρα κατὰ μῆνα ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ΕΓΓΛΙ-
ΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΜΟΙΒΑΙΑΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ τῶν προσ-
φύγων Ἰταλῶν. Ἐκάστη εἰκὼν τιμᾶται δραχμ. 1 (ὄρα
τὴν Ἀγγελίαν εἰς τὸ ἐξώφυλλον).

FANTASIA e CUORE. Versi di MARCO AN-
TONIO CANINI. Atene, coi tipi di Giovanni
Angelopulo. 1850.

Ὅτε ὁ Φάλαρις τῆς Ἠπείρου, μελετῶν ἡ ἀποστείῃ
τὴν κυριότητα τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει νομίμου
κυβερνήσεως του, ἠγωνίζετο νὰ παραλύτῃ καὶ νὰ κα-
παστρέψῃ διὰ πανουργιῶν, δι' αἱματοχυτίας καὶ δι'
ἐπιβουλῆς πᾶν ὅ, τι ὑπόπτειεν ὡς δυνάμενον ἡ ἀντι-
στῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του, πρῶτην δι-
νοήθη νὰ ἐξοντώσῃ τὴν φιλίαν τῶν ἀνδρείων ἐ-
κείνων, οἵτινες, ὡς ἄλλοι λέοντες ἐνεδρεύοντες ἐπὶ
τῶν ἀποτόμων κορυφῶν, ὅπου διετήρουν ἀμίαντον
τὴν ἰσρὰν παρακιταθῆκην τῶν προγόνων των, ἐπέ-
πιπτον κατὰ τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, καὶ καθίστων ἀδύ-
νατον τὴν παγίωσιν ἐξουσίας ἀνόμου, καταδιωκομένης
καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ τριτῆς πόλεμος τοῦ Σουλίου ὑπάρχει τὸ
λαμπρότερον, ἅλα δὲ καὶ τὸ τραγικώτερον ἐπεισό-
διον τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς ἱστορίας. Ἐκεῖ ἐτελέ-
σθησαν θυσίαι ἀνήκουστοι! Ἐκεῖ γυναῖκες στρατηλα-

τοῦσαι μετέδιδον τὸ πῦρ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ εἰς αὐ-
τὰ τὰ ἀψυγα, καὶ προτιμῶσαι τοῦ οὐνίδους τὸν θά-
νατον συνετρίβοντο κατὰ πετρῶν χορεύουσαι καὶ ὑ-
μνωδοῦσαι· ἐκεῖ μετράκια ὑπέστησαν ἀγογγύτων
βατάνους καὶ σπαγὰς· ἐκεῖ ἄνδρες κπερέδωκαν, χάρη
τῆς πατρίδος, εἰς χεῖρας μικρόνους, καὶ συζύγους
καὶ τέκνα, ἐκεῖ καὶ ἱερεῖς, πανοπλίαν ἔχοντες τὸν
θυρεὸν τῆς πίστεως, καὶ δύναμιν τὸν σταυρὸν, ἀντι-
παρετάσσοντο κατὰ μυριάδων στρατοῦ, καὶ προ-
εφέροντο δλοκαύτωμα τῇ πατρίδι!

Τὸ ἐνδοξον τοῦτο ἐπεισόδιον ἐκλέξας ἐψαλε διὰ
τοῦ ἀνωτέρω ἀγγελλομένου ποιήματος ὁ Κ. Ἐδουάρ-
δος Φούσκος, τέκνον πολυπαθῆς τῆς πολυπαθοῦς
Ἰταλίας. Ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ 1801 εἰους καὶ τε-
λευτῶν τὸ 1803, περιγράφει ἱστορικῶς τὰ κυριώ-
τερα συμβάντα τοῦ πολέμου ἐκείνου, καὶ διὰ τοῦ
στόματος τοῦ ἱεροφάντου Σαμουήλ, διαχέει τὰ αἰσθη-
ματα τὰ καταπλέγοντα τὴν νέαν καὶ ὀργῶσαν πρὸς
τὴν ἐλευθερίαν καρδίαν του. Ὁρῶν τὰ παθήματα
τοῦ Σουλίου, θρηνεῖ τὰ παθήματα τῆς ἰδίας πατρίδος,
ὡς ἡ μήτηρ ἥτις, καθὰ λέγει ὁ εὐφραδῆς μεταφραστῆς
του, μυρολογοῦσα ξένον νεκρὸν, μυρολογεῖ τὸν υἱόν της.

Ἄλλ' ὁ συγγραφεὺς οὐχ ἤττον ἐπέτυχε καὶ κατὰ
τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὕψους. Ὁ ἦρω; τοῦ δράματος, ὁ Σα-
μουήλ, ἦτον ἱερεὺς, ἐμφανισθεὶς αἰρνης ἐν μέσῳ τῶν
Σουλιωτῶν, ὡς προφήτης, ὡς πρόδρομος μέλλοντος
εὐτυχοῦς. Οὐδεὶς ἐγνώριζε πῶθεν ἦλθεν, εἰς οὐδένα
ἦτο γνωστὸς ὁ τόπος τῆς γεννητέως του. Ὀνομάζων
αὐτὸς ἑαυτὸν *τελευταία κρίσις*, ἐκήρυττεν ὡς ἄλλος
Ἰταλίας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἰεραίου ὅτι ἐφθασε τὸ
πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ διὰ προφῆσεων καὶ προφη-
τειῶν ἐξῆπτε τὸ θάρρος, καὶ ἐττήριζε τὰς κλονουμέ-
νας διαθέσεις τῶν πολιτοκρουμένων, καὶ πεινῶντων, καὶ
διψῶντων τέκνων τῆς Σελλείδος. Ποτὲ μὲν ἀνατκά-
πτων χάνδακας, ποτὲ δὲ οἰκοδομῶν πύργους καὶ προ-
μαχῶνας, καὶ ἄλλοτε διευθύνων τὸ πυροβολικόν, αἶ-
ποτε δὲ προκινδυνεύων, ἐγίνετο συνεχῶς ἄφαντος ἐπὶ
πολλὰς ἡμέρας, καὶ εἰσχωρῶν ὡς ἐπαίτης εἰς τὰ
στρατόπεδα τῶν πλεμίων, κατεσκόπευε τὰ σχέδια αὐ-
τῶν, καὶ ἐπληρήχετο φέρῳ εἰδησεις, ζωοτροφίας καὶ
θάρρους εἰς τοὺς καοίκοις τῶν βράχων. Τὴν φωνὴν
αὐτοῦ ἤκουον σκιρτῶντες καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες,
καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἠκολούθουν τὴν σταυροφόρον
σημαίαν τῆς *τελευταίας κρίσεως*. Ἐστόχθησεν ἄρα ὁ
συγγραφεὺς παραδεχθεὶς ὕψος γραφικόν, ἐκραντορικόν,
μυστηριώδες. Τοῦτο δὲ, καλλυνόμενον καὶ ὑπὸ τοῦ
ἐντέχνου τῆς πλοκῆς, καὶ τοῦ ἐρῶθμοῦ καὶ ἀρμονικοῦ
τῆς Ἰταλικῆς γλώττης, θέλγει καὶ πληροῖ ἐνθουσιασμοῦ
τὴν καρδίαν τοῦ ἀναγνώστου.

Κατενύχθημεν τὴν καρδίαν, καὶ φρίττοντες ἀνέ-
γνωμεν τὰ λόγια ἐκεῖνα τοῦ θεοπνεύτου Σαμουήλ,
ὅτε, ἀγωνιζόμενος νὰ καταττείλῃ τὴν ἐπιβουλον φω-
νὴν ἐκείνων οἵτινες εἶχον προτείνει νὰ παραδοῦσιν,
ἀντιπροσέτινε τὸν θάνατον καὶ τὴν ἐξορίαν! Ὁ! τὴν
ἐξορίαν!... Πρῶτικας καὶ πρὸς ἡμᾶς φευγοντας ἄλλοτε
τὴν πατρίδα ἔλεγον αἱ μητέρες.

«Quando v' aggirerete pellegrini importuni
senza lena, senza pace e senza posa fra' popoli

stranieri ed udrete una favella, che non vi par-
lerà all' anima, poiche non l' intenderete, voi
sospirerete la patria, e la vostr' anima si tempre-
rà nel desiderio della libertà per riabbrac-
ciarla

«Quando vedrete il materno sguardo versar
la piena degli affetti sui suoi propri figli, e la
mano dell' amistà srtingere confidentemente due
giovani cuori, e donzelle e garzoni sorriderisi
d' amore... ah! voi cercherete invano che quel
la madre vi appelli suo figlio, che quel figlio
vi nomi fratello, che una destra venga a strin-
gere la vostra, e che un sorriso venga a ricer-
carvi le latebre dell' anima.

«E voi comprenderete, che e madre, e fra-
telli, e amici, e sposa, e amante, e tutto con la
patria perdeste, e la vostr' anima si tempre-
rà nel desiderio della libertà per riabbrac-
ciarla »

Τίς δύναται νὰ ἀναγνώσῃ τὰς ὠραίας καὶ θλιβεράς
ταύτας στροφάς, καὶ νὰ μὴ δακρύσῃ, καὶ νὰ μὴ δώσῃ
δείγματα παραμυθίας πρὸς τὸν δυστυχῆ ξένον, τὸν
κλαίοντα τὴν πατρίδα, τοὺς γονεῖς, τὰ φίλτατα τῆς
καρδίας του!

Ἄλλ' ἂν ὁ Κ. Φούσκος, ἀποδίδων, ὡς λέγει, φέ-
ρον εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν εὐμενῆ φιλοξενίαν τοῦ
Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἐξύμνησε διὰ τῆς γραφίδος τὰ κα-
τορθώματα τοῦ Σουλίου, ἄλλοι συμπολίται καὶ ὁμοιο-
παθεῖς αὐτοῦ, ἐκ τοῦ αὐτοῦ αἰσθηματος ὀρμώμενοι,
καὶ διὰ ἡ αὐτῆς οἰσε τοὺς πόρους τῆς Ἐταιρείας τῆς
ἀμοιβαίας βοήθειας τῶν δυστυχῶν προσφύγων, ἀπκα-
θανατίζουσι διὰ τῆς γλυφίδος τοὺς ἐνδόξους ἄνδρας
τῆς νεωτέρας ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἱστορία, πε-
ριγράφει μὲν τοὺς χαρακτῆρας ἐκείνων τοὺς ὁποίους
θαυμάζομεν, ἀλλ' ἡ σμίλη, παριστώσα ἐμφαντικώτερον
τὴν κεφαλὴν τὴν συλλαβοῦσαν ἡ τὴν ἐκτελέσασαν τὸ
μεγαλοῦρημα, τὸ δῆδ, τὸ ἱλαρὸν ἡ τὸ ἄγριον τοῦ
βλέμματός, τὸ ἀγέρωχον, τὸ γλυκὺ ἡ τὸ ἠγεμονικόν
τοῦ μετώπου, μεταφέρει ἡμᾶς εἰς τοὺς χρόνους
καθ' οὓς ἤκαζον, καὶ προκαλεῖ τὸ αὐτὸ σέβας τὸ ὁ-
ποῖον ἐπιβάλλει ἡ αὐτοπροσωπος παρουσία.

Ἐὰν τὸ θάρρος τῶν συμφορῶν καταβάλλῃ συνήθως
τὸ πνεῦμα, ἡ ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ, νέας ἀραιομένη ἐξ
αὐτῶν δυνάμεις, κραταιότερα ἡ πρότερον ἀναδεικνυ-
ται, καὶ ἀναπτεροῦσα τὸν νοῦν διερμηνεύει τὸ ἄλγος
τῆς καρδίας δι' ἀρμονικῆς θρηνηδίας. Τοιοῦτος ἐφάνη
καὶ ὁ Κ. Μάρκος Ἀντώνιος Κανίνης τὸν ὁποῖον ἡ αὐτῆ
τοῦ Κ. Φούσκου τύχη ἐξεσπενδόνισεν ἀπὸ τῆς Ἰτα-
λίας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐκδώσας συλλογὴν ποιη-
μάτων ἄτινα Fantasia e Cuore ἐπέγραψε, διό-
τι ὑπὸ τῆς φαντασίας καὶ τῆς καρδίας του ὑπεγορεύ-
θησαν, ἐθρήνησεν εὐγλώττως τὰ δεινὰ τῆς πατρίδος
του, καὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν εὐμολπον μεταφραστὴν
τοῦ Ψαλμωδοῦ, νὰ ἐρμηνεύσῃ ἑλληνιστὶ τὸν θάνατον
τοῦ Ἰταλικοῦ στρατιώτου, κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ πρωτο-
τύπου μέτρον, ἥτοι τὸν ἀνομοιοτέλετον Ἰταλικὸν
ἱαμβον. Τὸ μέτρον τοῦτο, ἂν καὶ ἀσύηθες σήμερον παρ'
ἡμῖν, δὲν εἶναι ξένον· τοῦτο μετ' ἐχειρίσθη καὶ ἡ Σαπ-

ρῶ καὶ ἡ σύγχρονος αὐτῆς Ἠρινα, καὶ τοῦτο ὡς
τὸ κάλλιστον, εἴθ' ἐπικρατήσοι καὶ πάλιν ἀντὶ τοῦ χαύ-
νου καὶ ἀνάνδρου ἐκκαίδεκατυλλάδου.

N. Δ.

ΤΟ ΠΕΔΙΟΝ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ
ΜΑΧΗΝ.

Ὁ θάνατος τοῦ Ἰταλοῦ στρατιώτου.

Σιγᾶ τῆς μάχης ἡ κραυγὴ φωτίζει
Ὁ δύνων Φοῖβος τὴν σκηνὴν τῶν φόνων. . . .
Ἄπὸ τὴν αὔραν τῆς νυκτός διώκεται
Ὁ καπνὸς τῶν σβεσθέντων κεραυνῶν
Διατρέχων ὡς νέφος τὸν αἰθέρα,
Ἡ τῶν θουνῶν τὰς ἀκρας ἐπιστέφων.
Τῶν νεκρῶν αἱ ψυχαὶ περιπλανῶνται
Ἐπ' αὐτοῦ περιμένουσαι τὰς ἄλλας
Ἐπὸς ἐτι δὲν ἔλυσεν ὁ θάνατος.
Δὲν ἀκούονται πλέον οἱ βροντώδεις
Τῶν ἀδδηράγων πυροβόλων κρότοι. . . .
Ἀηδόνες ἀνάμεσα τῶν φύλλων
Κελαδοῦν τῶν ἐρώτων τὸ κελάδημα. . . .
Ἐδὼ κ' ἐκεῖ τὴν ἀτμοσφαῖραν πλήττουν
Αἱ μακραι τῶν θνησκόντων θρηνηδία.
Ἴδου ποῦ στένουν τὰς σκηνάς. Ἐκεῖθεν
Κυλίουν εἰς τὸν ποταμὸν τὰ πτώματα,
Καὶ δοῦπος εἰς τὰ κύματ' ἀντηγεῖ.
Ἄλλοι φύλακες κράζουν «γρηγορεῖτε!»
«Εἰς τ' ἄρματα» βοοῦν φύλακες ἄλλοι.
Καὶ τότε μεταξὺ τῶν περιπόλων
Τουφεκισμὸς ἀκούεται βροντώδης,
Καὶ σταυρώνοντ' αἱ σφαῖραι πανταχόθεν,
Καὶ τρέμ' ἡ γῆ, καὶ σείονται τὰ σπήλαια. . . .
Εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ θανάτου πόσοι
Αἱματομένοιο σπαίρουν μαχηταί!
Ἡ δίψα τῆκει φλογερά τὰ σπλάγγνα
Τῶν δυστυχῶν. Ἐν τούτοις ἡ Σελήνη
Ἐνὸς χειμαρῶρος τὰ νερά χρυσώνει,
Ποῦ γλυκὰ κελαρίζοντα, τὴν ὄχθην
Ζώνουσι τὴν χλοερὰν ἐκεῖ πλησίον.
Τινὲς με κόπον τὰ θλασμένα μέλη
Σύρουσι ἐκεῖ, πλὴν βρέχοντες τὰ χεῖλη
Θνήσκουν ἀμέσως. . . .
Νέος ἰδοῦ πολεμιστῆς! Ἀκόμη
Ἄπὸ τὸ μαῦρον αἶμα ἡ ψυχὴ του
Δὲν ἀνοιξεν ἀκόμη τὰ πτερά της.
Λευκὸν κρατεῖ χειρόμακτρον ἡ χεὶρ του,
Ἀγάπης, τῆς ἀγάπης του, σημείον,
Καὶ με κομμένον τὸ κυττάζει βλέμμα. . . .
Ὅχι πλέον λευκόν! . . . Μ' αἶματα μαῦρα
ῤαντισμένον ὑπάρχει πανταχόθεν.
Ὅχρὰ Σελήνης καταβαίνει λάμψις
Εἰς τὴν μορφήν του ποῦ μυρίζει χῶμα.
Ὅ! ποσάκις εἰς νύκτας παγετώδεις,
Ὅπόταν ὁ βορρᾶς διασαλεύων
Τὰ κατάχλωμα φύλλα τῶν πλατάνων
Τῶν φυλάκων τὰ σώματα ναρκώνει,

Ὁ! ποταμὸς εἰς τὸ ὄπλον στηριγμένος
 Ἐνθουμείτο τὸ τέκνον καὶ τὴν σύζυγον!
 Καὶ τὸν βορρᾶν, καὶ τῆς νυκτὸς τὸ μάκρος,
 Καὶ τὸν κάματον τότε δὲν ἤθιαιετο
 Λαλῶν μὲ τὴν ἀποῦρᾶν του συμβίαν.
 Ὁ! ποταμὸς τοιαῦτα τῆς ἐλάλει
 « Ἴδου τὴν νύκτα ποῦ ποθοῦτες, φῶς μου,
 « Ἴδου τὴν νύκτα τῆς ἐπιστροφῆς μου!
 « Ὁ! νύκτα θέλω νὰ γυρίσω, νύκτα.
 « Εἰς τῆς Σελήνης θά σ' ἰδῶ τὴν λάμψιν...
 « Γλυκὰ τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν μου θέλγει
 « Ἡ πένθιμος ἐπέρα τῆς Σελήνης...
 « Ἴσως, φιλάττη, κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν
 « Ναννουρίσης τὸ τέκνον μας τὸ φίλον
 « Ἀκούουσα τὴν Μάμμη νὰ σὲ λέγη
 « Τῶν νεαρῶν μου χρόνων τὰ συμβάντα...
 « Καὶ τότε ἐγὼ σιγᾶ, σιγᾶ πατῶν
 « Εἰς τὸ δῶμ' ἀθεώρητος ἐμβαίνω...
 « Ἄλλοι καιροὶ! Πλὴν τώρα, φεῦ, αἰσθάνεται
 « Ὅτι φεῦγ' ἡ ψυχὴ του μετὰ πόνου,
 « Καὶ τῆς Καλῆς ἡ χεὶρ τὴν νεκρωμένην,
 « Τὴν πίπτουσάν του χεῖρα δὲν βαπτάζει.
 « Μῆτε μὲ φλογερὰ χεῖλη θερμαίνει
 « Τὰ μισαποθαμμένα του τὰ χεῖλη.
 « Ἀνεγείρεται τρεῖς εἰς τὸν ἀγκῶνα
 « Καὶ τρεῖς ἀπηυδημένος καταπίπτει.
 « Ὀλίγον φῶς, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίγων,
 « Ὀλίγον φῶς ἀναζητεῖ... στεναίνει
 « Τὸν τελευταῖον στεναγμὸν, καὶ θνήσκων
 « Τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὸ στήθος κλίνει...
 « Ὁμοίως ῥόδον τὴν αὐγὴν εὐώδης,
 « Ἀνοικτὸν εἰς τὸν κλῶνα διαμένει,
 « Ἄλλ' ἂν λαίλαψ τὸν κλῶνα του τινάζῃ
 « Κλίνει κάτω καὶ πίπτει μαραμμένον.

Γ. Χ. Ζ.

**ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΣΕΙΡΑ
 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ**

ὑπὸ Σ. Σταθεπούλου.

Ὁμολογητέον ὅτι ὁ αἰὼν καθ' ὃν ζῶμεν, τὰ μέγιστα ἐπιπόλαιος καὶ δὲν ὑπάρχει μὲν πᾶνις παιδείας, ἀλλὰ τὰ φῶτα, ἀντὶ νὰ κατευθύνωνται πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, διασκορπίζονται. Αἱ θαθεῖαι, αἱ σύντονοι, αἱ εὐτυνεῖδητοι, οὕτως εἰπεῖν, μελέται, εἰσὶ σπανιώταται, καὶ πρὸ πάντων ἐν Ἑλλάδι ἀναγινώσκωμεν πολλὰ, ἀλλὰ δὲν ὑπάγομεν ταῦτα εἰς ἓν μόνον σύστημα. Ἐπιξεργάμεθα πάντα τροχάδην, καὶ ἄκροισ δακτύλοις θιγόμεθα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀντικειμένων. Ἴδου διὰ τί πολλοὶ, γνωρίζουσι μὲν πολλὰ, πᾶσχουσιν ὅμως ἑλλείψιν εἰδικότητος.

Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην δὲν ὑπάγεται εὐτυχῶς ὁ συγγραφεὺς τῆς *Στοιχειώδους σειρᾶς τῶν γεωγραφικῶν μαθημάτων*. Ἀσχοληθεὶς ἰδίως εἰς τὴν γεωγραφίαν, καὶ σπουδάσας αὐτὴν ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου

ἀκμαῖε ἡ καλλιέργεια τῆς ἐπιστήμης αὐτῆς, ἐξεδωκέν ἀξιόλογον ἐγχειρίδιον, ἀξιοσημείωτον πρὸ πάντων διὰ τὸ ἀκριθές, τὸ σαφές, τὸ εὐμεθόδον, καὶ τὸ γλαφυρὸν τῆς διδασκαλίας. Εὐχόμεθα δὲ νὰ εἰσάγῃται ταχέως εἰς ἅπαντα τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος, στερούμενα δυστυχῶς τοιούτων διδακτικῶν βιβλίων.

ΑΙΝΙΓΜΑ

Εἶμ' ἀψυχον, εἶμ' ἄρωτον
 Ἄλλ' ἅμα, σὺ θελήσης,
 Φωνὴν καὶ γονιμότητα
 Μοι χορηγῆς ἐπίσης.
 Γενῶ μου τὴν γενετήραν,
 Καὶ, ταχύτερους βέλους,
 Ἐκπέμψω τοὺς ἐκγόνους μου
 Καταττροφῆς ἀγγέλους.
 Αὐτοὶ μου δὲ οἱ ἐκγονοὶ
 Εἶν' εἰδικοί σου γόνιοι.
 Καὶ ὅμως ἀποθαίνουσι
 Πολλάκις πατροκτόνοι.
 Ἄδρατος, ἀέριος
 Ὁ ἀγρίος τῶν δρόμων.
 Εἶν' ἡ προῆ μου θάνατος
 Καὶ ἡ φωνὴ μου τρόμος.
 Διάρρονον τὸ μέγεθος
 Τὴν δύναμιν τὸ σχῆμα.
 Πολλῶν ἀνθρώπων ἀνοῖξα
 Ἀπονητὶ τὸ μῆμα.

Ἐὰν μὲ δεξιότητα
 Μὲ κόψης ἐκ τῆς μέσης,
 Πῦρ καὶ χαλκὸν παράγουσιν
 Αἱ δύο διαίρεσις.
 Καὶ ἂν τοὺς δύο πόλους μου
 Ἐνώσης εἰς ἓν ὅλον,
 Παραδόξον, πλὴν ἀληθές,
 Γενῶ τὸν ἓνα πόλον!

25 Ἰοβρίου 1850, Λαμία.

Σημ. Ὁ αἰς τὸ προλεβὸν φιλῆθιον καταχωρηθεὶς ἄνθρωπος (εἰς τὸν Χριστοῦγεννα, ἐπονήθη ἐν ΧΑΛΚΗΙ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐλήθη ἐκ τῆς ἡμερησίου τοῦ Βουκόρου.

κατὰ χρονολογικὴν καὶ εἰδογραφικὴν σειρὰν καὶ ἐν ἀλφαβητικῶς πίνα.

Κ. ΑΩΠΙΟΥ

Καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων ἐν τῷ Πανεπιστ. Ὁθωνος.

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟ

A—Z

Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Σ. Κ. Βλαστοῦ, 1850. Εὐρίσκεται ἐν Ἀθῆναις, παρὰ τῷ ἐκδοτῇ ἐν Ν. α. υ. π. λ. ι. φ., παρὰ Κ. Σ. Σοφῆ ἐν Σ. δ. ρ. φ., παρὰ τῷ Κ. Π. Μίμῳ ἐν Σ. μ. ρ. η. η., παρὰ τῷ Κ. Ἰωσήφ Μάγγῃ, Τιμᾶται Δρ. 12.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Συνταχθεῖσα μὲν γερμανιστὶ ὑπὸ Ἰ. Χ. Α. Σχαπφίου, μεταφρασθεῖσα δὲ ὑπὸ Γ. Γιανναδίου καὶ ἐκδοθεῖσα δαπάναις Ἀνδρέου Κορομηλά. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῆς Τυπογραφίας Ἀνδρέου Κορομηλά, 1849. Δύναται τὰ θεωρηθῆναι ὡς προεισαγωγὴ τοῦ ἀνωτέρου συγγράμματος. Τιμᾶται Δρ. 4.

FANTASIA e CUORE

Versi di

MARCO ANTONIO CANINI,

Italiano di Venezia.

Atene, coi tipi di Giovanni Angelopolo. 1850.

	Εύρίσκονται ἐνταῦθα ἐκτὸς τῶν ἤδη ἀναγγελθέντων βιβλίων	
1	ἀντίτυπον τῆς Βυζαντιδος 46 τόμοι ἀδεται διὰ δραχμ.	425
1	» τοῦ Egger, <i>histoire de la critique chez les Grecs.</i>	
	περιέγων καὶ τὴν ποιητικὴν τοῦ Ἀριστοτέλους 1 τὸμ. δραχμ.	10
1	» τοῦ Πλουτάρχου βίοι Παράλληλοι ἐκδ. Sintenis 4 τὸμ. δεμ. δρ.	42
1	» τοῦ Εὐριπίδου ἐκδ. G. Hermann μὲ σημειώσεις 2 » . . .	30
1	» τοῦ Αἰσχύλου ἐκδ. Wellauer μὲ σημειώσεις 3 » εἰς 2 δεμ.	28
1	» τῶν δύο πρώτων τόμων τοῦ ΚΟΣΜΟΥ τοῦ Οὐμβόιδου δραχμ..	22
	Ἐξεδόθη ἤδη καὶ τὸ α. μέρος τοῦ τρίτου τόμου, καὶ τιμᾶται δραχμ. . . .	6 60

ΑΓΓΕΛΙΑ

Ἡ τῶν προσφύγων Ἰταλῶν ἐπιτροπὴ, θέλουσα νὰ προάξῃ ἐπὶ τὸ βέλτιον τὴν κατῳκισμὸν τῆς ἐταιρείας τῆς ἀμοιβαίας βοήθειας, συσθεσίως μεταξὺ τῶν προσφύγων, καὶ νὰ δεῖξῃ ἐνιαυτῶ, ὅποια αἰσθηματὰ ὑπολήψεις καὶ εὐγνωμοσύνης τρέφει διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀπεφάσισε νὰ δημοσιεύσῃ διὰ συνδρομῶν τὰς εἰκόνας τῶν ἀποθανόντων ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, οἵτινες διὰ τῶν εὐγενῶν των ἀγώνων, κατέστησαν αὐτὴν ἀνεξάρτητον. Αἱ εἰκόνας οὗτοι θέλουσιν εἶναι ἀνάγλυφα ἔκ τυπα (alto rilievo) ἐν εἰδει νομισματοσώμου ἐκ γύψου, θέλουσιν δὲ δημοσιεύεσθαι ὄχι πλέον τῶν τεσσάρων εἰκόνων κατὰ μῆνα.

Ἡ συνδρομὴ θέλει εἶναι ὑποχρεωτικὴ δι' ἑν τετράμηνον. Ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ περιορίσωσιν τὴν συνδρομὴν ταύτην εἰς μίαν ἢ πλείω τῶν εἰκόνων κατὰ μῆνα.

Τιμὴ ἑκάστης εἰκόνας θέλει εἶναι δραχμῆς μιᾶς, πληρωτέας κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς παραδόσεως. —Θέλουσιν γίνεαι προῖται εἰκόνας ἐκ τῆς μίμητος ἀπομιμουμένου τοῦ μάρμαρου κατὰ τὴν λαμπρότητα καὶ σκληρότητα του. ἡ δὲ τιμὴ ἑκάστης ταύτων θέλει εἶναι δραχμῶν δύο.

Θέλει γίνεαι προῖται καὶ εἰκὼν ἐνδοξοῦ τινὸς ὧντος, ἐὰν συναχθῇ ἀρκετὸς ἀριθμὸς συνδρομητῶν, οἵτινες ἀπαιτήσωσιν αὐτήν.

Ἐλλήνες! Σὺς οἵτινες ἄχρι ταῦδε ἐβουθήσατε πρὸς τοὺς πρότρυγας, θέλετε ἀνηθῆ νὰ διευκολύνετε ἐντὸς ἐπιχείρησιν διὰ τὴν πατρίδα σας καὶ τοὺς πόδας σας καὶ λιτέρας; Δὲν θὰ σὰς εἶνε ἥδῃ νὰ συνενώσητε εἰς τὴ μυσταῖά σας τὸν σύλλογον των προμάχων σας, δυνάμενοι αὐτῶν νὰ ἐπιτεκνήσητε συνηνωμένως τὰς νέας σας δόξας;

Ἡ ἐπιτροπὴ, ἐν πεποιθήσει ἀποκρίνεσθαι πρὸς σὰς, ἐλπίζουσα ὅτι τοσαῦτα λαμπρὰ δείγματα ἔρωτος πρὸς τὴν πατρίδα καὶ φιλευθιμίας, ὅποια σὺς ἐχρηγήσατε, θέλουσιν πραγματοποιηθῆναι τὸν ἰσχυρὸν, τὸν ὅποιον ὀψη προέθετο.

Ἀθῆναι 19 Νοεμβρίου ἢ Δεκεμβρ. 1850.